

XIX. ÉVFOLYAM
33. SZÁM.

BUDAPEST 1929
NOVEMBER 20.

M. kir.
Hadtörténelmi Levéltár
IV. csoport
Nagykor
Budapest, 1929

J

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

1919 november 16.

Nem felejtettük el és soha nem is felejtjük el azt az időt, amikor Budapesten nem akartak katonát látni. Amikor üldözött lett, aki gondolni mert arra, hogy a belopakodó országrablókat fegyverrel kell kitakarítani a haza földjéről s amikor még erre hűséges magyar katonánk, fegyverünk és erőnk lett volna bőségesen.

Azután Budapest és vele az egész nemzet súlyosan lakolt meg azért a magyar katonát megtagadó egyetlen mondatért. Katonák helyett söpredék öltött egyenruhát, súlyos harcokban kipróbált, becsületes magyar kezekből kalandorok és rablók kezébe kerültek a fegyverek. Puskalövés nélkül törött le vármegye vármegye után az ország testéről s a zavarosban halászó szomszédok hüledezve, markukba nevetve látták, hogy a legmerészebb álmaikat is játszva válthatják valóra, mert nem találták magukat szemben azzal, akitől tartottak, akitől félték: a magyar katonával.

Aztán bekövetkezett a teljes pusztulás: Istennek, emberi tisztességnek és békességes emberi munkának nyílt, ártatlanok vérével is aláhúzott tagadása. S amikor nagyon biztos és olcsó lett a babér, a bocskor is belerugott a haldokló országroncsba: a nemzet a fizikai és erkölcsi pusztulás utolsó lépcsőjén vergődött.

Igy volt ez! Minden szinezés és túlzás nélkül ez volt a következménye annak a bomlott agyban fogant átkos emlékü mondatnak, amelyik a magyar katonát egy végzetesen fontos és válságos esztendőre kitörölte a magyar nemzet történelméből. Négyszáz éven át vívott ez a szerencsétlen nemzet súlyos alkotmányjogi harcokat azért, hogy önálló, igazán magyar hadsereget kapjon, amelyekkel önmaga és csakis önmagáért rendelkezhetik, amelyeknek a vérét idegen érdekekért ontania nem kell, nem szabad s amikor a sors egy véres zivatar végén odasodorta ezt a lehetőséget a nemzet lába elé — mi nem éltünk vele. Halálos fáradtságunkban és letargikus, bűnös tájékozatlanságunkban a történelmi pillanat súlyát fel nem ismerve, kiengedtük a kezünkben egy másik ezer esztendő kulcsát és alapját: a Kárpátok védelmére dalolva vonuló magyar katonát.

Nem hisszük, hogy a sors haragja ilyen tragikus művészi tökéletességgel és következetességgel, pontos időszerűséggel tudná még egyszer egymásba fűzni az országunk vesztét okozó eseményeket. Mire feleszméltünk, a kegyetlen színjáték már az utolsó felvonásnál tartott. Akkor már csak a csoda menthetett meg bennünket a teljes, örökkévaló pusztulástól.

S ez a csoda a magyar fővárosba visszatérő, akkor már epedve várt — magyar katona volt. A nemzeti had-

sereg, élén a Fővezérrel. Szegeden néhány száz bizó szívű magyar katona sereglett csodálatos erejű és varázsú alakja köré, a százakból ezrek lettek és 1919 november 16-án a főváros, vele együtt az egész nemzet felejthetetlen szép ünnepen zárta újra szívébe a magyar katonát.

Súlyos válságok sora jött még, de megvolt a talpraállás és a jövő fundamentuma: a magyar hadsereg. Amit területben és anyagban eloroztak tőlünk, azt visszaszerezni már nem lehetett, de a porig sújtott önéretünk és erőnk, a magunk erejében bizakodó hitünk a magyar hadsereg erősödésével nőtt, virágzott ki újra. A bátor szívű Fővezér erős kezű és bölcs Kormányzója lett az országnak s a kicsiny nemzeti hadsereg, amelyet Ő teremtett és vezetett új honfoglalásra, azóta is tulajdonképeni alapja minden lépésünknek, amit az enyészet örvényéből az élet partja felé tettünk és teszünk ezután. Hogy Európa térképén, ha szűk határok között is, de önálló államiségünknek a jelét megtaláljuk, hogy megcsonkítottságunkban is élni tudunk, a romok helyén új épületet emelünk s ezzel a magyar névnek újra tiszteletet és megbecsülést szerzünk, azt ennek a bölcs kormányzásnak és a magyar katona erejének, sokszor kipróbált hírnevének: 1919. november 16-ának köszönhetjük. Ha ez a hideg, esős novemberi nap nem hozza vissza akkor Budapestnek az egy év előtt kitagadott magyar katonát, ki tudja: hová teljesedett volna a magyar végzet? Akkor már a végsőknél tartottunk.

Azóta tíz év múlt. Az akkori túlradó szeretetbe, amiben akkor a magyar katonát fürösztötték, sok-sok küzdelem, nélkülözés és öröm is vegyült. Felnyílt a nemzet milliónyi sebe, azokat kellett gyógyítani s az emberek könnyen felejtene, meg nem is tudnak felejtetni. Feledik a magyar katona eltűnését követő esztendő borzalmait, de nem feledik könnyen azt, hogy a katonaság évszázadokon át idegen test volt a nemzet életében. De majd ez is elmúlik, egyre közelebb van az az idő, amikor a magyar katona fenntartás nélkül és bensőséges egyesülésben vonul be a nemzet szívébe, testvéri magyar bizalmába.

Ne feledjük el mi csendőrök azt se, hogy 1919 november 16-án a fővárosba vonuló magyar hadseregben fellobogott a kakastoll is és ez a felemelő történelmi pillanat bennünket is kötelez. Munkára, a nemzet biztonsága fölötti örökösre, magyar hitre, magyar véreinkkel való teljes egyesülésre, mindarra, ami a magyar katonának is kötelessége és szent hivatása. A tíz év előtti november tizenhatodika mutatta meg nekünk is, hogy nemzetünk sorsában mi a szerepünk s jelentőségünk, mert nem a véletlen játéka volt az, hogy a magyar katonával egy sorban s egy időben tért vissza hivatása mezejére a magyar csendőr is.

Legyünk büszkéek erre, de maradjunk méltóak is ahhoz a dicsőséghez, hogy egy új honfoglalás cselekvő részesei lehettünk!

A betöréses lopásról.

Irta: POSSZERT JAKAB százados.

Betöréses lopások alatt azokat a lopásokat értjük, melyeknél a tettes csak bizonyos akadályok (zár, ablak, ajtó stb.) leküzdése után juthat a tett színhelyére, illetőleg az eltulajdonítani szándékolt értéket tartalmazó készülékbe.

A betöréses lopások egyéb indító okaitól eltekintve főleg a modern építkezési mód és a lakók határtalan jóhiszemősége, vagy inkább: könnyelmősége az okai a legtöbb betörés sikerének. Régente erős falazás, bár durvább kivitelű, de annál ellenállóbb és tartósabb szerkezetű ajtók, ablakok, rácsok és zárok jellemezték az építkezést. A mai építkezés gyenge falai, a leginkább puhafából készült ablakok, betétes ajtók s nem eléggé megbízható zárok stb. nagyon is megkönnyítik a betörő munkáját.

Általános nyomozási elvek:

A betöréses lopás eseteiben a nyomozás a legértékesebb adatgyűjtést a helyszínből meríti, mert annak adataiból: az elkövetés nyomaiból következtethetünk az elkövetés módjára, az alkalmazott eszközre, e két adatból pedig sokszor könnyen jutunk a tettes személyének kilétére.

A helyszíni adatok — nyomok s tárgyak — biztosítása után igyekezzünk a történetek felől a tárgyilagos tényállást, vagyis az egész betörés végrehajtásának legvalószínűbb módját megállapítani és pedig elsősorban azt, hogy:

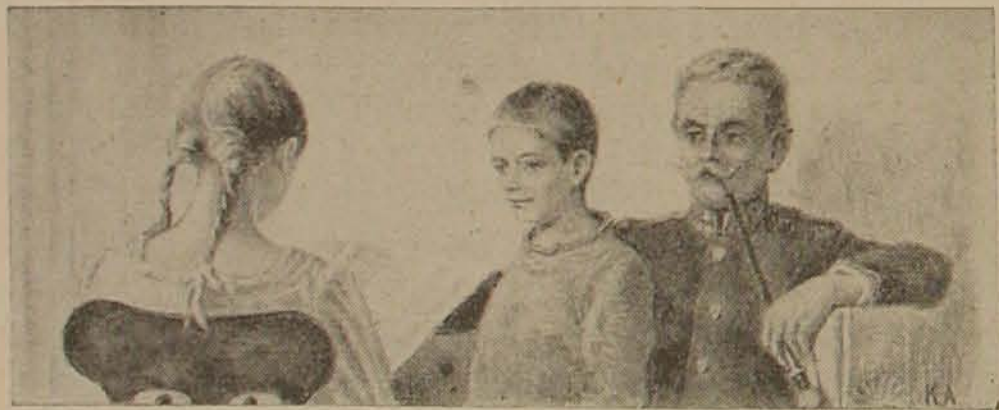
1. Szükséges volt-e a betörés végrehajtásához helyi ismeret, a betörést megelőző kikémlelés vagy egyéb előkészületek.

2. megfigyelendő a betörés neme, vizsgálandó a végrehajtás módja, az alkalmazott eszköz nyoma, a helyszínen esetleg hátramaradt nyomok és tárgyak; utóbbiak bármily kis terjedelműek is avagy értéktelennek látszanak, sokszor a siker kulcsát adják. Helyszíni nyomok, tárgyak feltalálása esetén különösen értékes lesz a kiképzett eb igénybevétele.

3. A betörő által választott támadási pontot vesztük szemügyre, melynek megválasztása gyakran felette jellemző az egész eljárásra nézve. Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, vajjon a tolvaj — tekintettel a ház belső viszonyaira, a lopás céljára és egyéb körülményekre — a támadási pontot ügyesen és szerencsésen, célszerűen választotta-e, mert ebből kivehető lesz, vajjon a tettes a ház belsejével és a házi szokásokkal, viszonyokkal ismerős volt-e vagy sem.

4. Tisztába kell jönnünk azzal, vajjon a betörés szakszerűen, ügyesen vagy kevésbé ügyesen, inkább alkalmilag követett-e el. Ezt rendszerint nem nehéz megállapítani s aki egynéhány betörést látott és figyelmesen megvizsgált, az csakhamar tisztában lesz azzal, vajjon az illető tolvaj szakszerűen dolgozott-e, avagy kontárkodott. A legjellemzőbb ennek elbírálásánál az, hogy a tettes bizonyos céltudattal lépett-e fel, vagy sem.

Az ügyes tolvaj elsősorban minden felesleges dolgot kerül, mert tudja jól, hogy milyen fontos az idő kihasználása; óvakodik attól, hogy az elkerülhetlennél több zajt csináljon, erejét kiméli, nem fárad hiába. Ha pl. azt tapasztaljuk, hogy a tolvaj először az egyik ablaknál akart betörni s megkísérelte a rácsokat átfűrészelni vagy az egész rácsot kiemelni, de azután a megkezdett munkát ezen ablaknál abbahagyta és egy másik ablaknál folytatta a betörést, akkor valószínű, hogy nem

Egyszer majd eljön . . .

*Tudom, hogy eljön Napkeletről
valami bátyánk vagy öcsénk,
ki ott maradt el réges-régen
egy víz partján vagy hegy tövén.*

*Tudom: nem sejtjük, mikor indul,
viharként jön vagy lépeget,
orkán lesz-e vagy nyári szellő,
port kerget vagy csak népeket?*

*De eljön messze Napkeletről
s egyszer csak ott áll a hegyen,
Uzsok fölött vagy vén Vereckén
s egy pillanatra megpihen.*

*Végiglát majd a Tisza-tájon
s megnézi: hogy van a magyar?
S felgerjed benne minden vércsepp,
ha eljut hozzá csak egy jaj.*

*Haraggá válik szent nyugalma
s ezer babona szabadul
és jaj lesz akkor! — Az Óceánig
minden kacaj hörgésbe jár.*

*Igen: eljön majd Napkeletről
— s Itélet lesz mindegyik lépte —
valami bátyánk vagy öcsénk,
...S új világ nő a vén helyébe...*

Gyula diák.

A kötelesség.

Irta: Dr. TÖRÖKFALUSI PAP ZSIGMOND.

Mint lassú ébredzés a már halálosnak hitt álomból, olyan volt Magyarországon az Urnak 1919-ik esztendeje.

A bús magyar éjszakában itt is, ott is kigyúlt egy biztató sugár, megmozdult a guzsbakötött magyar élet és a megcsontított ország sokat szenvedett népe ismét hinni kezdett a jobb jövőben.

Pedig még nem múlt el minden megpróbáltatás! A »vadvirágos« Mecsek alján, az ország déli részein még eszeveszetten tombolt a durva lelkű megszállók rémuralma, amelynek a demarkációs vonalon átvilágító véres, rőt tűzcsóváját bizony sok — a megszállókkal rokon érzésű — ember örömmel látta a határ mentén, mert csalogató káprázatával júdásdíjul gazdagságot, soha nem remélt hatalmat ígért...

Ebben az esztendőben került le a déli végek egyik őrhelyére, a s...i őrsre Bálint Miklós csendőr őrmester. Még bele sem szokott az új környezetbe, amikor egy nap

kitanult tolvajjal, hivatásos betörővel van dolgunk, mert az ilyen jól megnézi előbb a kiszemelt támadási pontot, mérlegeli a behatolás esélyeit, amire egy hivatásos betörő megfelelő ítélőképességgel is bír.

Igen jellemző ama gyakran előforduló körülmény, hogy a tolvaj a betöréshez a segédeszközöket magából a házból, vagy a szomszédból veszi. Az első tekintetre azt lehetne gondolni, hogy ilyen esetben alkalmi lopással van dolgunk. A legtöbb esetben nem így áll a dolog, sőt ellenkezőleg, ezen körülmény inkább arra enged következtetni, hogy kitanult tolvajjal van dolgunk. Az ilyen egyáltalán nem szeret nehéz és feltűnő nagy tárgyat magával cipelni, részint lustaságból, részben pedig azért, mert az ily tárgy őt a szembejövők előtt gyanússá tehetné (különösen áll ez a cigányokra).

Hia tehát a betörés helyén valamely eszközt (vésőt, fúrót, fejszét) vagy efélét találunk, azt minden körülmények között különös figyelemre kell méltatnunk. Mindennek előtt megállapítandó, vajjon az azonosság tekintetében nem forog-e fenn tévedés, azután kinyomozandó, hogy a szóbanforgó tárgy a tett elkövetése előtt hol volt, miképen lehetett hozzájutni, honnan volt a tárgy eredeti helyén látható, vagy észrevehető. Továbbá, hogy az legutóbb mióta volt ama bizonyos helyen.

5. Gyakran fogunk találkozni bizonyos kézügyességgel, mint az némely kézműveseknél jellegzetes, pl. azt találjuk, hogy a betörésnél ács, lakatos, asztalos, köfejtő, villanyszerelő, esztergályos stb. dolgozott és pedig gyakran a tervbevett célhoz illően.

Igen tanácsos akkor, ha ily jellemző fogásokra bukkanunk, az egyik szakértőt a másik után megkérdezni, míg ahhoz jutunk, aki a dologban mesterségét felismeri. Alkalmosságban az ilyen módon kikérdezendő kézműve-

sek köre nem lesz tág, mert már rendszerint az első tekintetre meg fogjuk ítélni, vajjon fémmel vagy fával dolgozó munkást kell-e megkérdeznünk; rendszerint 2—3 különböző szakbeli mesteremberrel be fogjuk érni, ezeket pedig bárhol is megtalálhatjuk.

6. Alaposan meg kell vizsgálni mindazon rongálásokat, melyeket a betörő az ajtón, ablakon, szekrényen vagy egyébütt okozott, mert azokból az alkalmazott eszközre s az alkalmazás módjára következtethetünk, de eltekintve ettől, az efajta tanulmányoknak, tapasztalatoknak egy más, talán még fontosabb esetben is hasznát vehetjük.

De nemcsak a betörés által okozott rongálások igényelnek pontos megvizsgálást, hanem minden egyéb változás (bútor feldöntés, értékek utáni keresés), melyet a tolvaj létrehozott. Az is természetes, hogy minden tárgy, amit a tolvaj a saját holmijából a tett színhelyén visszahagyott, pl. ruhadarab, szerszám, papírdarab, stb. jelentős értékkel bír a nyomozásra nézve, de soha se szabad szem elől téveszteni, hogy az ily tárgyak néha csak a látszat kedvéért és tévútra vezetés céljából kerülhettek oda.

7. A félrevezetés célzatával gyakran találkozhatunk. Különösen gyakori az eset, amikor a házhoz tartozó személy olymódon követi el a betörést, mintha idegen lett volna a tettes, de előfordult a fordított megtevesztés is. Ily esetben a való tényállás megállapítása csak úgy lehetséges, ha az elkövetés módját lépésről-lépésre követjük és ellenőrizzük. Ha pl. létrával jutott fel a tettes, a nyomozó is menjen fel a létrára, míg eléri az ablakot, melyet a tettes állítólag betört, amelyen keresztül az állítólagos behatolás történt stb. Szóval, ha a nyomokon lépésről-lépésre haladunk, könnyen rá-

felhívás érkezett az örsre. A hatóságok már nem nézhették tovább azt a mindjobban erősödő nyugtalanságot, amely a demarkációs vonalon innen lévő községekben, a lakosság egy részénél felütötte a fejét.

— Ki éleszti ezt a kárhozatos tüzet, ki a bujtogató? — ez volt a kérdés, erre kívánt választ a hatóság az ő derék, hűséges kakastollas katonáitól...

— Emberek — mondta Gyulai tiszthelyettes örsparancsnok — most nyitva legyen ám a szemetek és el ne feledkezzetek erről sem éjjel, sem nappal. — Bizony fiam — fordult az örsparancsnok Bálint örmesterhez — ahány örs itt a demarkáción, annyi végvár és ha jó csendőr akarsz lenni, hát álljad a vártát emberül.

Bálint örmester zubbonya alatt nagyot dobbant a szíve.

— Meglesz, állom a sarat! — mondta és izmos keze szorításától hallhatóan megröppant a fegyvere...

És állta a vártát. Hűséggel, vasakarattal, éjjel-nappal, szikrázó napfényben és viharos éjszakában egyaránt.

Hónapok teltek el. Abban a községben, ahol az örs feküdt, látszólag megszűnt minden nyugtalanság, amióta az örsparancsnok szétugrasztott egy szénapadláson tartott titkos összejövetelt.

— Hiába, — mondta rosszkedvűen az örsparancsnok — nincs köztük az igazi, akit keresünk. Az nehéz vad, ezek pedig csak bábok, pojacák. Mi haszna, hogy most ezeket lefűleltük, amikor végig a demarkáción egyre tovább terjed ez a lappangó, pusztító tűz!...

Bálint Miklós keserűen rábólintott erre a beszédre. Honnan tudhatta volna, hogy egy ködös, szomorú őszi éjszakán ő fogja elejteni azt a nehéz vadat...

Már halálravált, sárga faleveleket kavart a völgyben a mecseki szél, amikor Bálint örmesternek portyázás közben az egyik községben vakmerő lólopást jelentett be a községi bíró. A gazemberek a demarkációs vonalon szöktek

át és a bíró két szép lovát az istállóból elkötve, mint a nyomok mutatták, még az éjszaka visszaszöktek a megszállott területre. Bálint járőr társával együtt tüstént megindította a nyomozást, alig tudván távol tartani a sok kíváncsi falusi népet, amely szenzációra éhesen furakodott be a bíró udvarára. A nagy csődületre a bíró házával szomszédos portáról egy fiatal leány szaladt kíváncsian a kerítéshez, akinek láttára Bálintnak csaknem földbe gyökerezett a lába. Olyan volt a leány a kora reggel rózsa szín világitásában, mint egy csodálatos harmatos havasi rózsa, amely valahol messze, a rab Hargitán terem. Nagyranyilt kék szeme névetett, szőke haja úgy repkedett a hűs szellőben, mintha aranyzálakból lett volna szőve.

— Mi baj van, István bácsi? — szólította meg a bírót csilingelő kacagással és Bálintnak úgy a szívére futott ez a hang, hogy szinte megremegett belé...

— Lopás történt, aranyom, — mondta kedveskedve a bíró. — Hát töletek nem vittek el semmit?

— Nem tudom, nincs itthon az apám, vásárra ment az éjszaka. — felelte ijedten a leány és tekintete megpihent egy pillanatra a daliás csendőrörmester arcán. Bálint visszanezett rá s valami lehetett a nézésében, mert Milica, a szép szerb leány, vérvörösre gyúlt arccal iramodott be a házukba. Másnap ismét viszontlátta Bálint Milicát, amikor a járőr ismét megjelent a községben, a leány apjának, a dolyfős szerb paraszt, Dimic Lázónak kikérdezése végett.

Dimic sötét arccal fogadta a csendőröket.

— Mit akarnak a csendőr urak! — fakadt ki türelmetlenül. — Én vásáron voltam, nem tudok semmit, tőlem nem tűnt el semmi.

Bálintot megütötte ez a türelmetlen szó. Fél ez az ember? gondolta, de a másik percben már el is felejtette a gondolatát, mert a nyitott ajtó küszöbén megjelent Milica...

jövünk a megtévesztésre, mert egyszer csak olyan helyzetbe juthatunk, ahol a továbbhaladás megakadt, szóval valami nincsen rendben. Ilyen esetben a megtévesztés leleplezése más egyéb gyanúokkal kiegészítve a legtöbb esetben sikerülni fog.

8. Igen fontos azt is megállapítani, hogy a tolvaj saját biztonsága érdekében milyen előkészületeket tett.

A tolvaj jellemzésére — hogy t. i. mint ujonc, vagy mint kitanult tolvaj lépett-e fel, igen fontos azt megállapítani, mikép biztosította magának az illető a menekülés útját. Egy kiérdemesült betörő azt szokta volt mondani, hogy »könnyebb a be-, mint a kimenetel«. Az ügyes tolvaj mellőzhetetlen szabályul betartja, hogy soha se elégszik meg a bejárattal egyedül, hanem valahányszor valahová behatol, első dolga még valami ajtót, ablakot vagy egyéb nyílást biztosítani, hogy azon át elmenekülhessen.

9. A hivatásos, de még a gondolkodó kezdő betörő is mindenkor a behatolás legkönnyebb, leggyorsabb, legbiztosabb s minél kevesebb zajjal járó módját választja. Ezen követelményeknek leginkább megfelel a zárok felnyitása útján való behatolás, ha ezek kivételesen a támadásnak ellentállnak, avagy a záron át való támadás nem mutatkozik célszerűnek, úgy az ablak, ajtó, fal, padló, mennyezet lesz a támadási pont.

A zárok áleszközökkel való felnyitása a gyors, biztos és zajmentes bejutást teszi lehetővé, ha a betörő a zárok szerkezetét, azok működését és azok felnyitásának előfeltételét ismeri. Aki ezen előismeretekkel nem rendelkezik, az soha zárnál betörni nem lesz képes s ha ezt mégis megkísérelné, úgy munkája kontár jellegű, igyekezete legtöbb esetben eredménytelen marad.

Kétségtelen tehát, hogy a betörés sikerének előnyére lesz, ha a betörő ismeri a zárok felnyitásainak módjait, de előnyére van ez a nyomozás sikerének is. Ezen ismeretek megkönnyítik a betörőnek a behatolást, — viszont a nyomozónak megkönnyítik a betörés mikénti végrehajtásának helyes felismerését s az abból való következtetést. Ugyanis a megállapított elkövetési mód, vagyis a zárnak mikénti megtámadása, az igénybevett eszköz megválasztása és annak alkalmazási módja döntő lesz annak a valószínűsítéséhez, hogy kezdő, kontár, vagy ahhoz értő egyén-e a betörő, — így annak felkutatása is más és más irányt szab a nyomozásnak.

A zárok ellen intézet betörés módja háromféle: Az első eljárás: *a zár összetörése*, mely szakértelem hiányára vall, azonkívül is elég hosszadalmas, zajjal járó munka s az eredmény bizonytalan. A második betörési mód *az egész zár kiemelése* és pedig olyformán, hogy a betörő a burkolatot (fa, vas), melybe a zárszekrény be van építve, akként fúrja, vágja át, hogy végül is az egész zár kifeszíthető s a behatolás lehetséges lesz. Ez a bejutási mód se vall zárismeretekre, elég hosszadalmas, különösen vas- és páncélkészülékek megtámadása esetén s az eredmény itt sem teljesen biztos. A harmadik mód, mely egyben a legrövidebb, zajmentes és biztosnak is nevezhető: *a kulcslyukon át* való támadás, melynek során a reteszt rögzítő záralkatrész lesz megtámadva, ennek következtében a retesz rögzítéséből felszabadítva.

A zárok felnyitásának legkönnyebb módja a saját kulccsal való felnyitás, melyhez a betörő azonban csak ritkán juthat. A zár kulcsa azonban sokszor ideiglenesen juthat a betörőnek, avagy kémének, társának kezéhez, mely esetben viasz- (gipsz, kenyérbél, szappan,

— Adj' Isten, örmester úr! — mondta pironkodva a leány és amikor a daliás csendőrző izmos keze megszorította az odanyújtott kis kezét, úgy remegett a teste, mint friss tavaszi szélben a fehértestű, hajladozó nyárfa... A szerelem útja mindenütt egy és Bálint, amikor nem volt szolgálatban, többször felkereste a Dimic portáját, jobban mondva az abban nyíló szép virágszálat.

Dimic gazdát nem igen találta otthon, de amikor mégis összejöttek, Bálint csodálatos változást észlelt a dúsgazdag, gögös paraszton. Mert Lázó gazda ki nem fogott a kedveskedésből, valósággal úgy bánt vele, mintha fia lett volna.

Már úgy volt, hogy Bálint megkéri a leányt, amikor valami közbejött. Egy ünnep délután Bálint ismét átment Milicához, akit egyedül talált otthon.

— Lázó bácsi hol van? — kérdezte beszélgetés közben a leányt?

— Vásárra ment tegnap A...ba, talán már jön is haza. — felelte Milica és az ablakból kihajolva messze elnézett a sötétségbe vesző falusi utcán. Bálint olyan ütést érzett az agyában, mintha kést döftek volna bele.

— Vásárra, A...ba? — vergődött a gondolata. Hiszen ott nincs is vásár, meg azután éppen ellenkező irányban fekszik az a távoli község, mint ahonnan Milica az apját várja?!

És Bálint Miklós csendőrző agyában fellobbant a rettenetes gyanú... Eszébe jutott a dölyfös szerb ijedtsége, amikor először beszélt vele a lólopás után, azután az a feltűnő kedveskedése...

— Mindig úton van, alig találom itthon! — tápelődött és amikor Milica visszafordult az ablaktól, már nem a szerelmes szívű ember ült az asztalnál, hanem a vizsgaszemű, tettekre sző csendőrző, aki már nem érezte a szívét, úrrá lett felette egy ennél sokkal hatalmasabb érzés, a kötelesség!

— Na, én elmegyek — mondta határozottan és elbúcsúzva Milicától, szinte futva vágott neki az országútnak.

Verejtékező homlokkal, szinte alétan bukott be az örsparancsnokhoz, ahol megtette a jelentését és pár perc múlva a lovasjárőr, amelyet Bálint vezetett, igyekezett titokzatos cél felé a sötét éjszakában.

Már elérték a falut, ahol Dimic lakott és az országútról letérve, a kertek alatt haladtak tovább. A Dimic házához érve, Bálint a kiszűrődő fényben észrevette, hogy üres az udvar, tehát még nem érkezett haza a gazda. Még egy negyedóra és egy hitvány, viharvert útszéli korcsma közelébe érve, hirtelen magrántotta Bálint a lova kantárját.

— Itt megkérdezzük, nem látták-e erre Dimicet, — suttozta a társának, akivel útközben már nagyjából közölte az ügy állását.

Egy pillanat múlva már a korcsma udvarán voltak, ahol Bálint mindjárt észrevette, hogy a fészer alatt egy parasztszekér áll. Nesztelenül lopózott oda és a kiszűrődő gyér világosság már fel is fedezte a szekér oldalára erősített fatáblát, amelyen megdöbbenve olvasta a felírást: »Dimic Lázó«. — Bálintnak most már a torkában vert a szíve, megérezte, hogy jó nyomon van. A nehéz vad most még gyanútlanul lopja magát az éjszakában, de már rámered a puskacső, hogy leterítse!

Óvatosan belestek a korcsma ablakán. A helyiség üres volt, csupán a korcsmáros, egy félkezére béna öreg ember bóbiskolt a kályha mellett.

— Ezt holnap is megkapjuk, — mondta csendesen Bálint és lovaikhoz lopózva visszaindultak az országúton.

Vihar kerekedett, a hegyek mögül sikoltva tört elő a mecseki szél, amikor a két csendőrző, mint két sötét árnyék, belopózott a Dimic udvarára. Most már készen volt a Bálint

burgonya) nyomtat szerint elkészített *álkulcs* fogja a zár felnyitását lehetővé tenni. Végül alkalmas eszköz lehet a *tolvajkulccsal* való zárnyitás is, de ez csak bizonyos szerkezetű (egyszerű) záraknál lehetséges.

A záruk fajtái. A záruk általában kétfélek: a) egyszerű, b) biztonsági záruk.

Ad. a). Az egyszerű zár (1. ábra) két főrészből áll: a reteszből és azt rögzítő rugóból. A retesz felsőszélén bevágások vannak, melyekbe a rögzítő rugónak megfelelő foga benyomódik s így a reteszt állandóan lerögzíti.

A zár működése: a zár mindaddig nem mozgatható se előre, se hátrafelé, vagyis a zár addig nem lesz felnyitható, amíg a rögzítőrugó foga a retesz bevágásából ki nem emelkedik.

A kulcs fordítása során, annak tolla először a rögzítőrugó alsó részével jön érintkezésbe, minek következtében a rugó felemelkedik, annak foga pedig a retesz bevágásából kiemelkedik és a reteszt szabaddá teszi. A kulcs további fordítása folytán annak tolla benyúl a retesz alsó bevágásaiba és a szabaddá vált reteszt előre vagy hátra mozditja aszerint, hogy a zárat kinyitni vagy becsukni akarjuk.

Az egyszerű zár felnyitásának előfeltétele tehát csakis a rögzítő rugó felemelése, ami könnyű akkor, ha a rögzítő rugóhoz hozzáférhetünk. Az út a rögzítő rugóhoz a kulcslyukon át vezet, melynek alakja szám, illetőleg betűhöz hasonló (2. ábra). Az egyszerű zár kulcsának tolla (szárnya) egyezik a zár kulcslyukának alakjával, így a kulcslyukon át való behatolás más alakú kulccsal nem lehetséges. Az egyszerű záraknál tehát az egész biztonság a kulcslyuk alakjában rejlik és fontos a kulcs tollának magassága, szélessége és vastagsága (3. ábra).

Az ilyen egyszerű záruk kulcslyukán át való bejutás ellenben tolvajkulccsal, ami nem más, mint egy görbitett szeg, vasdrót, könnyen lehetséges, mert annak tolla csak elgörbitett, laposra vert s így bármely alakú kulcslyukba befér. Az egyszerű zár felnyitásának előfeltétele pedig csak a rögzítőrugó felemelése, ami a kulcslyukon át bedugott tolvajkulccsal kevés gyakorlat után is könnyen lehetséges, mert a kulcslyukba bedugott tolvajkulcs fordítása során a betörő először felemeli a rögzítőrugót, majd a tolvajkulcs további fordítása során a szabaddá vált reteszt mozditja hátra. Az ily egyszerű záruk biztonsága tehát igen csekély s azoknak *álkulccsal*, tolvajkulccsal való felnyitása egy hivatásos bűnözőnek, avagy ezen lakatokhoz értő egyéneknek (lakatos, kovács, bádogos, asztalos stb.) semmi nehézséget se okoz. Ezek ismerik a zár szerkezetét, a rögzítőrugó elhelyezését és feladatát, a zár felnyitásának módját, azaz a rögzített retesz szabaddátételének módját s végül a retesznek áleszközökkel való felnyitásában is bizonyos fokú gyakorlottsággal rendelkeznek.

Az egyszerű zárnak a felnyitása nehezebb akkor, ha a kulcs lyukas, mert ebben az esetben a zárnak lévő kulcslyukcsapszeg részben akadályozza a tolvajkulcs avagy a nem lyukas kulcs bevezetését. Ilyenkor a betörő előbb ezt a kulcslyukcsapszeget fogja eltávolítani, kitörni vagy lefeszíteni, ami nagyobb nehézséggel nem igen jár.

Ad. b). A záruk másik faja: a biztonsági zár, melynél a retesz rögzítése nem egy rugó, hanem kettőnél több zárólemez segítségével történik.

A biztonsági záruk kétfélek, és pedig: a) fordító-, b) bökő (szűrő) kulcsrendszerűek.

Előbbieknél a zárólemezek a kulcs fordítása, utóbbiaknál a kulcs beszúrása folytán szabadítják fel a

haditerve, amelyet suttogva mondott el társának, mialatt a várakozás hosszú percei teltek.

Egy szekér zörgése verődött hirtelen az éjszakába és egyszerre csak befordult a Dimic szekere az udvarra. Ketten ültek rajta. Bálint a sötétség dacára is azonnal felismerte Dimic Lázót, aki hirtelen leugrott a szekérről és futva tartott a ház felé.

— Te fogd el a kocsist! — suttogta Bálint és nesztelen lépésekkel suhant Dimic után. A házban egy pillanat múlva kigyúlt a lámpa és az elősiető Milica éppen, hogy kilépett a szobájából, amikor a másik ajtóban már látható lett a csendőr örmester marcona alakja.

Dimic ólomszürke arccal tántorodott hátra...

— Honnan jött? — csattant fel a csendőrörmester hangja.

— Vásáron voltam A...-ban, — nyögte alig hallhatóan az ember — most érkeztem meg...

— Maga hazudik, Dimic Lázó, — hallatszott a Bálint szigorú hangja — a szekerét otthagytá a s...-i korcsmánál, maga pedig most szökött vissza a demarkációs vonalon!...

— Nem igaz! Mit akar tőlem? — ordított félelmében magánkívül Dimic és villámgyors mozdulattal a hátulsó zsebéhez kapott.

A következő pillanatban a szurony is lendült, egy jajgatás és Dimic revolvere zuhanva hullott a földre.

— Jaj, az apám! Miklós, az Isten szerelméért mit akar, mit csinált? — sirt fel a Milica hangja.

— Aruló volt, rajta vesztett! — mondta komoran Bálint és elfordította a fejét a könnyben úszó szemű lánytól.

— Hát az voltam, bevallom, — mondta a gyűlölettel kifordult szemekkel Dimic, — ott voltam, most is, máskor is. De nem pénzért, hanem, mert gyűlöllek titeket, kutyák!

Milica egyszerre csak odahullott a csendőrörmester lábai

— Miklós, szerelmem, könyörülj az apámon, látod, nem pénzért tette, csak mert jobban szereti a fajtáját, mint titeket! Könyörülj, engedd futni, mondd a másik csendőrnek — tudom az is van veled — hogy mire bejöttél, már kiugrott az ablakon és megszökött! Irgalmazz, Miklós!

Bálint Miklós csendőr örmester ránézett a zokogó lányra. Egy pillanatra elborult a szeme, fellobogott benne még egyszer a szeretet, amely úgy vontá, úgy hívta a leány felé, de azután merev lett a tekintete és egy lépéssel közelebb lépett az eltorzult arcú Dimichez.

Egy pillanatnyi dermedt, vészterhes csend, azután megcsörrent a bilincs Dimic László kezén...

Akkor lépett be foglyával a szobába a másik csendőr is. Megmotozták a két foglyot s Bálint valami különös, zizegő hangot hallott, amint a Dimic bekecsét végigtapogatta. Most már világos volt minden. A bekecs felszakított bélése alól egyre-másra húzta ki Bálint a vékony papírra gépelt röpcedulákat...

— Mehetünk! — mondta a csendőrörmester és amint a foglyok kiléptek az ajtón, még egyszer odafordult Milicához:

— Milica, ne haragudj rám — mondta —, ha fáj is a szívem, de nem lehetett másképen tennem. Így parancsolta a köteleesség...

A további nyomozás során azután kiderült minden. A szélütött öreg korcsmáros és Dimic kocsisá meg sem próbálták tagadni Dimic és a maguk bűnösségét. Viszont Milicáról kiderült, hogy nem volt tudomása az apja üzeméről.

Hát terítékre került a nehéz vad... Bálint Miklós sajtó szívét lassan begyógyította az idő és a jól teljesített köteleesség büszke tudatával állta tovább a vártát, hűséggel, sziklakeményen!...

reteszt. A biztonsági zárok kulcslyuk alakja rendszeren egy téglalakhoz hasonlít (2. ábrán: I., II., III.), így kívülről is könnyen felismerhető s az egyszerű zár sajátos kulcslyukalakjától könnyen megkülönböztet-

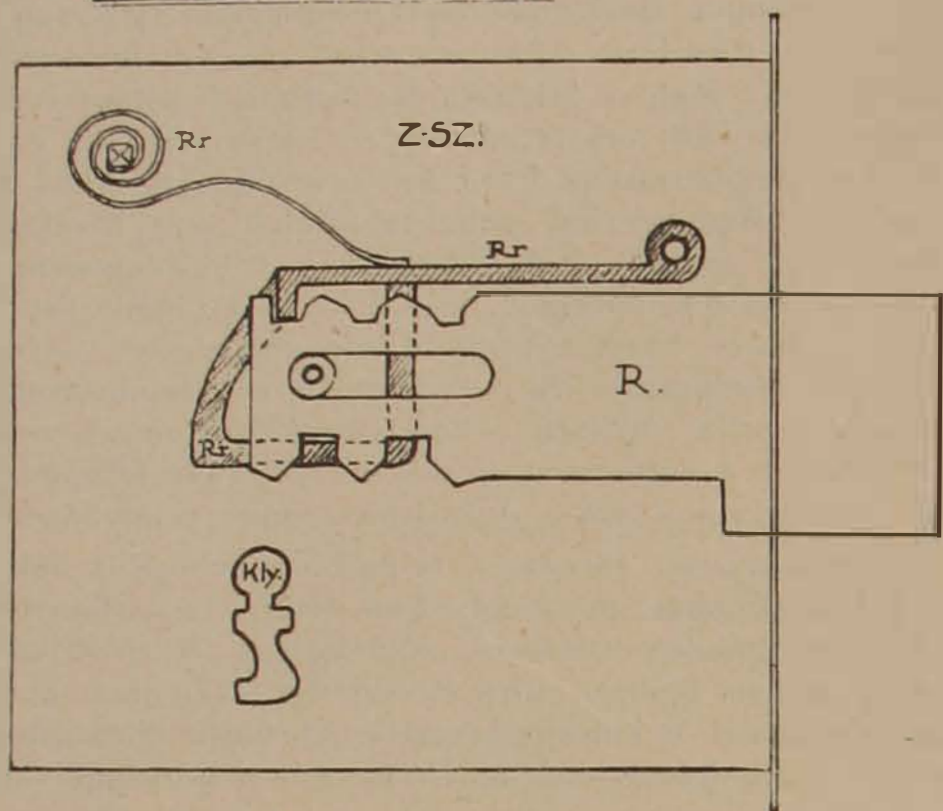
csapszeg, mely a reteszt akként rögzíti, hogy állandóan a zárólemezek ablaknyílásában fekszik.

A zár működése: a retesz mindaddig nem mozgatható se előre, se hátra, vagyis a zár addig nem nyitható fel, amíg a reteszcsapszeg a zárólemezek ablaknyílásából ki nem szabadul.

A kulcs fordítása során a zárólemezek fekvésének s méreteinek megfelelően megszerkesztett lépcsőzetes bevágásokkal bíró kulcstoll egyszerre emeli fel az összes zárólemezeket, aminek következtében a zárólemezcapszeg kiszabadul a zárólemez ablakocskából. A kulcs további forgatása során a kulcstoll megfelelő része hozzáfekszik a szabadra tett retesz alsó részéhez, azt előre vagy hátramozdítja s így a zár kinyílik, vagy becsukódik.

Ezen zárok felnyitásának előfeltétele tehát az összes zárólemezek egy időben való felemelése, ami csak a rendes vagy annak lenyomata szerint elkészített ál-

EGYSZERŰ-ZÁR.

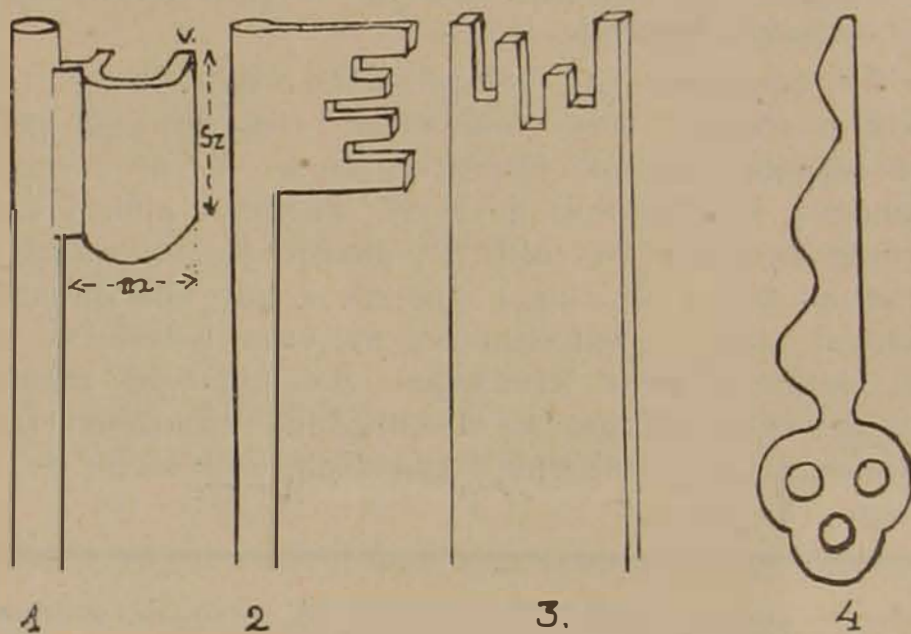

Z-SZ. - zártekercsény Rr. - reteszrugó
R. - retesz Kly. - kulcslyuk

I. ábra.

hető. A biztonsági zár kulcsalakja is eltér az egyszerű kulcs alakjától, mert előbbinek kulcstolla több lépcsőzetes bevágással bír. Minden lépcső egy-egy zárólemez mozgását célozza. A zárólemezek száma és a kulcs lépcsőzetes bevágásainak száma egyenlő, vagyis egy négy zárólemez biztonsági zár kulcsának négy lépcsőzetes bevágása van, feltéve, ha a kulcs csak egyoldalról nyit (pl. kasszáknál). Ha kívülről és belülről nyitható a zár (pl. ajtóknál), úgy a kulcs lépcsőzetes bevágásainak száma kétszerannyi, mint a zárólemezek száma, ebből egyet levonva. Tehát a kívülről és belülről kinyitható fordítós kulcsrendszerű három zárólemez biztonsági zár kulcstollának lépcsőzetes bevágásainak száma $3 \times 2 - 1 = 5$. Ennek oka az, hogy a középső lépcsőzetes bevágás úgy a kívülről, mint a belülről való nyitáskor működik. A legjobb, leglelkiismeretesebb és egyben a legelterjedtebb fordítókulccsal bíró biztonsági zár: a Chubb-zár (4. ábra). Ez a zár is két fő-

KULCSFAJTÁK

1. - egyszerűzár kulcstolla 3. - biztonság (Brahma-zár) kulcstolla
2. - biztonság (Chubb-zár) kulcstolla 4. - Yale-zár kulcstolla
m - a kulcstoll magassága, *Sz* - szélessége
v - vastagsága

3. ábra

kulccsal lehetséges, de semmi esetre se közönséges tolvajkulccsal, mert a zárólemezek alsó része nem fekszik egy síkban, hanem hol feljebb, hol lejjebb és alakjukra nézve is változók, amennyiben a zárólemez alsó része hol egyenes, hol domború, hol homorú stb. vonalat képez, így azokat egyidőben tolvajkulccsal felemelni nem lehet.

A biztonsági zárok biztonsága tehát, eltérően az egyszerű zártól, nem a kulcslyuk alakjában, hanem a zárólemezekben, azok különféle alakjában és elhelyezésében rejlik. A biztonság annál nagyobb, minél több a zárólemezek száma és minél pontosabb azok szerkezete.

Pl. Ha hat zárólemez a zár, úgy a különféle alakú zárólemezek egymásközi fekvését egymás között:

$$1 \times 2 \times 3 \times 4 \times 5 \times 6 = 720$$

vagyis hétszázhuszszor változtathatjuk meg, ami azt jelenti, hogy hétszázhusz egymástól eltérő zár készíthető el a zárólemezek fekvésének kombinálása folytán. Nyolc zárólemez zárnál 40.320,

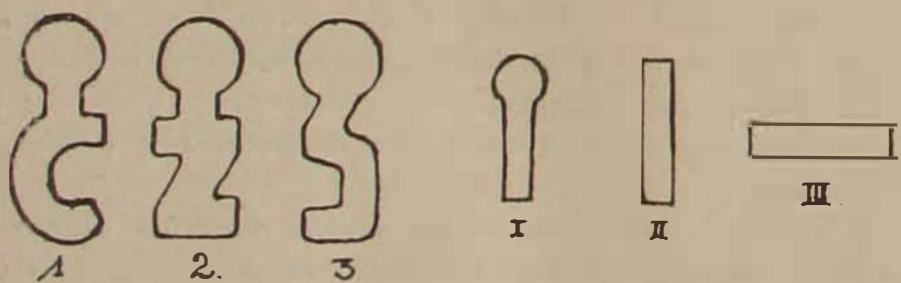
$$1 \times 2 \times 3 \times 4 \times 5 \times 6 \times 7 \times 8 = 40.320$$

tíz zárólemeznél 3,628.800

$$1 \times 2 \times 3 \times 4 \times 5 \times 6 \times 7 \times 8 \times 9 \times 10 = 3,628.800$$

lesz az elkészíthető, de egymástól eltérő zárok száma.

KULCSLYUK-ALAKOK.

Egyszerű zár - Biztonsági zár -
kulcslyukalakja.

2. ábra.

részből áll: a reteszből és azt rögzítő zárólemezekből. A zárólemezek fémlamezek, melyek a zárólemezcapszeg körül felfelé mozgathatók, elől pedig ablakszerű nyílással bírnak. A retesszel egy darabból készül a retesz-

Ez már oly biztonságot jelent, hogy el sem képzelhető, hogy ily zárat a saját, avagy annak mintájára elkészített álkulcson kívül más kulccsal avagy tolvajkulccsal lehetni kinyitni, avagy egy, a zárnak megfelelő kulcsot beszerezni.

Ha azonban a zárólemezek száma kevesebb, pl. csak három, úgy itt: $1 \times 2 \times 3 = 6$ egymástól eltérő szerkezettel bíró zár készíthető el. Itt tehát elég nagy a lehetőség, hogy a betörő hasonló kulcs birtokába juthat.

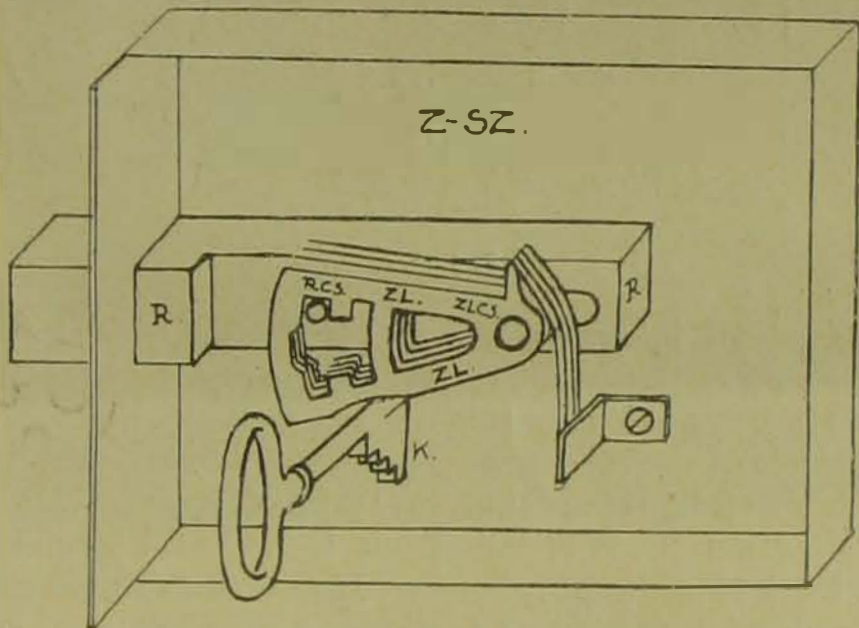
Tolvajbiztosnak tehát azokat a Chubb-zárat nevezhetjük, melyeknek legalább is hat zárólemeze van.

A bökő- (szűrő) kulcsos biztonsági zárat kétfélek: a) Brahma-, b) Yale-rendszerűek.

A két zár biztonsága ugyancsak a zárólemezekben rejlik s a biztonság ugyancsak azok számával áll arányban, de rendszeren 5-6 zárólemez elegendő. A bökő-

BIZTONSÁGI - ZÁR.

(CHUBB - ZÁR.)

- Z-SZ. = zárszekrény
- ZL. = zárólemezek.
- R. = retesz
- ZLCS. = zárólemezcsapszeg
- RCS = reteszcsapszeg.
- K. = kulcs.

4. ábra

kulcsnak nincs szakála, hanem a végén, illetőleg az oldalán bizonyos bevágásokkal bír (3. ábra), melynek minden lépcsője egy-egy zárólemez mozgását célozza. A zárólemezek a bökőkulcs benyomására akként helyezkednek el, hogy a retesz a zárólemezek rögzítéséből felszabadul.

A két rendszerű zár közötti különbség csak a zárólemezek más és más elhelyezésében rejlik. A brahma-zárnál a zárólemezek a kulcslyuk mögött annak folytatásában fekszenek, úgy, hogy a szűrőkulcs benyomásakor egyenesen a zárólemezekre jutunk. (5. ábra.)

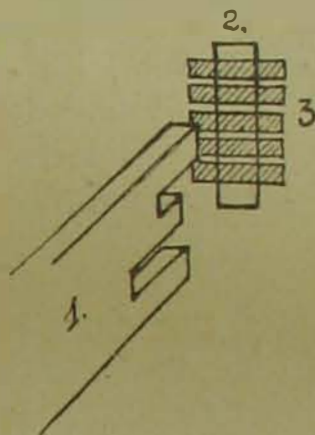
A yale-zárnál a zárólemezek közvetlen a kulcslyuk felett akként vannak elhelyezve, hogy az oldalbevágásokkal bíró szűrőkulcs benyomásakor ugyancsak a zárólemezekhez jut és nyomása során akként változtatja meg a zárólemezek fekvését, hogy a retesz felszabadul. (6. ábra.)

A két zár közötti különbség még a zár felnyitásának módjában is rejlik. Mindkét zár felnyitásának előfeltétele a zárólemezek megfelelő elhelyezése, mely a szűrőkulcs benyomására történik s a retesz rögzítését megszünteti, tehát felszabadítja. A felszabadított reteszt a brahma-zárnál az ajtófogantyú fordítása, míg a yale-zárnál a kulcs benyomását követő kulcsfordítás moz-

gatja előre, illetőleg hátra a reteszt, minek következtében az ajtó kinyílik, illetőleg becsukódik.

A betörők a bökőkulcsos zárnál a zárólemezeknek erős tüvel való szabaddátételére fognak törekedni,

BRAHMA - ZÁR.

- 1. szűrőkulcs
- 2. kulcslyuk
- 3. zárólemezek

5. ábra.

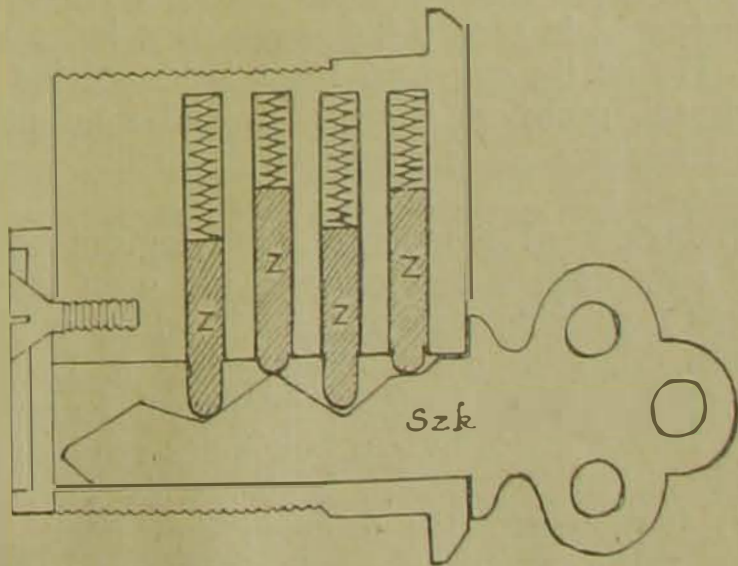
eredményt azonban csak nagyritkán tudnak elérni, így ezen zárat elég biztonságot nyújtanak.

Az összes biztonsági zárat előnye az is, hogy a kulcs elvesztése esetén nem kell új zárat készíteni, hanem csak az eddigi zárólemezeket kell más sorrendben csoportosítani (egymás fölé fektetni) s egy kulcs tollát ehhez mértén átdolgozni. Az így átdolgozott zár a régi kulccsal többé már nem nyitható föl.

Amint az előbbieken kifejtettem, az egyszerű zárat kinyitása tolvajkulccsal, vasdróttal, szeggel is lehetséges, míg a biztonsági zárat rendszerint csak a hozzávaló kulccsal, illetőleg annak álkulcsával nyithatók ki. Ha tehát a kulcs nem kerül idegen kézbe, akkor az egyes zárat zárólemezeinek megfelelő kulcs elkészítése — különösen többlemezes záratnál — úgyszólván lehetetlen.

A biztonsági zárat felnyitását ennél fogva nem a kulcslyukon keresztül, hanem más módon fogja a betörő megkísérelni. Elsősorban a fa, vas, acél, páncélburkolatnak azt a részét, mely az egész zárat magában foglalja, fogja a betörő megfúrni, avagy megbontani s az így keletkezett nyíláson át — ha szakértő — a

YALE - ZÁR

- Szk = szűrőkulcs
- Z = zárólemezek.

6. ábra

zárólemezeket felszabadítani, vagy összetörni, avagy az egész zárat kiemelni. A zárólemezeknek furás útján képzett nyíláson át való telemelesét, felszabadítását, avagy a zárólemezek megfúrását, illetőleg szakszerű

összetörését azonban csak oly betörő képes keresztülvinni, aki ismeri a biztonsági zárok szerkezetét, működését s főleg tudja, hogy körülbelül hol fekszenek a megtámadható zárólemezek s miként történjék azok legegyszerűbb felszabadítása. Az ily hozzáértő egyén munkája könnyen felismerhető, mert a fúrások, ajtóréssz bontások a zárólemezek sejtett fekvése körül lesznek, míg egy hozzánemértő egyén munkája ötletszerű, célszerűtlen lesz.

A betörés előbb vázolt módjait azonban csak akkor képes a nyomozó felismerni és abból az alkalmazott eszközre s a tettesre csak úgy tud következtetni, ha maga is tisztába van a zárok ellen intézett támadások részleteivel, azok felnyitásának lehetőségével, aminek elengedhetetlen előfeltétele a zárok működésének és szerkezetének ismerete.

Felemlitem még az álkulcs elkészítését, mely nem kíván nagyobb szaktudást, hiszen egyszerű záraznál elég a kulcs, avagy a kulcslyuk alakjáról, a biztonsági záraznál pedig a kulcsról egy lenyomatot készíteni (viasz, kenyérbél, szappan stb.). Bármely vaskereskedésben kapható kidolgozatlan kulcs, amelyet azután a lemintázott kulcs alakjához mérten reszelnek meg. Ha a kulcs a zár óvatos nyitásánál még akadályokba ütközik, ennek nyoma a bekormozott, festékekkel bekent kulcs tollán meglátszik, mert ahol még akadályra talál, ott a korom és a festék erősen le van dörzsölve (ez az akadály nyoma). Ezt az akadályozó részt lereszelik s így végül is sikerül az álkulcs elkészítése, ezzel pedig a zár felnyitása is.

A tolvajkulcs elkészítése pedig éppenséggel könnyű dolog. Egy vastagabb vasdrótot, hosszabb szeget a megtámadni szándékolt kulcslyuk nyílásának megfelelően begörbitenek, kalapáccsal kissé laposra verik s kész a tolvajkulcs, amellyel kis szakértelem és gyakorlat mellett bármely egyszerű zár kinyitható.

Ha azt akarjuk megállapítani, hogy a zárat tolvaj-avagy álkulccsal nyitották-e fel, a zárat óvatosan szét kell szedni s a belső szerkezetében látszó karcolások, zúzódások, törések, horzsolások, amelyek az olajos, poros, rozsdás belső részekben jól kivehetők, elárulják, hogy miféle eszközzel nyitották ki a zárat, mely megállapítás fontos kiindulási pontja lehet a nyomozásnak.

A függő lakatok. Megkülönböztetünk: a) egyszerű, b) biztonsági függő lakatokat.

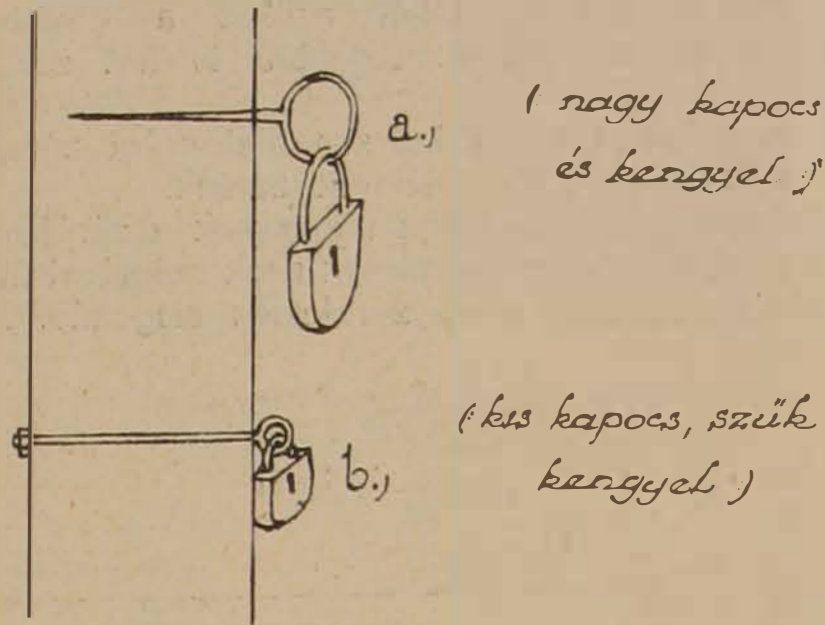
Az egyszerű függő lakatra ugyanazok az elvek mértékadóak, mint az egyszerű zárokra. Az egész lakat biztonsága itt is csak a kulcslyuk és a kulcs alakjában rejlik. Ha az ily egyszerű lakat kulcslyukába egy tolvajkulccsal, görbitett szeggel, dróttal bejutunk, úgy a lakat felnyitása — kis hozzáértés mellett — lehetséges lesz.

A biztonsági függőlakatoknak legfontosabb alkatrészei ugyancsak a zárólemezek, így ezen lakatok biztonságára és kinyitásának előfeltételére vonatkozólag ugyanaz áll, mint a biztonsági zárokra. Ezen lakatok tehát csak a saját, illetőleg álkulccsal lesznek kinyithatók. Ismerünk fordító- s bökökulcs-rendszerű függőlakatokat, vagyis Chubb-, brahma- és yale-lakatokat.

A függőlakatoknak azonban egy nagy hátrányuk van és pedig az, hogy rendszerint szabadon lógnak, így az összeroncsolásnak is inkább ki vannak téve, mint a fa-, illetőleg vasburkolatba beépített s így kevésbé is hozzáférhető zárok. Kell tehát, hogy a függőlakatok még erősebb szerkezetűek legyenek és pedig nemcsak a lakat belső zárának, hanem a lakat külső részének, így a lakatkengyelt és a lakatot tartó kapocsnak is. (7. ábra.)

A kengyel mindkét oldalán erős rögzítésű legyen

s a kapcsot oly szűken fogja át, hogy közbe véső, feszítővas, avagy törőrúd behelyezhető ne legyen. A kapocs pedig csavarokkal legyen a faburkolatba erősítve, lehetőleg úgy, hogy a kapocs a faburkolat tulsó oldalán csavarral legyen megerősítve, mert egyébként a betörő az egész lakatot a kapoccsal együtt a faburkolatból kitepi és a bejáratot szabaddá teszi. Gyakori az is, hogy a betörő a kengyelvasat, a kapocsvasat szétfűrészeli, avagy az egész lakatot szétszakítja, összetöri.

a) könnyen ki- és szétfeszíthető függőlakat.
b) jól beépített kapocs, szűk kengyelű függőlakat.

7. ábra.

Távol áll tőlem az a gondolat, hogy olvasóimat a lakatosműhely összes titkaiba bevezessem. Fejtegetéseim kizárólag azt célozzák, hogy nyomozóinknak bizonyos tájékoztatást nyújtsak a zárok szerkezetét, azok működését, felnyitásuk különféle lehetőségeit, valamint a zárok ellen intézett betörések technikai végrehajtási módjait illetően, hogy a betörés legfontosabb nyomából: a végrehajtási módból az alkalmazott eszközre, valamint a tettes kilétére vonatkozó legvalószínűbb következtetésekre juthassunk.

Különös öngyilkosságok.

Irta: CZEGLÉDY JENŐ százados.

A nem természetes, másnéven rendkívüli halálesetek körülményeinek megállapítása sokszor nehéz feladat elé állítja a nyomozót.

Nincsen olyan, bármi módon létrejött sérülés, vagy az önkézzel végrehajtott haláleseteknek olyan fajtája, melyet a gyilkos igénybe ne vehetne, azzal a szándékkal, hogy cselekményét az öngyilkosság leplebe burkolja, viszont az öngyilkos sokszor oly módon követi el cselekményét, hogy az idegenkéz beavatkozására enged következtetni. Utóbbi esetben a nyomozás különös nehézséggel jár, már csak azért is, mivel a halál előidézője maga az elhalt volt s a halottvizsgálat sokszor nem tudja minden kétséget kizáró módon bebizonyítani az öngyilkosságot.

Sok »rejtélyes hűnügy« foglalkoztatta már a nyomozókat, ami végül is öngyilkosságnak bizonyult, viszont sok »öngyilkosság«-ról derült ki, hogy bűnüggyel állunk szemben.

Nem lesz tehát érdektelen, ha az alábbiakban az öngyilkosságok oly eseteivel foglalkozom, melyek eltérnek az általánosan ismert öngyilkossági esetektől.*)

(*A példákat nagyjából dr. Kenyeres Balázs „Törvénytörési orvostan tankönyve” II. részéből vettem.)

A nürnbergi fényes sikerű magyar hét viszonzásául most Budapesten rendeztek nürnbergi hetet. A nürnbergiek megkoszorúzták a hősök emlékművét: 1. Goldenberger, bajor kultuszminiszter. 2. Luppe, nürnbergi polgármester.

E különös öngyilkossági eseteket általában két csoportra oszthatjuk. Első csoportba tartoznak a szokatlan, jobbára az emberi élet kioltására látszólag alkalmatlan eszközökkel, második csoportba pedig a szokatlan módon, illetve szokatlan körülmények között véghezvitt öngyilkosságok.

Az első csoportba tartozó öngyilkosságok eszközei — melyek tehát az emberi élet kioltására kevésbé alkalmasak — lehetnek: házilag készített lőfegyver, hegyezett pléh kanál, szardiniás doboz, gilette-penge, ceruza, tollszár, hegyes faszilánk, üvegszilánk, szegek, villamos áram stb.

Egy 17 éves műszerész tanuló maga készített egy különös lőfegyvert. Egy pisztoly lövedéket vascsőbe helyezett. A csövet lerögzítette. Egy kihegyezett rudacskát a lövedék gyutacsára illesztett s a rudacskára kalapáccsal ütést mért, melynek következtében a töltény elsült s a műszerész halálát okozta.

Másik esetben egy hatalmas kapukulcs volt a »lőfegyver«. A kulcs üregébe löport helyezett az öngyilkos, a löporra ólomgolyót tett, a kulcs végébe fűrt nyíláson át a löport felrobbantotta. — Gázvezetőcsőből hasonló módon készíthettek már emberélet kioltására alkalmas fegyvert. — Egy fiatal katona a megtöltött szolgálati fegyvere csövébe vizet töltött, azt eldugaszolta, a fegyver csövét szájába illesztette s azt ily módon sütötte el.

Sz. J. rab azzal került kórházi kezelésre, hogy

kanalat nyelt. A megejtett Röntgen-átvilágítás szerint kanálnyel, egy ollószár és egy szeg árnyéka látszott a rab gyomrában. Hasonló eset miatt nevezett már egy ízben állt orvosi kezelés alatt.

S. László kragujeváci lakatossegéd szerelmi bánatában, ittás állapotban, kalapáccsal egy hatalmas szegert vert a mellébe. A szeg teljesen átverte a szerencsétlennek a szívét és azonnal kiszervenvedett.

A szokatlan öngyilkossági esetek közül is kitűnik egy lakatossegéd esete, aki Ausztriában menyasszonyával együtt a következő öngyilkossági módot eszelte ki: A férfi felmászott a villamosvilágítás vezetékének egyik póznájára. A leány drótot hurkolt a nyakára, a drót másik végét a lakatossegéd a pózna tetején hozzáérintette a vezetékhez. A húszezer voltos áram átszaladt a leány testén és rögtön megölte a szerencsétlent. A lakatossegéd a drót érintésétől súlyos égési sebeket kapott s eszméletlenül zuhant le a földre.

A második csoportba tartoznak azon öngyilkosságok, melyeknél, bár a választott eszköz (kés, borotva, kötél stb.) közismert, gyakori, élet kioltására alkalmas, az öngyilkosság végrehajtása azonban eltér az általánosan ismert, megszokott formáktól.

Ilyenek lehetnek például a vágások útján elkövetett oly öngyilkosságok, melyeknél néha nagyszámú, 10—12, esetleg több sérülést is találunk. Egy öngyilkos hentesnek száznál több vágást találtak a fején. Szúrások öngyilkosság esetében sem ritkák. Egy iszákos ember

a mellén és hasán összesen 99 szúrást ejtett. Másik esetben az öngyilkos a falnak támasztott késbe dőlt bele háttal.

Előfordultak öngyilkossági metszések a térd-, könyökhajlatban, sőt még a boka körül is. Egy esetben az öngyilkos két borotvát illesztett tarkójára s azokat kétfelé húzva, a lágy részeket mindkét oldalt egészen a csontig elmetszette.

Volt öngyilkos, ki Japánban szokásos hasfelmetszéssel oltotta ki életét, sőt volt olyan is, aki a nyelvét vágta ki.

Lőfegyverrel elkövetett öngyilkosságoknál is előfordulnak szokatlan esetek, pl.: midőn a lövedék a szemgolyóba, vagy a gégébe hatol, máskor a fejtetőn, a fül mögött, vagy a hason van a bemeneti nyílás.

Egy esetben az öngyilkos a puskát magasra felkötötte és spárgával sütötte el, egy másik esetben szintén spárgával sütötte el a több lépésnyi távolságban satúba szorított pisztolyt.

Szokatlan akasztási esetek: egy fogoly a gázvezeték csapjára ülő helyzetben akasztotta fel magát, szájába vászondarab volt gyömöszölve.

1925 júniusában egy fiatal férfi a Zugligetben akasztotta fel magát; lábai össze voltak kötve, kezét hurkok rögzítették nadrágszíjához, szemei kendővel voltak bekötve.

Leugrás folytán létrejött öngyilkosság szokatlan esete: Budapesten egyik Rákóczi-úti bérpalota negyedik emeletéről L. Lipótné 59 éves magánzónő kendővel begyömöszölte szájával ugrott le.

A kombinált öngyilkosságok csoportjában is találhatunk szokatlan módon elkövetett öngyilkosságokat. Ilyenek lehetnek nyak-, illetve hasfelmetszés melletti szívtáji szúrás, ily metszéssel párosult lövés, de kombinálják a nyakmetszést lövéssel, utólagos akasztással.

Volt eset, midőn az öngyilkosjelölt homlokát előbb fejszével megvagdalta, de az öngyilkosságot akasztással fejezte be.

Előfordult, hogy egy elkezeredett öngyilkos a hurok és a nyaka közé éles beretvát tett, úgy, hogy a hurok összehúzódása a beretvát a nyakába belenyomta s azt elvágta.

Mint látjuk, az öngyilkosok gondolatai kiszámíthatatlanok. Sokszor oly mérvű és számos sérülést ejtenek testükön, melyek látszólag idegen kéz beavatkozására engednek következtetni. Sokan viszont iparkodnak cselekményüket eltitkolni, sőt sokszor nemcsak maga az öngyilkos, hanem a családtagok is arra töreksznek, hogy az öngyilkosságot véletlen balesetnek, esetleg gyilkosságnak tüntessék fel.

Mindezen körülményeket figyelembevéve, a nyomozás bevezetésénél arra a kérdésre, hogy: mi történt? —, a helyszíni szemlének alapos, körültekintő és lelkiismeretes megejtése, valamint ezt követő szakértői hullaboncolás tud pontosan felelni.

Nagyon természetes, hogy van eset, midőn a legpontosabban végrehajtott helyszíni szemle s példás igyekezet ellenére sem adhatunk a mi történt? kérdésre kielégítő feleletet; ne feleljünk azonban, hogy míg a céltudatos, tervszerű s kellő szakértelemmel lefolytatott helyszíni szemle nemcsak, hogy igen értékes támpontokat nyújt a szakértői hullaboncoláshoz, hanem sok esetben az ügy teljes felderítésére vezet, addig e szemléknél elkövetett hibákat, legtöbb esetben többé helyrehozni nem lehet.

Az italmérési helyiségek rendszere és a csendőrségi szolgálat.

Irta: **Dr. TÜREI-OSVÁTH ISTVÁN** rendőrfogalmazó.

A csendőrség illetékessége alá tartozó területéken — kis- és nagyközségekben, pusztákon — szerteszét mindenfelé találkozzunk italmérési helyiségekkel. Értem ezalatt e vonatkozásban azokat a helyiségeket, ahol hatósági engedély alapján szeszes italokat — bort, sört, égetett szeszes italt: pálinka, likör, konyak — mérnek ki, hoznak forgalomba, akár a helyszínen való közvetlen elfogyasztás, akár a kimérő helyiségen kívüli helyen elfogyasztás céljából onnan elszállításra.

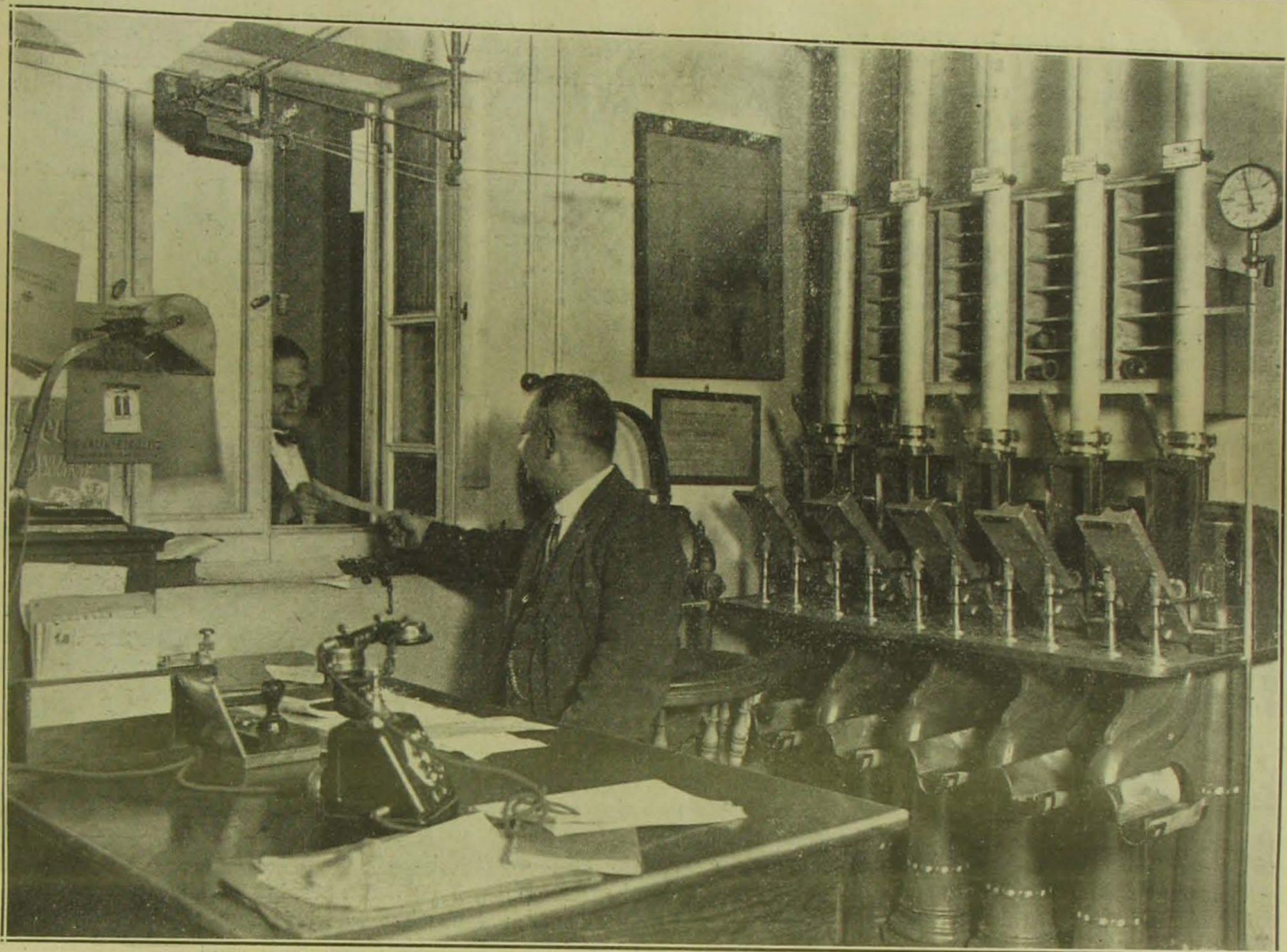
Ilyen helyiségekül kell tekinteni a pálinkamérésüket, korcsmákat, vendéglöket, kávéházakat és ezzel kapcsolatban a szállodákat is.

A pusztákat, nagyobb kiterjedésű tanyai területeket keresztül-kasul szelő országutak mentén talált csárdák, beszálló vendéglők rendszeren valamelyik fent felsorolt csoportba tartoznak. Nem jelentik ezek az italmérési helyiségek valamilyen különös fajtáját. Az ilyen elnevezés rendszeren a helyi viszonyokban találja magyarázatát. Régi hagyományon, szokáson alapszik. Olyanféle, mint a jellegzetes tájszólás az ország különféle vidékein.

Az italmérési helyiségek ellenőrzésének bizonyos vonatkozásokban a csendőrség közbiztonsági szolgálatában jelentős szerep jut.

A berlini rendőrség jelzőközpontja, ahonnan a beérkezett jelentések, segítségkérelmek szerint pillanatok alatt intézkedni lehet az illetékes őrszobákkal szemben,

A berlini postahivatal csőpostán továbbítja a jelentéseket a rendőrség rádióközpontjához.

Elvben vizsgálva a kérdést, vita tárgyát képezhetné, hogy az italmérési helyiségek ellenőrzése szolgálati feladatát képezi-e a csendőrségnek, vagy pedig nem? A kérdésre nem lehet rövid választ adni. Vannak a problémának olyan oldalai, ahol a csendőrségi megfigyelő és ellenőrző szolgálat elsőrendű fontosságú a közérdek szempontjából, de viszont vannak olyan részletek a feladatkörben, ahol a csendőrség szerepe szinte elenyésző.

A csendőrségi szolgálati utasítás 64. pontjának 1—3. szakaszában felsoroltak alapján az italmérésekre vonatkozó ellenőrzési kötelezettség a csendőrségre vonatkozólag a saját működési területén minden kétséget kizáró módon fennáll. Az utasítás e pontjában foglaltak értelemszerű magyarázata alapján a csendőrségnek minden italmérési helyiséget állandó megfigyelés és ellenőrzés alatt kell tartani.

Bár az ellenőrzésnek az igazgatási természetű feladatainál — közrendészeti, iparügyi, közegészségügyi stb. vonatkozásokban — a csendőrség működési területén a községi előjáróságokra hárul az ezirányú teendők oroslánrésze, de mert mindennemű mulasztásnak a jogszabályok értelmében büntető jogkövetkezmények a szankciói, a szolgálati utasítás 64. pont 2. szakasza figyelembevételével a csendőrség az ellenőrzésből nem vonhatja ki magát.

Természetes, hogy a csendőrség feladata az italmérési helyiségek ellenőrzése körül nem olyan részletesen aprólékos, mint pl. városokban a m. kir. rendőrség közegeié, de — éppen azért, mert az ellenőrzési kötelezettség elvben fennáll, a probléma lényegének az ismerete szükséges és fontos. Az észlelt mulasztásokat, jogellenes magatartásokat nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Nem szabad szem elől téveszteni soha, hogy az italmérési helyiségek nem tekinthetők magánlakásoknak. Ezek a helyiségek olyan nyilvános helyek, ahová bárki, bármikor bebocsátást nyer. Ahol bárki — legyen az a környéken bennszülött vagy vadidegen — szabadon tartózkodhatik, az ajtó mindenkinek egyformán nyitva áll.

Az italmérési helyiségek rendészeti ellenőrzése ma már rendkívül szövevényes. Oly sokirányú, hogy a csendőrnek bizony alapos gondot ad. A lefolyt évek folyamán az e tárgyat érintő törvényes rendelkezéseknek olyan tömege látott napvilágot, hogy ebben a labirintusban rendszerbe foglalás nélkül csakis az láthat tisztán, a csendőri szolgálat ellátása közben csakis az teljesítheti minden zökkenő nélkül a kötelességeit, aki az egész kérdést gyökerében ismeri.

Ezek előrebocsátása után nézzük most már, hogy az italmérési helyiségek ellenőrzésénél a csendőri szolgálat milyen szempontokat tartson szem előtt. Haladjunk lépésről-lépésre.

a) Közbiztonsági rendészet. Az italmérési helyiségek lelkiismeretes ellenőrzését elsősorban komoly közbiztonsági okok teszik szükségessé. Ebben a vonatkozásban az ellenőrzés a csendőrségnek előírt szolgálati feladata.

A lakott helyektől távolabb eső szórakozóhelyet a jobb, békés indulatú, jóérzésű polgárokon kívül gyakran felkeresi — és pedig a tapasztalatok szerint különös előszeretettel — a társadalom salakja. A közveszélyes elem. A munkakerülő, az útonálló, a tolvaj, az a sok bizonytalan, kétes egzisztencia, amely városról-városra, faluról-falura vándorol, sokszor hónapokon át minden komoly cél és elhatározás nélkül. Rábizsa magát és sorsát a véletlenre. Tengeti életét a pillanatnyi —

a legtöbbször nem is egészen tisztességes — alkalmi bevételekből napról-napra egészen addig, amíg a végzete be nem következik. Amíg rajta nem veszt. És ha szabadul, akkor mindezt újrakezdi és ugyanúgy folytatja tovább. Más vidékeken. Az ismeretlenség köpenybe burkolózza.

A csendőrségi szolgálati utasítás 361. pontja előírja, hogy a korcsmákat, lebujokat és azokat a nyilvános, vagy a közönségnek nyitva álló helyiségeket, amelyekben a közbiztonságra veszélyes egyének szoktak tartózkodni, a csendőrségnek mindig kötelessége felkeresni. Nem tűrhet vitát, hogy ebből a szempontból kivétel nélkül minden italmérés állandó ellenőrzés alá tartozik.

Közbiztonsági szempontból az italmérési helyiségek rendszere azért is komoly feladat, mert minden italmérés tulajdonosa vagy bérlője ilyen minőségben állami jogosítványt élvez. Az egzisztenciát jelentő állami jogosítvány megszerzésének, megtartásának megvannak a törvényes jogszabályokban lefektetett előfeltételei.

Az állami italmérési jövedékről alkotott 1921. évi IV. t.-c. 3. §-a értelmében nem adható italmérési engedély többek között:

a) Azoknak, akiket büntett, nyereségvágyból elkövetett vétség, árdrágítás, borhamisítás és hamisított bor forgalombahozatala miatt jogerősen elítéltek csakis az esetben, ha a jogerősen kiszabott büntetés kiállása, elévülése vagy kegyelemből elengedése óta már öt év eltelt és ez idő alatt teljesen kifogástalan erkölcsi magaviseletet tanúsítottak.

b) Azoknak, akik ellen olyan tények merülnek fel, amelyekből arra lehet következtetni, hogy az italmérési engedélyt tiltott szerencsejáték, orgazdaság, erkölcstelenség vagy uzsora, továbbá állam és társadalom ellenes tanak, eszmék terjesztésére, illetőleg ilyen irányú izgatásoknak üzleti helyiségükben való lehetővé tételére fogják felhasználni.

c) Azoknak, akiktől az italmérési engedélyt a múltban a fenti okok miatt vonták el.

d) Azoknak, akiknek közös háztartásban élő házastársuk, egyenes ágbeli rokonuk, elsőízbeni oldalrokonuk, illetőleg sógorokkal szemben a fent ismertetett okok fennforognak.

Mindezekből önként következik, hogy a törvény szigorúan örökdió a jogosítottak kifogástalan erkölcsisége felett. És ha valamelyik jogosítottal szemben az idők folyamán olyan körülmények állnak be vagy derülnek ki, amelyek fennforgása vagy ismerete esetében részére az engedély nem lett volna megadható, tehát így a feltételeknek nem felel meg, azokat megsértette: a jogosított az állami jogosítvány további élvezetére érdemtelené vált. Az ilyen egyéntől az 1921. évi IV. tc. 17. §-a 1. pontja értelmében az italmérési engedélyt el kell vonni.

A csendőrség ellenőrző tevékenységének tehát ez a kérdés is a háttérben áll. Ez okból az örskörletekben lévő italmérési helyiségek pontos jegyzékének, az italmérés gyakorlására jogosítottak névsorának, személyi adatainak állandóan az örs rendelkezésére kell állnia. E névjegyzékbe foglalt nyilvántartásba minden változást pontosan keresztül kell vezetni.

A gyakorlati eljárás tapasztalatai alapján célszerűnek mutatkozik, hogy a m. kir. rendőrkapitányságok, szolgabírói hivatalok — esetleg községi előljáróságok — az italmérők

személyében bekövetkezett minden változást hozzanak tudomására az illetékes csendőrségnek. Szükség van erre azért is, mert a rendőrkapitányságok és szolgabírói hivatalok, amikor nekik, mint véleményező szerveknek italmérési ügyekben az 1921. évi IV. tc. 8. §-a értelmében a pénzügyi hatóság részére nyilatkozniok kell, a csendőrségi területen lévő egyének megbízhatóságáról csakis a csendőrségtől kaphatnak megfelelő adatokat.

A csendőrség éber ellenőrzésének kell állandó figyelemmel kísérni a jogosítványok élvezőit az arra érdemesség szempontjából. A csendőrségnek kell tájékoztatni az illetékes rendőrhatalóságokat, esetleg a pénzügyi hatóságokat minden időközben beállott olyan körülményről, amely az állami jogosítvány esetleges megvonása tekintetében számításba jöhet. A csendőrség körültekintő, megfigyelő és ellenőrző szolgálata az egyik megbízható biztosítéka annak, hogy az italmérési jogosítványok birtokosai csakis becsületes, arra valóban érdemes egyének legyenek, nem pedig züllött, mindenre elszánt, kétes multu egyének. A csendőrség ezirányú véleményadási kötelezettségét a szolgálati utasítás 64. §. 15. pontja világosan előírja.

Ez az ellenőrzés kiterjed nemcsak az italmérésre jogosított saját személyére, hanem családtagjaira, hozzátartozóira és az esetleg alkalmazott üzletvezető személyére is. Meg kell jegyezni, hogy üzletvezető alkalmazása esetében az üzletvezetőnek mindazon követelményeknek meg kell felelni, amelyet a törvény az engedélyestől megkíván. És hogy az engedélyes a közrendészeti, közegészségügyi, közérkölcshigi vagy jövedéki szempontból kifogás alá eső üzletvezetőjét vagy megbízottját a pénzügyigazgatóság által kitűzött záros határidő alatt az üzleti alkalmazásból eltávolítani köteles. (L. 1921. évi IV. tc. 11. §. utolsó bekezdést.)

Igaz ugyan, hogy a csendőrségi területeken az ellenőrzés — különösen a nagyobb kiterjedésű pusztákon, tanyákon — a nagy távolságok miatt nem lehet soha olyan rendszeresen állandó és fokozott, mint a városokban, de mindig meg kell találni az örsparancsnoknak a módját arra, hogy a portyázó szolgálatok előre kijelölt irányába és útvonalába az italmérő helyiségek — esetleg egy szolgálati útvonal leportyázása során több ízben is — kivétel nélkül mindig ott legyenek, az útvonalba beléssenek.

Ezért írta elő a Szolgálati Utasítás 361. pontja, hogy a korcsmákat, lebujokat és azokat a nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyiségeket, amelyekben a közbiztonságra veszélyes egyének szoktak tartózkodni, a csendőrségnek mindig kötelessége felkeresni.

Jóllehet a szolgálati utasítás ezt kifejezetten nem említi, de a mindenki részére nyitva álló nyilvános helyiségeknek kell tekinteni, ezek csoportjába kell sorozni a pálinkaméréseket, vendéglőket, kávéházakat, csárdákat és szállodákat is. Hiszen ezek a helyiségek is, nemcsak a korcsmák, bármikor, bárkinek szabadon a rendelkezésére állnak.

A szolgálati utasítás 64. §. 3. pontja értelmében állandó kötelessége, előírt szolgálati feladata a csendőrségnek az államra és közbiztonságra veszélyes, gyanús, bárhol található egyének megfigyelése és ellenőrzése. Köztudomású, hogy ma ezrével kóborol az országban sok bizonytalan egzisztencia. Olyan, aki hétről-hétre, hónapról-hónapra községről-községre jár. Leginkább munkakeresés ürügye alatt, többnyire minden igazolvány nélkül szerez magának kéregetéssel, koldulással, szélhámoskodással, ravaszul kieszelt, fondorlatos módon illegitim anyagi hasznot. Hány ilyen ember tartja fenn magát a mások hiszékenységéből, jóhiszemű tudatlanságából, járatlanságából.

E helyen utalok az adománygyűjtések változatos fajtáira, amelyeknek a városok, községek külterületein még ma is különösen hálás talaja van. Erről a kérdéstről külön-

A magyar sereg világsi fegyverletételének híre (1849 augusztus 13) nagy örömet keltett Szentpéterváron, mert az orosz haderő nagy dicsőségét látták abban, hogy a magyar sereg, amely az osztrák haderő fölött diadalmaszkodott, a cár hadainak nagy hatalmát elismerte és azok előtt kapitulált. Görgey Arthur magyar vezér neve az előkelő orosz körökben igen népszerűvé vált, sőt még a divatban is érvényesült, amennyiben slafrokot terveztek »à la Görgey« néven, noha Görgeynek soha életében nem volt slafrokja.

A berlini rendőrség rádió felvevő állomása. A rádión bementett jelentést a kezelő hallgatás közben leírja.

ben a Csendőrségi Lapok 1928. évi 24. számában már adtam részletesebb tájékoztatót.

Ezek a rendszeren senki által nem ismert, vadidegen egyének, ha valami keresetre tesznek szert, előszeretettel keresik fel a pusztákon, tanyák között lévő, a csendőr járőrt ritkábban látó kurta kocsmákat, csárdákat. Ott pihennek meg. Esetleg ott találnak maguknak újabb médiumot, áldozatot, akinek a bőrén és pénzén tengődnek tovább.

Ezek ellenőrzése is csak lehetőleg teljes helyi és személyi ismeretekkel lesz eredményes. Az italmérésekben a csendőr járőr — váratlan betoppanás esetében — sűrűn talál idegeneket. Ezeket feltűnés nélkül figyelemmel kell kísérenie. A csendőrségi szolgálati utasítás 361. §-a értelmében az ott talált s bármely okból gyanus egyéneket személyazonosságuk, foglalkozásuk és az illető község területén való tartózkodásuk célját illetően igazolásra kell felhívnia. A feltűnően költekező, gyanus magaviseletű egyénekre különös gondot kell fordítania. Aki az igazolásnál a név, állás és lakás bementését megtagadja, azt a feljelentéssel együtt a legközelebbi rendőri hatósághoz kell elővezetni a büntető eljárás lefolytatása végett. (L. az 1879. évi XL. tc. 43. §-át.) Ilyenkor a háttérben van valami, amit el akar titkolni az igazolását megtagadó egyén.

Az igazolásra való felhívással azonban még nincs befejezve az eljárás. Ha ugyanis a gyanus egyén személyazonosságát elfogadható módon — okmányokkal, fényképes igazolvánnyal vagy szavahihető tanukkal — igazolni nem tudja vagy a létfenntartásához szükséges anyagi eszközökkel nem rendelkezik, vagy az illető község területén tartózkodásának a célját és indokát nem valószínűsíti, vele szemben

a szolgálati utasítás 64. §. 3. pontja értelmében el kell járni. Mint a közbiztonságra veszélyes, aggályos egyént tényvázlat keretében át kell adni az illetékes rendőrhatalóságnak (rendőrkapitányság, szolgabírói hivatal). Ki kell terjeszkedni minden ilyen gyanus egyén elfogása esetében az illető állampolgárságának a lehető kiderítésére, továbbá arra, hogy nincs-e kitiltva a környék hatóságainak valamelyike által.

A szolgálati utasítás 437. §. g) pontja értelmében a kocsmákat, csárdákat és azokat a hasonló elbírálás alá eső nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyiségeket, amelyekben tiltott szerencsejátékokat üznek vagy amelyek büntetettek rendszerinti rejtekhelyeül szolgálnak, a csendőr járőr még akkor is átkutathatja, ha ott csak kihágást követtek el.

A fenti okok bármelyike miatt elfogott egyéneket a csendőr járőr a szolgálati utasítás 439. pontja értelmében személymotosztást önállóan is foganatosíthat. Tehát anélkül, hogy az e nyomozati cselekmény elrendelésére jogosított hatóság (ügyészség, járásbíró, rendőrkapitányság) írásbeli határozatát kikérné.

Az italmérési helyiségekben tartott házkutatásnál és ezzel kapcsolatban megejtett személymotosztásnál is szigorúan szem előtt kell tartani a szolgálati utasítás 440—443. pontjaiban foglalt rendelkezéseket.

A csendőr járőr által így elfogott és az illetékes rendőri hatóságnak átadott gyanus egyénekekkel szemben a rendőrhatalóság folytatja le az igazoltatási, toloncolási vagy a külföldi állampolgárokkal szemben a kiutasítási eljárást.

A csendőrnek csupán az a kötelessége, hogy az elfogott egyén magatartását, üzelmait, esetleges visszaéléseit a lehe-

tőség szerinti sürgősen derítse ki és a szerzett észleleteit, megállapításait — a bizonyítékok részletes felsorolásával — tényvázlatba foglalva, a közbiztonságra gyanus egyént minél jelentéktelenebb késsedelemmel adja tovább az eljárás folytatására jogosított hatóságnak.

Nyomatékosan hangsúlyoznom kell e helyen is azt, amit soha eléggé hangsúlyozni nem lehet, hogy az igazoltatásnál még a lebutított vagy más nyilvános és a közönségnek nyitva álló helyen is a legnagyobb elővigyázattal, tapintattal járjunk el. Nem egyszer megtörténik, hogy teljesen ártatlan ember kerül hatósági eljárás, esetleg elfogás alá, csupán azért, mert magatartása valami okból — ennek a helyszíni megállapítása szinte teljesen a járőrtől függ — gyanussá vált és talán véletlenségből nem tudja igazolni magát elfogadható módon. Soha ne hamarkodjunk el az intézkedést. Előzze azt meg minden esetben az alapos megfontolás, a gyanút keltő jelenségek lelkiismeretes mérlegelése. Kellő ok nélkül ne háborítsunk senkit a személyes szabadságában, tartsuk tiszteletben a személyi jogok egyik legértékesebbjét. Viszont ez a tiszteletbentartás adott esetben ne tartson vissza soha a közbelépéstől, ha annak törvényes indokai kézenfekvők.

A közbiztonsági szempontból teljesítendő ellenőrzés keretében van azonban a csendőrségnek az italmérésekkel kapcsolatosan más tennivalója is.

Figyelemmel kell kísérnie a szolgálati utasítás 64. §. 5. pontja alapján az állami és társadalmi rend ellen irányuló szélsőséges, felforgatásra törekvő agitációs, kommunista mozgalmakat. Nagyon jól tudjuk, hogy a szélsőséges politikai nézeteket valló, de különösen a kommunista elv agitátorai nem riadnak vissza a sorozatos kudarcok miatt. Aknamunkájukat folytatják újabb és újabb eszközökkel és módszerek alkalmazásával. Szerencsét próbálnak minden társadalmi rétegnél, ahol a siker reményének, a béke, a rend, a nyugalom megbontásának csak a legparányibb lehetősége is kínálkozik. A legutóbb leleplezett esetek igazolják, hogy a felbérelt agitátorok most az úgynevezett sejtrendszerbe igyekeznek beszervezni a földművesmunkát végző napszamosokat is. Ez a beszervezés úgy történik, hogy a sejt tagjai nem is ismerik egymást. Csupán a beszervezést végző és a beszervezett. Így igyekeznek hozzáférközni a munkástömegek fellázításával a hatalomhoz.

A szélsőséges politikai elvek irányító szerepét játszó egyének sűrűn megfordulnak és megpihennek a csendőrségi területekre eső nyilvános italmérésekben. Egyben az ottartózkodást felhasználják röpiratok kiosztására, terjesztésére, a hangulat szimatolására, a szervezésre.

Figyelemmel kell kísérnie a csendőrnek a vallás elleni mozgalmakat is. A bevett és elismert vallásfelekezeteken kívül a szekták — el nem ismert vallásfelekezetek — könnyen eljuthatnak titkos gyűlésezésük ürügye alatt valamelyik kevésbé megbízható, tágasabb udvaru italmérő helyiségbe. Az ilyen, általában a nem engedélyezett gyülekezést a szolgálati utasítás 64. §. 8. pontjában kapott utasítás alapján késsedelem nélkül fel kell a csendőr járőrnek osztatnia és a vezetők ellen az eljárást folyamatba tennie.

Függetlenül a politikai vonatkozású mozgalmaktól, éber figyelemmel kell kísérnie a csendőrségnek a munkások bérmozgalmait. Legyenek azok akár ipari, akár mezőgazdasági munkások. A felizgatott, felbujtott, sztrájkolni készülő, követelőző, elégedetlen elemek sokszor összeverődnek a hűs italmérések csapszékeiben, hogy ott elveiket, követeléseiket egymással megismertessék.

Ily esetben a csendőrségnek fokozott körültekintéssel, de biztos határozottsággal kell fellépnie. Az 1921. évi 94.453. B. M. rendelet értelmében (L. a Belügyi Közlöny 1921. évi évf. 2127. oldalán, 7. §-ának 4. bekezdését), ugyanis korcsmai

és egyéb italmérési helyiségeket sztrájkanyagként felhasználni tilos. Az italmérő e tilalom megszegésével elzárással büntethető kihágást követ el.

A munkáskérdéssel kapcsolatosan fel kell hívnom a figyelmet egy újabb körülményre. Ugyanis a megbízhatatlan italmérő, ha kell, cselszövással, furfanggal is arra törekszik, hogy nála, helyiségében fizessék ki a munkások bérét. Ez a törekvés szociális szempontból igen veszedelmes, mert az itt kifizetett munkáscsapat a keresetét — a csábításnak nem tudván ellentállni — ott a fizetés helyszínén vagy elissza, vagy elkártyázza. Így a keservesen megszerzett garasból a családjának semmi sem jut. Az imént említett belügyminiszteri rendelet 7. §-ának 7. bekezdése szerint az italmérési helyiségek épületeit, szobáit, udvarait munkások bérének kifizetési helyéül igénybevenni nem szabad. Az ilyen mulasztás miatt is az italmérési helyiség tulajdonosa a büntetőjogilag felelős személy.

Ezzel kapcsolatosan a közbiztonsági ellenőrzés keretében tartozik a tiltott szerencsejátékok megfigyelése és üldözése. Az 1879. évi XL. tc. 87—89. §-ai szerint az italmérésekben semmiféle szerencsejátékot üzni nem szabad. Italos állapotban az ember fokozottan könnyelmű gondolkodású, a játékba hamarosan belemerül és az ezt a helyzetet leső hiénák karmaiba kerülve, rendesen teljesen a szenvedély hatalmába kerül és minden pénzét, sokszor még ingóságait is elveszíti a játékon.

Figyelemreméltó kötelessége az ellenőrzést teljesítő járőröknek, hogy éber megfigyelés által a szerencsejátékoknak titokban vagy nyíltan való, szinte iparszerű üzését a lehetőség szerint megakadályozzák és az üzlettulajdonossal szemben is, a játékban résztvevők ellen is az illetékes hatóságnál (kir. járásbíró) feljelentéssel éljenek.

Az ilyen üzelmeket megengedő, eltűrő, sőt elősegítő italmérőről késsedelem nélkül adjon adatokat a csendőrség vagy a községi előjáróságnak, vagy az illetékes rendőrhatalóságnak. Mert az ilyen egyén nem méltó egzisztenciát jelentő állami jogosítvány élvezésére. Megbízhatósága kétes. Az ilyen egyént addig is, amíg az illetékes hatóságok a csendőrség által szolgáltatott adatok alapján vele szemben a megfelelőnek mutató eljárást lefolytatják, a csendőrségnek szigorított megfigyelés alatt kell tartani. Aki rendszeresen eltűr kisebb szabálytalanságokat, az súlyosabb beszámítás alá eső jogellenes cselekményektől sem szokott idegenkedni.

Az italmérési helyiségek közbiztonsági ellenőrzésével kapcsolatosan komoly feladatként hárul továbbá a csendőrség közegeire a szállodák és ezzel együttesen a külföldi honosok megfigyelése és ellenőrzése.

A szolgálati utasítás 364. pontja értelmében az örsállomásokon lévő szállodákban a megszállt vendégek névsorát, illetőleg bejelentőlapját lehetőleg naponta, a többi, örsállomást nem képező községben fekvő szállodákban pedig a teljesített járőrszolgálat alkalmával át kell vizsgálni.

Különös figyelmet kell fordítani az 1879. évi XL. tc. 72. és 73. §-ában foglaltakra tekintettel a szállodai bejelentőlapok és vendégkönyvek pontos vezetésére. Ezek az adatok sok esetben biztos támpontjai a nyomozásnak. Ha a mulasztó egyén még jelen van a szállodában, az észlelt hiányokat azonnal pótolni kell és ha a szükség úgy kívánja, a kihágási feljelentést — különösen idegen honos bejelentése körül észlelt mulasztásnál — haladéktalanul meg kell tenni a szállásadó ellen és a vendég ellen is.

A gyanus egyéneket igazoltatni kell. Olyan örsállomásokon, ahol nagy az idegenforgalom, az idegen egyének megfigyelése és ellenőrzése végett az örsparancsnoknak vagy az ő képviselőjének az általa megbízott csendőrnek a szolgál-

Közeleg az örökbéke: minden egyes angol csatár külön tankot kap.

lati utasítás 364. pontja értelmében kötelessége naponként megjelenni a községi előjáróságnál.

A külföldi állampolgárok szállodai ellenőrzésénél, megfigyelésénél a szolgálati utasítás 376—378. pontjaiban foglaltak értelmében kell az eljárást foganatosítani. A legkisebb gyanút keltő szabálytalanság esetében azonnal jelentést kell tenni a legközelebbi, illetékes rendőri hatóságnak és az észlelt gyanúk szabatos és tüzetes közlésével kérni a soronkívüli rendelkezést. Nem szabad elfeledni soha, hogy szomszédaink kémrendszerükkel behálózzák az egész megcsonkított országunkat. A kémkedés módszereinek szinte felsorolhatatlan változatai közismertek. Nyitott szemmel kell járni, állandó, fokozott figyelemmel kell kísérni a gyanús külföldiek minden lépését, megfigyelni a tevékenységüket, a velük érintkező személyeket.

B) *Helyi rendészeti ellenőrzés.* A közbiztonsági ellenőrzés ismertett ágain kívül az italmérési helyiségekkel szemben többféle egyéb ellenőrzési kötelezettség is áll fenn. Ezek a kötelezettségek azonban már nem képezik oly határozottan előírt szolgálati feladatát a csendőrségnek, mint a közbiztonsági ellenőrzésnél. Itt-ott fordul elő, hogy az ellenőrzés rendszeres gyakorlására a csendőrség is köteles.

A szolgálati utasítás 488. §-a értelmében azokat a teendőket, amelyekben a jogszabályok alapján a rendészeti, intézkedési, végrehajtási és ellenőrzési jog, illetőleg kötelesség a helyhatóságot (községi előjáróságot) illeti meg, helyi rendészeti teendőknek kell tekinteni.

Az ilyen ügyekben a csendőrség csak felügyelő és a községi közegeket támogató tevékenységet van hivatva ki-

fejteni, mert a helyi rendészet kezelése elsősorban a község feladata, amely azt a saját közegeivel végezteti.

A szolgálati utasítás 489. pontja a helyi rendészeti ügyekben körvonalozza a csendőrség feladatait.

E pont szerint a helyi rendészeti ügyekben a csendőrség felügyelő tevékenysége abból áll, hogy ellenőrzi, vajjon a helyhatóság a szükséges intézkedéseket megtette-e, illetőleg, hogy az ellenőrzést kellőképpen foganatosítja-e? Nyilvánvaló, hogy ezt a feladatát a csendőrség csakis úgy végezheti a köz szempontjából megkívánt módon, ha tisztában van mindazokkal a jogszabályokkal, amelyek szerint a községi előjáróságnak, mint a helyi rendészetet gyakorló hatóságnak ezt a feladatát teljesítenie kell.

Csakis így áll módjában megállapítani a helyi rendészeti intézkedések vagy ellenőrzés hiányosságát, az idevonatkozó törvények, szabályok vagy rendeletek áthágását és mellőzését. Amikor is, hailyent észlelné, kötelessége észleleteit szóval vagy írásban őrsparancsnoksága útján az előjáróságnak tudomására hozni. Ha a községi előjáróság a kifogásolt bajok orvoslására hajlandónak nem mutatkozik vagy indokolatlan késedelmet tanúsít, akkor a csendőrség őrsparancsnokság köteles a szárnyparancsnokság útján az illetékes főszolgabíróhoz jelentést tenni.

Határozottan megjelöli a szolgálati utasítás 489. pontja is — összhangban a 64. pont 2. szakaszával —, hogy ha a csendőrség kihágást észlel, a tettessel szemben önállóan eljárni köteles. Vagyis a feljelentést meg kell tennie.

Az italmérési helyiségeknél gyakorlott helyi rendészeti ellenőrzésben a csendőrségnek tehát a fenti elvek alapján kell a szolgáltatást teljesítenie. Szigorú figyelemmel kell

kisérnie a községi elöljáróságok működését, ügyelnie a jogszabályok pontos betartására és betartatására és ha valahol szabálytalanságot tapasztal, azonnal jelentést kell tennie először magának az elöljáróságnak, hogy a közegeit oktassa ki és lássa el megfelelőbb utasításokkal, ha pedig ez az eszköz nem vezetne eredményhez, akkor az elöljáróság elöljáró hatóságához kell az észrevételeket előterjeszteni.

Bizonyos az, hogy a csendőr őrs tapintatos, megfelelő formában előterjesztett észrevétele már az elöljáróság részéről a legteljesebb mérvű megértéssel fog találkozni és a legritkábban kerül a sor a további lépésekre.

A helyi rendészeti teendők csoportjában az italmérési helyiségekkel kapcsolatosan különbséget kell tennünk az igazgatási rendészeti, közegészségügyi és iparügyi vonatkozású ellenőrzés között.

Az ellenőrzés ez irányai az állam közbiztonsági érdekeit nem érintik oly intenzív mértékben, mint a már elmondott és ismertetett, egyben a közbiztonsági szolgálat teljesítésére rendelt csendőrségnek feladatául megjelölt köteleességek. Az ellenőrzés e fajtáinál a csendőrség részére a helyi rendészetre kiadott utasítások lesznek az irányadók.

I. *Igazgatási rendészeti ellenőrzés.* Az 1921. évi 94.453. B. M. számú rendelet (L. a Belügyi Közlöny 2127. oldalán) 1. §-a értelmében az italmérő helyiségek közkereseti és közrendészeti szempontból állandó ellenőrzés alá esnek. Ez okból ezek a helyiségek a közigazgatási hatóságok rendőri felügyelete alatt állnak. A jogosított tűrni és megengedni tartozik, hogy a magát közzel igazolt hatósági közeg a jogszabályokban lefektetett rendelkezéseknek kellő megtartása felől bármikor meggyőződést szerezhessen. Ez az ellenőrzés kiterjed az összes korlátlan vagy korlátolt italmérési engedéllyel bíró személyekre, de kiterjed a közvetítőkre is. Ezt az ellenőrzést és felügyeletet az említett rendelet 3. §-a alapján kis- és nagyközségekben a községi elöljáróságok, azokban a községekben, amelyekre a m. kir. rendőrség hatásköre kiterjed, a rendőrkapitányság vagy kirendeltség, városokban a m. kir. rendőrség, Budapesten a kerületi elöljáróságok végzik.

Mivel az 1921. évi IV. tc. 17. §-ának c) pontja alapján a rendészeti rendszabályok megszegése esetében is van helye az italmérési jogosultság megszüntetésének, az engedély elvonásának, az ellenőrzésnél ezekre a követelményekre is megfelelő gondot kell fordítani.

Az elöljáróságok által kiküldött egyén vagy községi közeg köteles az általa teljesített ellenőrzés eredményét az italmérő helyiségben lévő vizsgálati ívbe pontosan, felelősség terhe alatt bejegyezni. A vizsgálati ív kéznél tartását az 1921. évi 101.010. P. M. számú rendelet (L. a Belügyi Közlöny 1921. évi évf. 1475. oldalán) tette kötelezővé. Ez ad tiszta képet évekre visszamenőleg az italmérésekben végzett ellenőrzések eredményeiről. A vizsgálati íveket a most említett pénzügyminiszteri rendelet 30. §-a értelmében az italmérés tulajdonosa az utolsó bejegyzés időpontját követő két évig gondosan megőrizni köteles.

A csendőrség a helyi rendészeti ellenőrző szolgálata során a vizsgálati ívek felülvizsgálata és a helyszíni adatai alapján mindig könnyen meggyőződhetik arról, hogy a község kirendelt közegei az ellenőrzési kötelezettségeiket pontosan, lelkiismeretesen teljesítik-e, nem észlelhető-e a részükről vagy az italmérők részéről elnézés vagy mulasztás. Ha ilyent észlelnének, azonnal feléled a joguk a közbelépésre, kihágás esetében a feljelentés megtételére.

Az italmérésekkel szemben támasztott közrendészeti követelmények száma végtelenül sok. Ezek a kötelezettségek zagyvaságos jogszabályba foglalva nincsenek. Szét vannak szórva törvényekben, kormányrendeletekben, vármegyei vagy városi szabályrendeletekben,

Hogy a csendőrség ellenőrző tevékenységét gyakorolhassa, a vonatkozó jogszabályokról állandó tájékozottsággal kell rendelkeznie. A szolgálati utasítás 489. pontja ezért rendelkezett arról, hogy az őrsök a felügyeleti területükre vonatkozóan kiadott rendeleteknek vagy szabályrendeleteknek a helyi rendészetet érintő rendelkezéseivel mindig tisztában legyenek. Az őrsparancsnokságokat tehát a vármegye hivatalos lapjával mindig el kell látni.

Az ellenőrzés megfelelő gyakorlásának a további biztosítása az a rendelkezés is, hogy a m. kir. rendőrkapitányságok vezetői, a járási főszolgabírák, illetőleg az általuk megbízott tisztviselők kötelesek meggyőződni arról, hogy hatóságuk területén a rendőri ellenőrzés kellően foganatosított-e, illetőleg, hogy a rendőri és községi közegek a rájuk bízott teendőket pontosan és lelkiismeretesen teljesítik-e? (L. 94.453/1921. B. M. sz. r. 13. §-át.) Szükség esetén vagy az ellenőrzés hathatósabb gyakorlása végett ezek a tisztviselők saját kezdeményezésükből személyesen is tarthatnak helyszíni szemlét.

Az italmérési helyiségekben szem előtt tartandó igazgatási rendészeti követelményeket az alábbiakban csoportosíthatjuk.

Az italmérési üzletekben alkalmazott egyének, különösen pedig a közönséggel érintkező italmérők, pincérek és pincérnők a vendégekkel szemben tartoznak magukat illedelmesen viselni. Az engedélyesek különösen tartoznak felügyelni arra, hogy a női alkalmazottak erkölcsstelen üzemeket ne folytathassanak és hogy az italmérés cégére alatt az üzlet kéjelgési célokra ne szolgáljon. (L. 94.453/1921. B. M. sz. rendelet 5. §-át.)

Tilos a női alkalmazottaknak az italmérő helyiségben a vendégekkel egy asztalhoz ülni és velük együtt ételeket vagy italokat fogyasztani.

Az engedélyes, ha az alkalmazottai e tilalmakat megszegik, mint részes, büntetőjogilag is felelősséggel tartozik. Azonfelül természetesen felelős a pénzügyi hatóságnak, ha netán ily esetek miatt az italmérési jogát elveszítik.

A prostitúció szabályozásáról kiadott 160.100/1926. B. M. számú rendelet 46. §-a szerint (L. a Belügyi Közlöny 1927. évi évf. 380. oldalán) a szállodákban és fürdőkben tilos a keresetszerű kéjelgésre helyet adni.

Ugyanezen rendelet 56. §-a értelmében az ellenőrző hatóságok kötelesek szigorú megfigyelés alatt tartani mindazokat a helyiségeket, amelyekről alaposan gyanítható, hogy ott az üzletszerű titkos kéjelgésre alkalmas és helyet adnak és köteles a keresetszerű titkos kéjelgést minden megengedhető törvényes eszközzel megakadályozni. Az ilyen titkos találkahelyek fenntartója és a keresetszerű titkos kéjelgés ellen, amennyiben rendes keresetforrásuk nincs, az említett tilalom megszegésével elkövetett kihágáson kívül közveszélyes munkakerülés címén (1913. évi XXI. tc.) is folyamatba kell tenni az eljárást.

A prostitúcióról szóló kormányrendelet 47. §-a értelmében az erkölcsrendészeti szempontból alapos gyanu alá eső

Rákóczi fejedelem szabályzatokról is gondoskodott sereg számára; már 1704-ben kiadta a 21 pontból álló »Hadi edictum«-ot, a következő évben pedig megjelent a táborőrségek részére szóló utasítás. A császári sereg regulamentjei nyomán 1706-ban újabb szabályokat kapott a kuruc sereg, majd 1707-ben került kiadásra a teljes hadi szabályzat, amelyet magyar és latin nyelven Lőcsén nyomattak 2000 példányban. Ez a szabályzat 7 részből állott és a következőket tartalmazta: a csapatok rendszeresített létszámát, a tisztek kinevezési és elöléptetési módját, a mezei (tábori) és a kerületi tábornokok hatáskörét, az udvari vagy testőrző hadak, továbbá a tüzérség és a helyőrségek szabályait, a hadak fizetését és ruházatát, a hadiszemléknel ujoncozásoknál és lóval való ellátásnál követendő eljárásokat, a hadbiztonsági intézményeket, végül a haditörvényeket.

szállodákat, továbbá mindazokat a nyilvános étkező helyiségeket, ahol szeszesitalokat helyben való fogyasztásra kiszolgálják, szigorított ellenőrzés alatt kell tartani. Amennyiben a vendégeket kiszolgáló vagy azokkal érintkező egyes női alkalmazottak ellen olyan tények merülnek fel, amelyekre a titkos kéjelgés vagy fertőző nemi betegség gyanúja megállapítható, a rendőrhatalóság az illető női alkalmazottakat hatályosabb ellenőrzés céljából kötelezőleg felhívhatja arra, hogy egészségi állapotukat záros határidőn belül hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Aki ezt a kötelezettséget elmulasztja, elzárás büntetéssel büntethető.

Meg kell állapítanunk azt, hogy az italmérő helyiségekben alkalmazott pincérek kérdése ma országszerte komoly problémát jelent. Azért, mert a kérdést egységes jogszabály nem tisztázza. Különböző vidékeken más és más a gyakorlat. A prostitúciót szabályozó említett kormányrendelet a 47. §-ban ígéretet tett, hogy a szállodákban és a nyilvános étkezőhelyiségekben kiszolgáló női alkalmazottak korhatárának megállapításáról és foglalkoztatásuknak korlátozásáról egységes rendelkezés fog megjelenni. Ez azonban ezideig nem történt meg.

(Folytatjuk.)

Érdekes esetek.

Írta: SZÉKELY VLADIMIR ny. főkapitányhelyettes.

Borzalmas leletet kaptak a Marne folyóban (Franciaország) a halászok. Egy összevarrt zsákot fogtak ki, abban egy feldarabolt női hullát. A tettesnek nagy gondja volt rá, hogy áldozata ismeretlen maradjon: fejét leöntötte spiritusszal és meggyújtotta. Egy szénén égett arc meredt a szemlélőre, tar koponya haj nélkül. A nyomozás megakadt tehát az első lépésnél: az áldozat személyazonosságának megállapításánál. Pedig mellőzhetetlen kiinduló pont!

A bestiális merénylet annyira felizgatta a nyilvánosságot, hogy egy ismeretlen úr tízezer frankot küldött a párisi rendőrfőnöknek: adják oda a pénzt azoknak, akik nyomravezető adatokkal tudnak szolgálni.

A párisi rendőrség teljes apparátussal nyomozott. Először az eltűntek — asszonyok, lányok — nyilvántartásával. Vagy ötezer nő volt ott feljegyezve, kik az utóbbi hónapokban eltűntek és nem kerültek meg. Az áldozat korát meglehetősen biztonsággal 25-től 30 évig lehetett megállapítani. A kör tehát szűkült, de még mindig nagy maradt. A törvényszéki orvosszakértő azután az áldozat koponyáját nagyító alá tette és egy pár — mégis ott maradt — hajtörzsből következtette, hogy barna hajú nő volt. Ezzel az eltűntek listáján lévő szőkék és feketék kiváltak a kombinációból.

Ujabbán a fogazat is az ismeretlen s felismerhetetlenné tett áldozatok személyazonosság megállapításánál nagy szerepet játszik. Bizonyosság a nyáron nagy port felvert lainczi gyilkosság esete, ahol a meggyilkolt ismeretlen nő kilétére a lapokban közölt fogsor után kezelő fogorvosa adott első nyomot. A tettes azonban a marnei hullának még fogait is kiverte — három kivételével —, hogy azok se váljanak árulókká.

Egyről azonban mégis megfeledkezett. Az áldozat holttestén a jobb combon egy sebhegedés volt. A három jellegzetes ismertető jelen át — 25—30 éves, barna hajú, jobb lábán sebhegedés — az eltűntek listáján lévők közül mindössze három nő maradt, kik szóba jöhettek. Egy kalaposleány, egy bártáncosnő és egy kereskedő leánya. A bártáncosnő s a kereskedő leánya hosszas nyomozás után megkerültek, csak a masamódnak nem lett nyoma...

A nyomozásnak tehát meglett most már a kiindulása és iránya, bár eredmény eddig még nincs...

Mesteri munka volt a következő: A londoni Imperial szállodában egy amerikai öngyilkos lett. Még mielőtt az idegenkönyvbe beírta volna magát, fejbe lötte magát a szobájában. Mikor a bizottság kiszállt, meglepetve vette észre, hogy az idegen feltűnő gondossággal megsemmisített mindent, ami kilétének megállapítására vezethetne. Iratait a kályhába dugta, petróleummal leöntötte és felgyújtotta, kabátjából a szabócég címe is ki volt vágva.

Detektív kapta a megbízást, állapítsa meg, ki az öngyilkos. A detektív először az öngyilkos fehérneműjét vizsgálta át. Abból is ki volt vágva a betű vagy monogramm. Végre egy zsábkendőben a monogramm szétmállott egy betűjét kapta meg. Az olló, mellyel ezt is kivágta a titokzatos öngyilkos, nem volt elég éles. A betű M. vagy N. lehetett. A detektív most erős nagyítóüveggel megvizsgálta a kályhában elégetett iratok maradványait. Nagyon nehéz munka volt. Végre nem egészen elhamvadt borítékot talált. A címzés helyén megmaradt egy *t*, egy *l* és egy nagy *J* betű.

Most jött a fantázia, melynek a nyomozásban is van szerepe. A nagy *J* nyilván egy név kezdőbetűje. Tehát — amerikairol van szó — *John*-nak hívhatták. Ez a leggyakoribb keresztnév (magyarul János). A vezetéknev *M*-el kezdődhetik. Benna *t*, mely valószínűleg a név közepén állhat, végül *l*. E betűk és a detektív által kitalált magánhangzók kombinációból kerék huszonöt név kerülhetett szóba. Ezek közül több, mint húsz ritka név volt. A megmaradtak közül a *Mithell* (gyakori amerikai név) volt a legvalószínűbb. A detektív felállította tehát a tételt, hogy az öngyilkost *Mithell John*-nak hívják. Az újságok közölték s rá másnap jelentkezett az öngyilkos nővére, aki aztán felismerte a halottban a fivérét, *Mithell John*...

*

Most halt meg hatvan éves korában a híres londoni detektív, *Hawkins Albert*. Az ő kezei alól alig került ki kibogozatlanul bűneset. Meglepő ötletességgel dolgozott, híres mesterfogásai voltak. Szoros összeköttetéseket tartott fenn *Connan Doyle*-val, a detektívregények megalapítójával, aki nem egy nyomozását és sikerét írta meg, természetesen szabad beállítással és költői fantáziával felszallangozva.

Íme egy esete a sok közül! Egy napon *Rotschild* lord feljelentést tett a rendőrségen, hogy három levelet kapott névtelenül, melyekben elpusztítással fenyegetik, ha egy City-beli szálloda ruhatárában nagyobb összeget nem helyez le-tétbe. A hely is, ahová leteendő a pénz, gondosan és tüzetesen volt megjelölve.

Az ügyet átadták *Hawkins* detektívnek. Az eset nem volt egyszerű, mert nemcsak arról volt szó, hogy csapdába vigyék a zsarolót, hanem azt a csapdát úgy is szerkesszék meg, hogy a bűnös ellen teljesen helytálló bizonyítékok is legyenek. Az angol rendőrnek ugyanis csak ebben az esetben szabad valakit nyomban letartóztatni.

A bankjegycsomót tehát a levelekben jelzett helyre a szálloda ruhatárában helyezték el. A bankjegycsomag azonban egy igen vékony s alig látható dróttal volt kapcsolatban. Amint valaki megérinti a bankókat, abban a pillanatban megszólal a vészcsengő a szomszéd szobában, ahol *Hawkins* lesbe állt. Szokásos ilyenkor, hogy a bankókat megjegyzi alig észrevehető jellel. *Hawkins* azonban jól tudta, hogy a zsaroló — ki nyilván egy hivatásosan működő zsarolóbanda tagja, mint amilyen Londonban nem egy akad — van olyan óvatos, hogy akkor nem megy lépre. Ehelyett egy, a bankók színéhez hasonló porral szórta meg a bankókat. Ennek a pornak az volt a sajátsága, hogy az ember bőrét makacsul, alig lemoshatóan megszinesítette.

A csapdának ilyen kikészítése után *Hawkins* visszavonult a szobájába és várt.

A vészjelző hamarosan megszólalt. Revolverrel kezében

rontott be *Hawkins* a ruhatárba, ahol három férfi tartózkodott. Hogy ki volt a zsaroló, az rögtön látható volt. Egyik ugyanis közülük idegesen fáradozott azon, hogy az ujjairól a kék foltokat letisztítsa. Nem tagadhatott... letartóztatták.

*

A jóból is megárt a sok! Némely gonosztevőnek a lelepleztetés elleni védekezése néha túlságosan megépített. A csináltságnak színét hordja magán, ami figyelmes vizsgálódás mellett okvetlen megmutatkozik.

Génuában történt, hogy egy kereskedelmi utazó visszatérve útvjáról, meggyilkolva, vérében találta a házvezetőnőjét. Így adta le a rendőrségen erősen színészkedve. A rendőrség azonban néhány napi nyomozás után szükségesnek vélte sok gyanús körülmény egybevetésével, hogy a feljelentőt is tüzetesebben kihallgassa.

Az utazó méltatlankodott és nyomban kivágta az alibijét. A gyilkosság napján nem volt odahaza, sőt még arra is emlékezett, hogy ekkor és akkor milyen számú villamoskocsikkal utazott.

A rendőrtisztviselő csodálkozott.

— Hogy lehetséges az?

— Kitünő memoriám van...

Elbocsátották. A dolog azonban mégis szeget ütött a rendőrök fejébe. Ujból beidéztek az utazót. Mit is csinált a gyilkosságot megelőző napon? És lám, a memória felmondta a szolgálatot. A gyanúsított zavaros válaszokat adott, ellenmondásokba keveredett. Egész más, hibás számú villamosok kerültek a második kihallgatási jegyzőkönyvbe.

Sarokba szorítva bevallott mindent. Féltékeny volt s a hűtlent megölte...

*

Egy mágnásházban az öreg gróf észrevette, hogy íróasztalát, hová itt-ott pénzeket is betett, megdézsmálják. A komornyik és az inas voltak a dolgozószobába bejáratosak. Egy reggel újra, még pedig ezúttal elég jelentős összeg hiányzott. Most már a rendőrséghez fordult a gróf. Detektívet küldtek ki, aki előbb alaposan körülnézett. Az íróasztalt álkulccsal nyitották ki. De ni, itt egy frissen meghegyezett plajbász a padlón.

— Nem az enyém! — jelentette ki a gróf.

A detektív a plajbászt — mellékelve a komornyikot és az inast — magával vitte a rendőrségre.

Először a komornyikkal tárgyalt, aki könnyezve utasította vissza a vádat. A detektív mindent jegyzett. Erősen megnyomta a ceruzát. Halk pattanás... a ceruza hegye letörött.

— Ejnye! — fakadt ki a detektív. — Hegyezze csak meg a ceruzát!

Odaadta a komornyiknak, aki szolgálatkészen nekilátott s meghegyezte a ceruzát.

A detektív azután ugyanazt a türelemjátékot egy másik szobában az inassal is végigjátszotta. Az inas is tagadott. A detektív megint mindent jegyzett. Más plajbásszal. Ennek a vége is letört. És az inas is gondolkodás nélkül szíveskedett a ceruzát meghegyezni. A detektív ránézett a meghegyezett ceruzára és kurtán rávágta:

— Maga a tolvaj! Be van bizonyítva!

A fordulat kissé hirtelen volt s az inas meglepetve méltatlankodott:

— Hát azt honnan tetszik úgy egyszerre venni?

— Megmondja a ceruza vége! — felelte a detektív.

Elővette a három ceruzát. Az íróasztal mellett találtat, melyet a fiók körül dolgozó, lehajló tolvaj kiejtett felső zsebéből és a két frissen hegyezett plajbászt. Az a ceruza vég, melyet az inas hegyezett, teljesen vágott a bűnjelceruza hegyével, a komornyiké pedig szemelláthatón más volt.

Az inas vallott is.

Vitéz KIRÁLY JÁNOS tiszthelyettes.

A mozgósítás alkalmával mint tábori csendőr a 39. honvéd gyaloghadosztályhoz került. Rövid ideig a hadosztály vonatnál, azután pedig a hadosztály törzsnél teljesített szolgálatot.

A hadosztály vezérkari főnöke felismervén használhatóságát, mindenüvé magával vitte s így rövid idő alatt az egész hadosztály területét úgy ismerte, mint a békebeli örskörletét. Ha valahol a telefon összeköttetés nem működött s írásban

Vitéz Király János tiszthelyettes.

kellett a parancsot kézbesíteni, őt küldötték s nem volt esetrá, hogy megbízatásának ne kifogástalanul tett volna eleget.

A hadosztály alárendelt alakulatainál már mindenütt ismerték s ha feltűnt valahol siető alakja, tréfásan mondták: valami lesz, mert a jön a »király«!

Ösztönös terepismeretét és tájékozódó képességét a mozgó harcok alkalmával is felhasználták s ha hiányzott a »gyakorlati« terepismeret, a térképpel pótolta, de a parancsot minden körülmények között a rendeltetési helyre juttatta.

Különösen kitüntette magát a limanovai csata alkalmával. Ugyanis 1914 decemberében, 11-ike és 12-ike közötti éjjelen, valamint 12-én virradatkor, — mint a kitüntetési javaslat mondja — mint gyalog tábori csendőr a hadosztály vezérkari osztályától a harcoló csapatokhoz több ízben igen fontos szóbeli és írásbeli parancsokat vitt, ezer veszedelem között, a legnagyobb ellenséges ágyú- és puskatűzben, ismeretlen terepen. E parancsok pontos és lelkiismeretes kézbesi-

tése az adott viszonyok között teljes megbízhatóságot és halált megvető önfeláldozást, az akadályok leküzdésében sok kezdeményező erőt és ötletességet igényelt.

E kiváló teljesítményeiért az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

További tábori csendőrségi szolgálata alkalmával Király tiszthelyettes megszerezte még a koronás ezüst érdemkeresztet is.

Kiváló teljesítményeit a Kormányzó úr Ójóméltósága is méltányolta: 1926-ban vitézzé avatta.

CSENDŐR LEKSZIKON.

194. **Kérdés.** Miként jellemezhető röviden a rendőrhatalóságnak, a kir. ügyésznek, a vizsgálóbíróknak és a vádtanácsnak jogköre a bünvádi eljárásban s mi az oka annak, hogy ezeket a jogköröket a törvény elkülöníti?

Válasz. A Bp. 85. §-ában felsorolt rendőrhatalóságok végzik a nyomozást, vagyis azoknak az adatoknak kipuhatolását és összegyűjtését, amelyek vád emelése vagy nem emelése kérdésében a vádló tájékozására szükségesek.

A kir. ügyész kötelessége a tudomására jutott, hivatalból üldözendő bűncselekmények tárgyában teljesíteni a nyomozást és képviselni a közvádat a bünvádi eljárásban.

A vizsgálóbíró hatásköre általában fontosabb vagy bonyolultabb bűncselekmények esetén a nyomozás anyagát bírói keretbe foglalni s ezzel a nyomozás összegyűjtött anyagának nyomósabb súlyt adni abban a kérdésben, hogy a terhelt elítélésére szükséges bizonyítékok fennforognak-e vagy sem.

A vádtanács intézményének az az alap gondolata, hogy a kir. ügyész vagy magánvádló benyújtotta vádiratot megvizsgálja s abban az esetben, ha előreláthatólag felmentő ítélet hozatnék, a bünvádi eljárást megszüntesse. A vádtanács bár bírói, de nem ítélőtanács s nem a bűnösség, hanem a nyomatékos gyanú kérdését vizsgálja.

Ebből a rövid és vázlatos, a lényegre szorító ismeretéből látható, hogy a törvényhozó célja a hatáskörök illetően szétválasztásával és megosztásával az igazságszolgáltatás tökéletesítése volt. Ezt egyrészt azzal kívánta elérni, hogy a tennivalók egy részét nagyobb képzettségű tényezőkre bízta, másrészt azzal, hogy az ügynek más-más hatáskörbe, más-más szempontok alá juttatásával a tárgyilagos-ságot s az alapos megbírást jobban látta biztosítottának. Több szem többet lát, mondja a magyar közmondás. E mellett az is bizonyos, hogy minden hatóság, amely a bünvádi ügyben eljár, bizonyos véleményt, ítéletet alkot magában az ügy tárgyáról. A tapasztalat azt mutatja, hogy a megítélés különösen a bünvádi eljárás előkészítő szakában téves lehet vagy oka lehet annak, hogy az illető hatóság az ügyet saját ítélete szerint egyetlen vágányra irányítja. A törvény tehát több hatóság beleszólását biztosítja a bünvádi eljárásba, hogy az esetleg összeütköző vagy egymástól eltérő szempontokból kicsiszolódjék a tiszta igazság. Ezért van főleg az, hogy a vádhatóság sohase lehet ítélőbíró és megfordítva, vád nélkül nem lehet senkit sem elítélni.

195. **Kérdés.** A m. kir. pénzügyminiszter 1924. évi 5007. számú rendeletének 7. §-a 7. bek. szerint az, aki olyan vadászjeggyel vadászik, amely vadászjeggyének fegyverigazolványában nem szerepel, ha hitelt érdemlően igazolja, hogy a vadászaton használt jegyver után a rendelet értelmében járó igazolványi illetéket már más valaki leróta, kihágást nem követ el. Ugyanezen rendelet 22. §. a) pontja szerint pedig kihágást követ el az, aki olyan jeggyel vadászik, amely vadászjeggyének fegyverigazolványában nincs felvéve. Van-e ellentét a két rendelkezés között?

Válasz. A két rendelkezés között nincs oly ellentét, amely a rendelet értelmezését és végrehajtását megnehezítené. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a rendelet ama szabály alól, hogy vadászni csak a vadászjegy fegyverigazolványába felvett jeggyel szabad, egyetlen kivételt enged meg. Ez a kivétel az az eset, amikor valaki olyan jeggyel vadászik, mely nem szerepel ugyan fegyverigazolványában, de erre a jeggyre a rendeltszerű illetéket már leróta más. Ilyen eset, amikor valaki vadásztársától kölcsönként jeggyel vadászik.

Kérdés csak az lehet, mi a csendőr eljárása, ha ilyen esetet észlel? Ha az idegen jeggyel vadászó nyomban igazolni tudja, hogy fegyverigazolványában nem szereplő fegyvere szerepel más fegyverigazolványában, tehát a jeggy után járó illetéket nyilvánvalóan lefizették, a csendőrnek további tennivalója nincs. Ha azonban ezt nyomban igazolni az illető nem tudja, a csendőr határidőt engedhet az illetőnek, hogy ezt a körülményt, amennyiben ezzel védekezik, az örsön igazolja, különben ellene kihágás miatt megteszi a feljelentést.

Megjegyezzük, hogy a járőr tulajdonképpen sem arra nem köteles, hogy ily határidőt adjon, sem arra, hogy a fegyverilleték állítólagos lefizetésének megállapítása végett nyomozzon. Ha az érdekelt azzal védekezett tettenéréskor, hogy vadászjeggyének fegyverigazolványában nem szereplő fegyvere másnál illeték alá vonatott, mégis célszerű ezt a kérdést saját hatáskörében megvizsgálnia, mert bár minden további vizsgálat, illetőleg a kivétel alapját tevő körülmény igazolása nélkül feljelentést tenni joga van, a fegyver őrizetbe vételének kérdésére tekintettel nem közömbös ránézve, hogy a kihágásnak végső eredményben van-e alapja. Kétségtelen természetesen az is, hogy a fegyver elvehető attól, aki a fentemlített mentesítő körülményt nyomban igazolni nem tudja. Ilyen esetben csak arról van szó, hogy a kihágás elbírálására jogosult és a jogtalanul használt jeggyel rendelkező hatóságokat a csendőr megkímélje a fölösleges eljárástól s maga tisztázza azt, valóban fennforog-e kihágás s el kell-e kobozni a jeggyt?

196. **Kérdés.** Az elmebajos tettes 200 pengőt meg nem haladó értékben dohányt lop a szárító pajtából. A tettes távolabbi községben lakik, de a járőr jellívására a cselekmény szemtanúi vonakodnak az elmebajos jalujaiba elmenni, hogy a tettes személyét biztosan megállapítsák. Mit tegyen a járőr ilyen esetben?

Válasz. Az eset annyival is inkább jelentéktelen, mert a nyilvánvalóan elmebajos tettet bünvádi felelősségre vonni nem lehet. Ilyen esetben tehát lehetőleg hiteles igazolásával annak, hogy a tettes elmebajos, elegendő, ha a járőr a nyomozás során felmerült összes körülményeket (a kérdésben jelzett akadályt is) az illetékes bíróságnak jelenti s a maga részéről az ügyet lezárja.

Ha az eset nem lenne jelentéktelen, a járőr ily esetben a következőképpen járna el: vagy a gyanúsítottat vezetné a tanúk illetékes községi előljáróságához s a tanúkkal való szembesítést a Szut. 425. pontjára való tekintettel ott fogatnatosítaná, vagy a gyanúsított lakhelye szerint illetékes községi előljáróság elé idéztetné meg a tanúkat hasonló eljárás lefolytatása végett.

Jogos a tanúk vonakodása, ha a járőr kíséretében nem akarnak egyik községből a másikba menni. Jogos az a kívánságuk is, hogy a nyomozás érdekében szükséges megjelenésükkel szenvedett kereset-veszteségüket megtérítsék. E kérdésekkel járó bonyodalmat elkerüli a járőr, ha a tanúkat lakásukon vagy munkahelyükön ki nem hallgathatván, a községi előjáróságok, mint nyomozó hatóságok közreműködését veszi igénybe.

197. **Kérdés.** Egy községben az egyházmegye élén álló püspök látogatást kap. A község a főpásztort ünnepélyesen fogadja s a püspöknek a községbe való bevonulásakor zúgnak a templom harangjai. A háza kapujában álló tettes ocsmány káromkodások közepette oly kijelentéseket tesz, hogy a harangokat le kellene szedni a templomtoronyból s hasznosabb lenne, ha üstöket csinálnának belőlük. Büncselekményt követett-e el a tettes s ha igen, minőt?

Válasz. A tettes cselekménye a Btk. 191. §-ába ütköző vallás ellen való vétség. A tettes botránys szavakkal olyan tárgyakat gyalázott meg, amelyek vallási szertartások végzésére vannak rendelve. A kérdés csak az, hogy vallásos szertartásnak kell-e tekinteni a kérdéses alkalommal való harangozást. A főpásztor látogatása kétségtelenül a vallás szabad gyakorlatával függ össze s a híveknek a főpásztor fogadása végett való összegyűlekezése egyházi jellegű ünnepség. A vallás gyakorlására való kegytárgyakat, a harangokat, az ünnepség vallásos díszének kidomborítására használták fel, nézetünk szerint ilyen esetben is a harangozás egyházi szertartásnak tekintendő.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Mérgezéssel elkövetett gyilkosságok kiderítése.

Írta és nyomozta: MÉSZÁROS KÁROLY alhadnagy (Szeged).

A legalattomosabb ölési módok egyike a mérgezés s így a legnehezebb feladatok közé tartozik annak kiderítése is. Az ily bűnügyekben nyomozó csendőrrjárőrnek, ha elegendő gyanúok és bizonyíték áll már rendelkezésére, az illetékes kir. ügyészséghez kell rövid tájékoztató jelentést tennie, mert a hullának — ha már eltemették — a temetőből való szükségszerű felásatását (exhumálását) és boncolását a királyi ügyészség rendeli el. Ez azonban még nem elég. Perdöntő bizonyítékot a vádhatóság részére rendszerint a hullarészek vegyi vizsgálata eredményez. A vegyi vizsgálatot nálunk a m. kir. országos bírósági vegyész végzi, kinek hivatala Budapesten van, így hát a vegyi vizsgálatnak alávetni kívánt hullarészeket is Budapestre kell felküldeni.

A bírósági vegyész munkáját a szakszerűen lefolytatott csendőri nyomozás helyes adatai nagyban elősegíthetik.

A csendőri nyomozásnak tehát főként arra is kell irányulni, hogy amennyire lehetséges, derítsz fel és adatokkal is támassza alá, hogy milyen méreggel követték el a gyilkosságot. Ebből lehetőleg bűnjelet is szerezzen be.

Fontos, de egyben nehéz feladat előtt áll a csendőr, amikor a vegyi vizsgálat számára kell adatokat gyűjteni. Megnyugtathatom azonban fiatalabb csendőrbajtársaimat, hogy ami nehéz, az még egyszersmint nem lehetetlen is. A mérgek és azok hatásának ismerete szükséges. E téren a legnélkülözhetetlenebb ismereteket megtaláljuk *Micskey Kálmán* százados úrnak a *Csendőrségi Lapok* 1929. évi 5. számában ezen ismeretkörből közölt cikkében. A mérgezés bizonyító körülményeinek felderítése már a nyomozó csendőr leleményességétől, rátermettségétől függ.

Mérgezéssel elkövetett háromszoros gyilkosságot 1905. év telén heteken át folytatott adatgyűjtéssel és nyomozással sikerült kiderítenem, hogy miként, azt óhajtom bajtársaim előtt alábbiakban röviden ismertetni; azt hiszem, nem lesz érdektelen, mert ritkán fordul elő az ilyen eset.

1905 tavaszán lettem a szerb határra, a kevevári járás gályai örsére, mint örsparancsnok, áthelyezve. Nem volt mozgalmas örskörlet. Említésre érdemes bűneset alig fordult elő. Az örskörlet lakói jómódú szerbek voltak. Az említett év november havában Pancsova vidékéről az egyik örs járőre Gályára jött nyomozás céljából. A járőrvezető jelentette nekem, hogy lopási ügyben nyomoz. Tudomására jutott — amint jelentette —, hogy Gályáról Maximovics Zsiva községi bíró neje látogatóban volt Dolova községben lakó kereskedő vejénél, éppen a lopást követő napon, a bírónénak ezen veje pedig orgazdaság gyanúja alatt áll. Az a gyanú merült már most fel az anyós látogatásával kapcsolatban, hogy Maximovicsné a lopott tárgyakat orgazdasággal gyanúsított vejétől Gályára magával hozta. Maximovicsnét a járőr kikérdezte és nála házkutatást tartott. A házkutatás során nem találták ugyan meg a lopott tárgyakat, de előkerült egy 3 deciliteres orvosságos üveg, amelyben vízben oldott arzén (légykö) volt. Abban az időben ilyen légykövet még minden vegyes kereskedésben szabadon árulhattak, akkor még ezt nem tiltotta a törvény. Tekintettel azonban arra, hogy télen nincsen szükség légyölő szerre, mérge tartalma miatt őrizetbe vette azt a járőr és átadta nekem. Átvettem az arzénoldatot tartalmazó üveget és gondolkodni kezdtem, vajjon kinek és mi célból lehet szüksége most télen erre a légyölő méregre.

Kezdtém emlékezetemben kutatni, hogy nem fordult-e elő Gályán utóbbi időben olyan halálos eset, amely gyanús lehetne. Mivel azonban nem régen kerültem Gályára és még nem tudtam a kellő helyi és személyi ismereteket megszerezni, ehhez a gondolatmunkámhoz egy jó besúgó, azaz egy alapos tájékoztató kellett. Ilyen akadt szerencsémre a községben.

Tudtam azt, hogy két hónappal előbb meghalt a községben egyik ágon német származású szerb korcsmáros, névszerint Scheffer Jása. Nem ismertem azonban az elhunytak életkörülményeit és családi viszonyait, ehhez kellett a besúgó segítsége. Ennek felvilágosításai alapján megtudtam, hogy Scheffer Jásának felnőtt fiai és leányai voltak s bár felesége jó egészségnek örvendő, szemrevaló asszony volt, Scheffer mégis igen erkölcstelen, kikapós életet élt. A szomszédok előtt nem volt titok, hogy Scheffer Jása szeretőt tart, sőt azt is több ízben megcsinálta, hogy szeretőjét a lakására vitte, ott mulatott azzal és ilyen esetekben hites nejeinek kellett őket kiszolgálni. Ez szelid, alázatos asszony lévén, könnyhullatások között bár, de ellenvetés nélkül türe ezeket a szörnyű megaláztatásokat.

Scheffer Jása halála előtt heteken keresztül betegeskedett. Betegsége eleinte csak gyomorfájásban nyilvánult,

ami később fokozódott és hányás is társult hozzá. Betegsége alatt a deliblái körorvost hívták el néhányszor hozzá, ki a beteget megvizsgálta és részére különböző gyógyszereket rendelt. A gyógyszerek előírás szerinti használata és orvosi gyógykezelés dacára is, a beteg állapota nem javult, hanem inkább rosszabbodott. Az ágyban fekvő beteget több ízben meglátogatták ismerősök és rokonok, kiknek kérdezősködéseire elpanaszolta Scheffer, hogy hol milyen fájdalmakat érez. Betegségének utolsó hetében mindgyakrabban hányt, sokszor olyankor is, amikor látogatói ott voltak. A gyomor tájékán égető fájdalmakat érzett. Végtagjai később annyira megbénultak, hogy az ágyról már leszállni sem tudott. Végre is betegségének negyedik hetében meghalt. Orvos a faluban nem volt, ezért a hullát a községi halottkém, egy borbélymester, megvizsgálta, a bekövetkezett halált természetesen találta s így annak eltemetésére az engedélyt megadták.

Scheffer Jása bekövetkezett halála senkiben gyanút nem ébresztett. A család megszabadult a könnyelmű és zsarnok apától. Az özvegy gyászolta elhunyt férjét és gyermekei segítségével vezette tovább a korcsmát.

A véletlenül birtokomba került arzéntartalmú üveg nem hagyott nyugton.

Alkalmas időben gyakori lesállításokat tartottam, különösen Maximovicsné lakása közelében. Figyeltem, hogy ki jár hozzá és kikkel érintkezik. Azt tapasztaltam, hogy hozzá nem igen járnak, hanem ő jár elég gyakran Scheffernéhez. Egy alkalommal észrevettem, hogy Maximovicsné után két gyászruhás asszony tért be Scheffernéhez, nem a korcsmába, hanem az udvar felől a lakásba. Amint megállapítottam, az egyik Popovics Kosztáné, egy elhalt köműves özvegye, a másik Lyubovics Velimirné kisközgazda özvegye, gályai lakosok voltak. Schefferné lányai varrással foglalkoztak s ezért ruhavarratás ürügye alatt nem volt feltűnő az odajárás. További puhatolózásaim során megtudtam, hogy Popovicsné néhai férje négy hónappal ezelőtt ugyanolyan körülmények között halt el, mint Scheffer Jása. Ugyanilyen halállal mult ki hat hónappal előbb Lyubovicsné férje is. Gyanú ezeknél sem merült akkor fel. A deliblái körorvos ezeket is kezelte betegségük ideje alatt.

Szolgálaton kívül folytatott puhatolózásaim során megtudtam, hogy ez az előbb elhalt két egyén a betegsége alatt hasonló fájdalmakról panaszkodott, mint Scheffer. Megállapítottam, hogy az előbb elhunytak is pazarló, erkölcs-telen életet éltek. Különösen Popovics Koszta, bár csak háza s pár hold földje volt, rendszeresen tétlenkedett, de annál költségesebben mulatozott Keveváron, honnan mulatozás után rendszerint kocsi-val vitette magát haza. Elég gyakran előfordult, hogy ilyenkor nejét verte is. Lyubovics sem volt különb.

A községi jegyzőtől betekintésre elkértem a halotti anyakönyvet, hogy meggyőződhessék arról, hogy milyen adatok vannak bejegyezve az elhaltaknál a halál okául? A jegyzővel persze nem ezt, hanem csak azt közöltem, hogy szeretném megtudni, milyen halálos betegségek fordulnak elő leggyakrabban a községben, hogy a közegészségügyi szabályok betartására megfelelő befolyást gyakorolhassak. A halotti anyakönyvben az elhaltaknál a halál

oka gyanánt különféle betegségek voltak bejegyezve, mérgezés persze egyiknél sem. A halottkém megállapításait természetesen egyenértékűnek tartottam a nullával, elfogadhatóbbnak találtam a tanúk bemondásait, amelyek szerint kétségtelenül megtaláltam az összefüggést a három haláleset között és ugyancsak összefüggést láttam fennforogni ezen halálesetek és az arzénos légyölő mérgek között. A mérgek hatásának tüneteit újból tüzetesen tanulmányoztam és arra a meggyőződésre jutottam, hogy a halált mindhárom esetben arzénal történt mérgezés okozta. Ez még azonban csak gyanú és feltevés volt. Bizonyíték is kellett hozzá. Miként és hogy szerezzem ezt meg?

Napok múlva egyik besúgómtól — ki nő volt — arról értesültem, hogy Maximovicsné nemrégiben titokban ajánlatot tett Bozsics Dragutinén, szintén gályai korcsmárosnénak, hogy 20 korona ellenében egy olyan szert ad neki, amit ha kicsapongó, részeges férjének bead, kivel az élete tűrhetetlen, könnyen megszabadulhat. Besúgóm kioktattam arra, hogy beszélje rá Bozsicsnét, egyezzen meg Maximovicsnéval. Ugy is történt. Bozsicsnét Maximovicsné kioktatta, hogy az általa adandó szert — nem nevezte mérgek — heteken át kis adagokban férje italába vagy ételébe öntögesse, férje attól beteg lesz, majd meg fog halni és a halál valódi okát senki nem fogja felismerni. Férjének betegsége alatt orvost is hívathat hozzá, nem kell semmitől félnie. Kioktatta arra is, hogy az üvegben lévő arzén egyharmad résznyi vizéből szabad csak az áldozat ételébe vagy italába önteni s ha az üvegből a víz kifogyott, ugyanannyi vizet szabad csak újból arra önteni, azt azután ázni kell hagyni és használat előtt az üveg tartalmát felrázni. Férje betegsége alatt az üveget tartsa egy rejtett helyen, a halál bekövetkezése után pedig neki adja vissza.

További tervem az volt, hogy ha csak lehet, a mérgek átadásánál Maximovicsnét tetten kell érnem. Besúgóm közvetítésével sikerült megtudnom, hogy Maximovicsné egy bizonyos időben pálinkavétel címén Bozsicsnéhoz fog menni és akkor 20 korona ellenében átadja nevezettnek a mérget tartalmazó üveget. A megbeszélés és nekem besúgóm útján tudomásomra jutott napon egy szerbül jól beszélő csendőrömmel kivezényeltem magam szolgálatba, mely szolgálatnak hivatalosan bevallott és bejegyzett célja a korcsmáknak idegenrendészeti szempontból történő ellenőrzése volt. Valóban pedig Bozsicsné korcsmáját figyeltem.

Délelőtt 9 óra tájban Maximovicsné betért Bozsicsné korcsmájába. Én járőrtársammal és egy magunk mellé vett községi rendőrrel nyomban utánamentem. Belépésünkkor, amint Maximovicsné bennünket meglátott, nagyon megrémült, idegesen szoknyája zsebéhez kapott, bizonyára földhöz akarta csapni és úgy megsemmisíteni a méreggel telt üveget, mert ha gyorsan oda nem ugrom, ez sikerül is neki. Elkaptam azonban kezét, amelyben az arzénos üveget tartotta s egy pillanat múlva már az én kezemben volt a bizonyíték.

Maximovicsnét azonnal őrizetbe vettem és az örsre kíséreltem. Az örs összes legénységét kivezényeltem a nyomozás további lefolytatására. Volt tennivaló elég.

Maximovicsnét röviden kikérdeztem, tagadott. Gyorsan kellett cselekednem. A másik három gyanúsítottat is őrizetbe vettem, kik már értesülve Maximovicsné letartóztatásáról, gondolták, hogy nevezett mindent beismert, ezt különben én is mondtam nekik, a megbánás hangoztatásával, különkülön töredelmesen bevallották, hogy férjeiket Maximovicsné felbujtására, általa 20—20 koronáért adott méreggel megölték. A méreggel végrehajtott gyilkosságot a már ismerttetett módon hajtották végre. A mérget tartalmazó üveget a bekövetkezett halál után mindig visszaadták Maximovicsnénak.

Gróf Mansfeld, a harmincéves háború egyik kiváló és igen hős tábornoka, lélekjelenlétéről is nevezetes volt. Egy alkalommal nyomára jött, hogy titkárja kémkedik ellene és gróf Bouquoival, az ellenséges császári vezérrel, titkos levelezésben áll. A titkárnak 300 tallért adva, szolgálatából elbocsátotta és ajánló levéllel Bouquoihoz küldte. Máskor meg észrevette, hogy valaki az ő gyógyszerészét megvesztegette, hogy őt megmérgezze. Nagy összegű pénzt adott a gyógyszerésznek, nehogy az szegénysége miatt az ellene tervezett merényletre kapható legyen.

Ezután már Maximovicsnének sem engedtem sok időt a tagadásra, mondtam neki, hogy úgyis hiába a tagadás, mert mindent tudok. Végre beismerte, hogy a mérget minden egyes esetben ő adta 20—20 koronáért. Beismerésük után mind a négy gyanúsítottat elfogtam. A három asszony védelmére azt hozta fel, hogy az elhaltak kicsapongó életmódja és a velük szemben gyakorolt embertelen bánásmód miatt nem tudták a velük való együttélést elviselni. Panaszkodásukra Maximovicsné adta nekik a tanácsot és mérget, aggályoskodásukra pedig azzal nyugtatta meg az asszonyokat, hogy ne féljenek semmit, az ő férje községi bíró, tehát bajuk nem lehet.

A megtartott házkutatások során több mérget találni nem tudtunk. Maximovicsné beismerte, hogy kereskedő vejétől Dolováról szerezte be esetenként a szükséghez mérten a mérget, készletben, azaz tartalékban ilyet nem tartott. Az ügynek tehát ezt a részét is tisztáztam.

Az esetről és annak addigi eredményéről telefonon jelentést tettem a fehértemplomi kir. ügyészségnek és kértem a bizottság kiszállását is.

Jelentésemet követő napon Fehér Kristóf kir. ügyész és Mihájlovics Gábor vizsgálóbíró urak Fehértemplomról két orvossal Gálya községbe kiszálltak. Nyomozásom addigi eredményéről és az elfogottak beismeréséről részletes jelentést tettem. A vizsgálóbíró úr az őrizetünkben volt négy nőt jegyzőkönyvileg is kihallgatta s miután cselekményüket így is beismerték, elfogásukat jóváhagyta.

Ezután kezdetét vette a hullák kiásatása és boncolása. Ez akként történt, hogy a temető, a sírásók, a temetést végzett lelkész, a kántor, a hozzátartozók, általában mindenki, aki a temetésen résztvett és a sírhelyek azonosságáról tanuszkodhatott, mind meg lettek idézve és a temetőben kihallgatva, ahol megmutatták a sírhelyeket. De nemcsak ezek, hanem a szomszédos sírhelyek azonossága is így lett megállapítva. Ily gondos elővigyázati szabályok foganatosítása után lettek a hullák egymásután felásva. A vegyi vizsgálat céljaira az egyes hullá-, főleg gyomorrészeket, zárt üvegekbe helyezték az orvosok. De nemcsak a hullarészekből, hanem a koporsó deszkájából, a hullákon volt ruházatból, a koporsókat alulról, felülről és oldalról körülzárt földből, sőt a sírgödörtől néhány lépésnyi távolban lévő földből is bizonyos mennyiséget üvegbe csomagoltak és minden ilyen üveget a tartalmának megfelelő felirattal látták el. Érdeklődésemre azt a felvilágosítást kaptam, hogy a földből, koporsóból és ruházatból is azért küldenek fel vegyi vizsgálatra, hogy megállapítható legyen, van-e vagy nincs ezekben arzén? Ugyanis a védelem ilyen vizsgálatnak a hiányát a tárgyaláson kihasználhatná és azt a kérdést vethetné fel, hogy a hullá gyomrában talált arzén a földből az eltemetés után szívódhatott fel. A mindenre kiterjedő vegyi vizsgálat tehát ezt dönti meg vagy bizonyítja be.

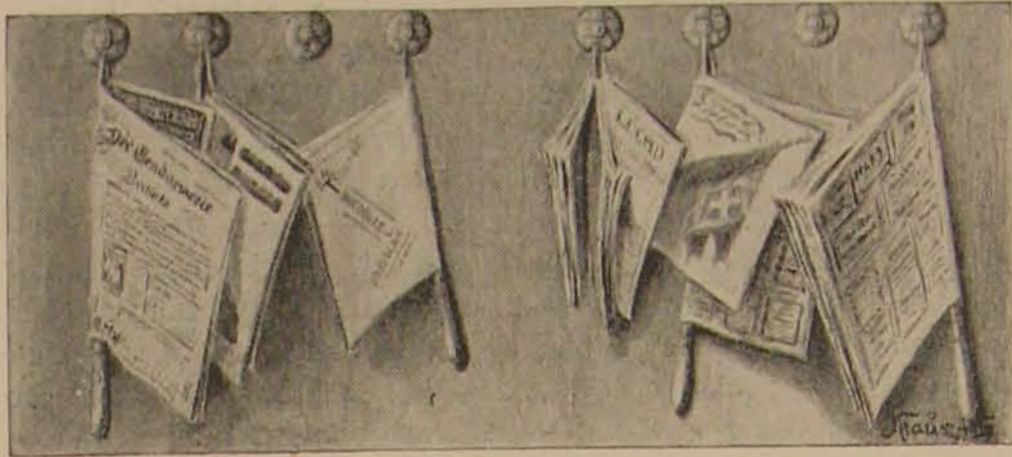
A vizsgálatnak a helyszínen való befejezése után, az ügyész úr felhívására a négy fogoly nőt Fehértemplomba kísértettem, ahol vizsgálati fogságba helyeztettek.

Az ügy főtárgyalását 1906. évi június hónapban tartotta meg a fehértemplomi királyi törvényszék. Én is jelen voltam. A védőügyvédek könnyekig megható beszédekben ecsegették a három nő szenvedéseit, amit néhai férjeiktől kellett eltűrniök.

A törvényszék asztalán ott állott bünjelként az általam őrizetbe vett arzénal telt üveg. Ott volt, mint a perdöntő bizonyítékok egyike, a királyi országos bírósági vegyész hullavizsgálatának eredménye, mely szerint mindegyik hullában kimutatható volt a halált előidéző biztosan ölü arzén.

Maximovicsnét, mint felbujtót, életfogytig tartó, a másik három asszonyt pedig egyenként 15—15 évi fegyházra ítélték.

Mind a négyen Mária Nosztra lakói lettek.

LAPSZEMLE.

(Csehország.) Cetnický Obzor.

20. szám.

»Sajnáljuk-e a koalíció távozását?« címmel foglalkozik a kormányválsággal és a választások folytán előállható új politikai helyzetnek a csendőrségre való esetleges kihatásával. A koalíció bünéül rója fel a csendőrség elkedvetlenedését, a sok és fölösleges szolgálatot és a »jó hírnév« való lovaglást. A testületnek az az érzése, hogy egy terebélyes fa, melynek gyökereit rengeteg szű támadta meg. Svehla ígérete, hogy a csendőrségi pótdíj 4000 korona lesz, éppen úgy ígéret maradt, mint a ruhaátalánynak 2000 koronára és a dologi pótléknak 100%-kal való felemelése. Hosszú nóta volna, ha mindent fel kellene sorolni. Vajjon a kormány-koalíció felelős mindenért? Azt mondja: igen, mert aki a kormánynál ül, felelős a hajóért. Hibáztatja, hogy a koalíció csak a csendőr vezetőségtől szerezte információit és a testület egyéb tagjainak ügyeivel nem törődött. Nem vár javulást a következő koalíciótól sem. Az is csak simogatni és dicsérni fogja a csendőrséget, közben sebekre sebet fog halmazni. El van készülve arra, hogy a szolgálat még több lesz, jó hírnév címén a terror megnövekedik, esetleg, hogy a csendőrök géppuskákkal, kézigranátokkal, ágyúkkal, sőt talán még pikákkal is fel lesznek szerelve. Oszintén kívánja, hogy a feltevéseiben tévedjen.

Hosszabb cikkben foglalkozik Vycital csendőr tábornoknak közeli nyugdíjazásával, akit a lap egyáltalán nem tart eddig betöltött állására alkalmasnak s így távozásának nagyon örül. Ezzel kapcsolatban támadja azt a rendszert, amely a vezető állások betöltését bizonyos rendfokozathoz köti, mert így igen sok oda nem való ember kerül vezető helyre, míg az érdemesek alárendelt szerepekkel kénytelenek megelégedni. Neveket sorol fel azok közül, akiket éppen e rendszer miatt mellőzés ért, ami nemcsak a testületnek, hanem az államnak is nagy kárára van. Nem kíván beavatkozni a személyi ügyekbe, de megszívelelendőnek tartja, hogy az illetékesek ezen egy kissé gondolkodjanak.

A csendőrség másik szaklapjával folytatott háborússággal kapcsolatban újabb hosszú cikket ír, melyben adatokkal bizonyítja, hogy a társalapnak semmiféle önállósága, önálló véleménye nincs s így működését csak kárhóztatni lehet, mert a testületben a nélkülözhetetlen egyetértést megbontja.

Videmsky csendőrörmeister tragikus haláláról írva közli, hogy szeptember végén egyik Iglau melletti őrsön a szemlélő parancsnok, Nowak Alfréd törzskapitány, egyébként közigazgatási csendőrtiszt parancsára egy tolvaj elfogását kellett iskolászerűen bemutatni. E bemutatásnál Videmsky örmeister volt a tolvaj, egy másik csendőr pedig a csendőr. E játéknál történt, hogy Videmsky örmeister Kasperek csendőr szabályszerűen lelőtte, mivel puskájátelőzőleg elfelejtették kiüríteni. Videmsky 6 napi kínlás után meghalt, özvegyet és három árvaát hagyva maga után. A lap a szerencsétlenségért Nowak törzskapitányt okolja, aki ezen játékra Videmskyt betegszabadságáról rendelte be. Egyébként hosszan foglalkozik Nowakkal, akinek ténykedéseit és egész szolgálatát erősen elítéli. Nem mulasztja el ez alkalmat, hogy a közigazgatási csendőrtisztek egész testülete ellen állást foglaljon. Leírja, hogy pl. a csendőrségnek immár nyugalmazott főfelügyelője Mrazek tábornok iskolázásoknál mindig azt követelte, hogy a csendőr az őt megtámadni készülő büntettest különféle bakugrásokkal közelítse meg és a revolvért üsse ki a kezéből. Mrazeknek egész szolgálata alatt senki se volt képes megmagyarázni, hogy a tettes nem fogja bevárni, míg a csendőr hozzá ugrádozik, hanem már jóval előbb egyszerűen lelövi. Ha a főfelügyelőnek ilyen nézetei voltak, vajjon mennyit értenek a

csendőrszolgálatba a többiek? Nowaknak bűnéül rója fel, hogy bécsi származású, még a nevét is németesen írja s hogy szolgálatba csak a politikai helyzet tisztázódása után 1920-ban lépett a belügyminisztériumban tanácsosi rangban szolgáló nagybátyja segítségével, aki viszont a belügyminiszternek iskolatársa volt. Szolgálatában durván üldözi a cseh nemzetiségű csendőröket és előnyben részesíti a németeket. Mint valamikor Attila, ő is Isten ostorának képzei magát. Nowak működését a parlamentben többször szóvá tették, de eredménytelenül s ezt Videmsky életével fizette meg. Kifogásolja, hogy a Nowak parancsnoksága alá tartozó őrsőkön az őrsők megszállására, a hírszerző és határmenti szolgálatra vonatkozó utasításokat, melyeket szigorú titkoságuk miatt hét lakat alatt kell őrizni, a csendőröknek emlékeztetnie kell tudniok s hogy ezt megtehessek, e legtitkosabb utasításokat lakásukra vinni kénytelenek, hogy jegyzeteket, sőt másolatokat készíthessenek róluk. Így fennáll az a veszély, hogy elbocsátás esetén egyesek nem kívánatos adatok birtokában távoznak a testületből. A lap tiltakozik az ellen, hogy Nowak legújabb kilengése egyszerű áthelyezéssel intéztesse el s követeli, hogy a Videmsky özvegyének járó 60.000 koronát Nowak illetményeinek terhére fizesse ki. Végül intézkedést kíván a belügyminiszter részéről, hogy a csendőr közigazgatási tiszteknek szigorúan tiltsa meg a gyakorlati szolgálatba való beavatkozást.

A közigazgatási bíróság egyik legutóbbi döntvénye kapcsán követeli a lap, hogy a csendőrségnek a hadsereg tagjaihoz hasonlóan három napban megszabott panaszjogát legalább 14, illetve 30 napra bővítsék ki. A hadseregbelieknek ugyanis mindig módjukban van sérelmeiket bajtársaikkal behatóan megbeszélni, míg a csaknem mindig kikülönített viszonylatban lévő csendőrök erre három napon belül soha sincsen módja, ezért időt kell neki adni arra, hogy ügyeit hozzáértő és érdektelen egyénekkel megbeszélhesse, mielőtt panaszjoggal él. A mai rendszer mellett éppen a csendőr tanácsalansága miatt rengeteg panasz-beadványt adnak be, ami az amúgy is túltengő adminisztrációt nagyon megterheli. A belügyminiszter a minőségnyi hiányok elleni panaszjogot 14—30 napban állapította meg, kívánatos volna, hogy ezt a határidőt általánosítsák.

Részletesen közli a cseh közalkalmazottak gyógykezelési alapjának ez év októberében tartott közgyűlési határozatait s azokat a megszorításokat, amelyekről lapszemléinkben már megemlékeztünk. A közgyűlésen a vezetőségnek nagy ellenzéke volt, amely részletes különvéleményt nyújtott be, melyet azonban a hivatalos többség csaknem teljesen elvetett.

A vegyes hírek első cikkében elnézést kér olvasóitól a legutóbbi szám késedelmes szétküldéséért, aminek oka a cenzura volt, amely a lapot igazmondásáért először elkobozta, majd áttördele mégis megengedte a kiadását.

A lap hosszabb idő óta készül arra, hogy illusztrált csendőrségi élclapot adjon ki és a siker érdekében élénk propagandát fejtett ki. Közli, hogy az élclapot nagy költséggel elő is állította, de a prágai rendőrség a terjesztés ellen kifogást emelt. A következő cikkben pedig azt írja, hogy az élclapot a prágai rendőrség elkobozta s így az egyelőre szét nem küldhető, mivel a hatóság kívánságainak megfelelően teljesen át kell dolgozni. Megjegyzi, hogy a rendőrség okvetlenkedése és a nagy költséggel előállított példány elkobozása súlyos anyagi helyzetbe sodorta a lapot.

Az osztrák csendőrség készülségi pótdíját rendezték. E szerint 6 óra készülségi szolgálatért 1 Schilling, minden további 6 óráért pedig 50 Groschen pótdíj jár. Őrsparancsnokok egyharmaddal többet kapnak. Megjegyzi még, hogy Csehországban a készülségi szolgálatból való eltávozást a Kbtk. szerint büntetik, míg Ausztriában ez csupán fegyelmi vétséget képez. Az osztrák csendőrök szervezete egyik közgyűlésén a rendfokozatra való tekintet nélkül, évi 360 Sch. közbiztonsági pótdíjat, a várakozási idők megrövidítését, a sisakok bevonását, ismétlő pisztolyok általánosítását és a körgallér bevezetését követelte.

Kifogásolja, hogy a csendőr számvevőségi tisztek, a csendőr közigazgatási tisztek 900 koronás ruhapótlékával szemben, csak 780 koronát kapnak évente, pedig mindkét testület egyformán irodai szolgálatot teljesít.

Megemlékezik arról, hogy a magyar »Csendőrségi Lapok«

szerkesztőségével az »Obzor« csereviszonyba lépett s megjegyzi, hogy a »Csendőrségi Lapok« a magyar csendőrség egyetlen szaklapja és havonta háromszor jelenik meg.

A nyugdíjasok helyzetének rendezéséről írva megjegyzi, hogy ígéretekben ma sincs hiány s bár a régi közép- és új nyugdíjasok rendszere nyilvánvalóan sérelmes, azt hiszi, hogy a mostani ígéretek, melyek a sérelmek megszüntetését és az egyesítést célozzák, csupán a parlamenti választásokkal kapcsolatosak s így ígéretekkel egyik párt sem fukarkodik.

Wildstein határmenti községnél egyik éjjel a csendőrszolgálatot három lövéssel lepték meg. A járőr abban a hitben, hogy tolvajokkal van dolga, a lövéseket viszonzta és lelőtt egy katonát. Az ottani helyőrség ugyanis éjjeli gyakorlatot tartott, melyről a csendőrség nem tudott s ezért történt a szerencsétlenség.

A joachimstali cseh kisebbség államérdekre való hivatkozással már régen törekszik az ottani rendőrség államosítására, miként az a többi fürdőhelyeken is megtörtént. Az »Obzor« beteges rögeszmének mondja azt a törekvést, hogy az olcsó és bevált helyi szervezet beolvassák a nagy és drága közbiztonsági szervezetbe. Valószínűnek tartja, hogy ez esetben nem csupán közbiztonsági érdekekről van szó. Figyelemreméltó, hogy a köztársaságban minden 30 lakosra egy közbiztonsági ör jut. Ha ez tovább tart s bevezetik a mezei és közúti rendőrséget is, az arány még furcsább lesz. Emellett a magán őrségek száma is napról-napra nő, ami azt bizonyítja, hogy a köztársaságban a közbiztonság nagyon gyenge lábon áll.

»A magyar rendőrséget militarizálják« címmel azt írja, hogy a magyar belügyminisztériumban a kormány kezdeményezéséből új törvényjavaslaton dolgoznak, melynek célja a csendőrség és rendőrség gyökeres átszervezése. Az új törvényjavaslat tulajdonképpen az egész közbiztonsági szolgálat militarizálását jelenti. Katonai mintára lesznek egyesítve a különböző csoportok és szervek és a honvédségi szolgálati rend szerint intézik úgy az előléptetéseket, mint az áthelyezéseket is. Az átszervezés a tiszteket és legénységet egyformán érinti. A magyar államrendőrség ma 16.000 főt, a csendőrség pedig 15.000 főt számlál. (Bár úgy volna! Szerk.)

Benko nevű tót nemzetiségű csendőr százados ténykedését ez alkalommal azért bírálja, mert puskával való gyakorlatokat és megbilincselés gyakorlását rendelte el azért, mert szerinte csendőrei nem értenek eléggé hozzá. A lap Benko rendelkezését szörszálhasogatásnak veszi s azt ajánlja, hogy helyezték át a Felvidékről Csehországba, ahol jobban szem előtt lesz, mint a felvidéki ködben...

A Masaryk csendőrségi segélyalap Prágában moziengedélyt kapott, melyből évenként 150.000 korona jövedelmet remél, mindamellett, hogy a csendőrség tagjaitól csak 50%-os belépti díjakat szed. Az alap tárgy-sorsjátékot is rendezett, de az Obzor kifogásolja a sorsjegy terjesztés és kínálás módját, amivel a testület tekintélyének ártanak. Az alap új csendőrségi lapot is készül kiadni. Egyébként az egyesület közgyűlésén a vezetőség megválasztásánál különböző visszaéléseket követtek el, melyeket a parlamentben is szóvá tettek. E visszaélések a közvéleményből nagyon kellemetlen hatást váltottak ki, ezért Knobloch tábornok, mint az alap elnöke, új választási szabályzat kidolgozásáról gondoskodott, hogy a jövőben hasonló csalásokat megakadályozhassanak.

—0—

(Németország.) Der Gendarm.

29. szám.

Az első lapoldalon az elhunyt *Stresemann* arcképe látható, akiről keresetlen, de annál őszintébb szavakban emlékezik meg a Gendarm vezércikkirója. Különösen kiemeli Stresemannak azon érdemét, amely a Rajna és a Ruhr-vidék megszállt részeit visszaadja a németeknek.

»Egy aggályos ítéletkezés« cím alatt *Kempner Róbert* ülnök (Regierungsassessor) egy vidéki város esküdtbíróságának ítéletkezését bírálja. Az esküdtbíróság felmentett egy rendőrtisztviselőt az ellene emelt bántalmazás vádja alól, de az indokolás oly annyira elfogadhatatlan, hogy veszedelmes precedensül szolgálhat a jövőre. Egy 15 éves fiúról esik itt szó, aki egy rendőrtisztviselővel szemben kihívóan viselkedett, az orra alá fújta a füstöt, mire ez kiütötte kezéből a cigarettát és két nyaklevest is adott a fiúnak. Az esküdtbíróság a felmentő ítéletében azt mondja többek között, hogy a rendőrtisztviselő nem ismeri be — és ez nem nyert kellő beigazolást —, hogy csakugyan kétszer pofonította a fiút, de eltekintve ettől, ezt a cselekedetet nem lehet másnak venni, mint jogos házfenyítéknek. A vádlott feltételezhető,

A gépjárművek rohanó térhódítását mutatja az 1921. és 1928. évek statisztikai adatainak összehasonlítása. Eszerint Magyarországon 1921-ben 161 motorkerékpár volt s ez a szám 1928. év végéig 8048-ra emelkedett, személy- és teherautó együttvéve volt 1921-ben 2725, 1928 végén pedig 24.250.

hogy adott esetben a szülőktől megkapta volna erre a fenyítésre a jogot. A cikk nagyon részletesen tárgyalja ezt az indokolást és ugyanolyan részletesen tárgyalja a Kempner által gyakorolt kritikát. Kempner pontról-pontra vitatja, hogy az esküdtbíróság ítélete, azaz helyesebben annak megindokolása teljesen hamis és jogi szempontból tarthatatlan. »Nincs az a törvény, amely megengedné, hogy egy rendőrtisztviselő a »házfenyíték« vagy hasonló cím ürügye alatt bárkinek is pofont adhasson«, — írja Kempner.

Landjägermeister Ukat leír egy f. év június havában végrehajtott, azaz megkísérelt postarablási esetet, mely alkalmalmmal ő a tettest agyonlőtte. Az eset röviden a következőképen játszódott le: Június 29-én az éjfél utáni órákban a kraupischkini postahivatal vezetője telefonon arról értesítette Ukat Landjägermeister, hogy a postahivatalban betörők járnak. Nevezett a postahivatal közvetlen közelében lakott, magához vette szolgálati pisztolyát és óvatosan megközelítette a postahivatalt. Egy fedett helyről sikerült felfedeznie azt az ablakot, amelyen a tettesek betörték és amelyen keresztül a hivatal belsejébe bemásztak. Közben odaérkezett egy társa is, akit a postamester ugyancsak értesített. Most mind a ketten odalopóztak a belőrt ablakhoz, melyen a belső fatáblák is fel voltak törve. Ukat Landjägermeister bekialtott az ablakon: »Itt csendőrség, kezeket fel és kijönni!« Senki se jelentkezett, bent néma csend. Miután a tettesek az ablakon át a másik oldalon is elmenekülhettek, átküldte Ukat a társát, Truber Oberlandjägert a másik oldalra. Kb. 10 perc elteltével Ukat Landjägermeister az ablaktábla mögött zörejt hallott, mire elkiáltotta magát: »Allj, vagy lövök!« A következő pillanatban látható lett a betörő alakja, aki azonban nem tett eleget a figyelmeztető felszólításnak, hanem tovább mászott kifelé. Erre Ukat riasztólövést adott le, gondolva, hogy a tettenért betörő erre megadja magát. Ez azonban felugrott az ablakpárkányra és éppen le akarta magát onnan vetni, amikor Ukat második lövése átfúrta jobb kezefejét. Ez sem bírta őt megállásra, se megadásra, ahelyett kifejezetten támadó szándékkal két hatalmas ugrással Ukat felé közeledve, rá akarta magát vetni. Ugyanakkor belül a postahivatalban szintén lövés dördült. Most már Ukatnak nem maradt sok gondolkodni való ideje, egy jól irányzott lövéssel leterítette a betörőt, kit szíven talált a lövés és néhány perc múlva a helyszínen meghalt. Később kiderült, hogy a betörő egyedül volt, az a másik lövés az emeleten lakó postamestertől eredt, aki idegfeszültségében — mintegy a maga megnyugtatására — adta le a pisztolylövést.

A lap általános részében a német tisztviselők életbiztosításával, valamint betörések elleni biztosítással foglalkozik, végül a porosz Landjägerök (csendörök) Szövetségének f. évi augusztus hó 22-én és 23-án Berlinben megtartott gyűlésének részletes ismertetése következik, amely főleg anyagi természetű ügyek körül forog.

30. szám.

A csendőrség kiképzéséről és továbbképzéséről ír hosszabb cikket Rosseburg csendör őrnagy. Örömmel állapítja meg, hogy a csendőrség tagjai, szinte kivétel nélkül meg vannak győződve arról, hogy a csendör továbbképzésében sem a rendfokozat, sem a kor nem jelenthet megállást, mert a csendőrségi szolgálat megköveteli a folytonos haladást. Miként lehetne ezt a továbbképzést legelőnyösebben megvalósítani? Ez most a kérdés, amely megoldást igényel, mert a havonta egyszer tartott négyórás megbeszélések egyáltalában nem elegendők ezen cél elérésére. Az sem megoldás, hogy a továbbképzést rábizzák magára a csendörre, mert eltekintve attól, hogy az önképzés iránti szeretet és törekvés nincs meg egyenlő mértékben az emberekben, a továbbhaladás minden egyes embernél bizonyos fokú előképzettséget feltételez, ami sokszor hiányozhatik. A minden irányítás és magyarázat nélküli önképzésnél a csendör sokszor nem érti meg a nem éppen könnyű csendőrségi anyagnak a célját, értelmét és tartalmát. Ezért sokkal üdvösebbnek látszanék, ha kerületankint egy évente kiadandó terv szerint rendszeres megbeszéléseket tartanának, amelyeken megbeszélésre kerülnének az elsajátítandó új dolgok. Igen fontosnak látszik, hogy a csendőrség a rohamlépésben törtető bűnügyi ismeretekkel lépést tartson. A lakosság is lássa, hogy a csendőrség semmilyen tekintetben nem marad a korszerű követelmények mögött. Ez a belátás természetszerűen befolyásolhatja a csendörök anyagi helyzetét is, mert minél képzetesebb a csendör, annál több hasznára van az államnak és így annál jobb ellátást is érdemel. Nem mindegy tehát, hogy a közvélemény jónak tartja-e a csendőrséget vagy sem. A lökiképzéssel kapcsolatban azt írja Rosseburg, hogy minél jobban meg van győződve a bűnözövilág a csendör fegyverhasználati jártasságáról, annál kevesebb lesz az egyes csend-

örök ellen intézett támadás. A csendörnél a jó löképzetség az életbiztosítás egyik fajtája.

»A csendőrség lökiképzése pisztollyal« címmel Kolbe lovas Oberlandjäger számol be arról az örvendetes eseményről, amelyet az ő kerületében a csendörök lövésben — hála a bevezetett sportszerű díjlövészetnek — elértek. 1928 óta az elhanyagolt díjlövészeteket újból bevezették, rendszersítették s azóta — amint a cikkíró írja — »az öregebbek is, akik különben csak lyukakat szoktak löni a levegőbe, bámulatos eredményeket értek el. Ezekben a díjlövészeteken jelen vannak előjáróink, az egyes polgári hatóságok főnökei és tisztviselői, továbbá a csendőrségnek egyéb barátjai, akik szép tiszteletdíjakat adományoznak és valóságos örömnapot csinálnak a díjlövészet egy-egy ilyen napjából.«

Landjägermeister Schmidt a szolgálati és védő-eb közötti különbségekkel ismerteti meg az olvasót. A szolgálati ebbel szemben nagyobb követelményeket lehet támasztani. »Szolgálati eb« elnevezést csak akkor nyerhet az eb, ha gazdájával Grüneheidben az állami ebnevelő és kiképzőintézetben különleges kiképzésben részesült, míg a védő-ebnél ez nem szükséges. A védő-ebekkel szemben támasztandó követelmények nincsenek írásban lefektetve és oly szigorúan körvonalazva, mint a szolgálati ebnél. A szolgálati ebeknek általánosságban a következő tulajdonságokkal kell bírniok: 1. feltétlen engedelmesség; 2. vezetékre szoktatottság; 3. gazdája követése gyalogosan és a kerékpár mellett; 4. lefekvés; 5. ugrás; 6. a kerékpár őrzése; 7. ütés- és lövésállóképesség; 8. a víztől való félelem hiánya; 9. jó szaglás és még néhány képesség.

—o—

(Olaszország.) Fiamme d'argento.

1929. 10. szám.

A lap folytatja és befejezi a Tripolisban állomásozó csendörhadosztály történetének ismertetését. Már a partraszállásnál a csendőrség szállott ki elsőnek Tripolisz földjére és azóta mint rendszeres sörccapat állandóan előljárt úgy a menetbiztosításoknál, mint a harcban is. A csendör(zaptiá)tevesvadron állandóan érintkezésben lévén a felkelőkkel, aránylag többet volt harcban, mint a sorkatonaság. Az 1922—1923. évben végrehajtott megszállásnál a csendőrség annyira kitüntette magát, hogy zászlajára megkapta a katonai érdemkeresztet. 1927—28-ban újból fellángolt a harc. Az olasz csapatok több, mint 1500 km. utat voltak kénytelenek megtenni, míg a felkelést letörték. A csendőrség ez alkalommal is kitett magáért, amit számos katonai kitüntetés bizonyít és most várja a további fejlődést, ami nem soká fog várni magára. Jelenleg a csendörhadosztály állománya 350 ember, 900 ló és tevé; 19 tiszti és 64 altiszti örsre van elosztva 200 km² nagyságú területen. Az egyes örsök létszáma 8—20 ember.

Fantini Oddone tanár fejtegeti, hogy a fasizmus szellemének megfelelően mindenben egyöntetűségekre kell iparkodni: az akarat, a cél, a szellem és a munka legyen mind egyöntetű.

Pasquale-Costanzo-Garella (Paskuale Kosztánczo) az anya tiszteletreméltó fogalmáról és tiszteletéről ír.

Bau Artur százados folytatja a vörösök között szerzett tapasztalatairól írt hosszú elbeszélését. A folytatás az 1919. évi szocialista választási propagandáról és a szocializmus túlkapasai következtében lassan, de biztosan keletkezett ellenmozgalomról szól.

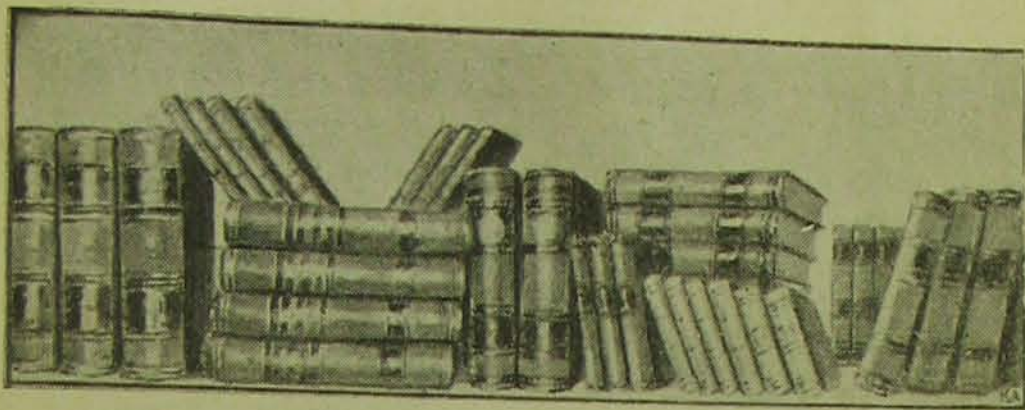
A lap eddig ismeretlen adatokat közöl az orosz forradalomról. Leírja a cár lemondását, a bolszevisták hatalomra jutását, a cári család lemészárlását.

A felső Adige (Adidzs) folyó vidékén törvényesen megszünt az eddig megtört hivatalos kétnyelvűség (olasz és német). Ezentúl az olasz a hivatalos nyelv.

A katonai rovatban olvassuk a következőket: A most bevonuló 1908 és 1909-es korosztályok 6, azaz 9 hónapot fognak szolgálni, aszerint, hogy résztvettek-e az előkészítő katonai kiképzésben vagy sem. Az idén is kiküldenek tiszteket idegen nyelvek elsajátítására és pedig kettőt Londonba, négyet Berlinbe, hatot Belgrádba. — Folyó év júliusában új törvény, valamint végrehajtási utasítás is jelent meg a csendöraltiszteknek 12 szolgálati év után állami polgári szolgálatba való átvételéről.

Humor is van a lapban: A törvényszék elnöke a csavargóhoz: — Önt csavargásért bekísérték, mert nincs keresete. — Ellenkezőleg, elnök úr, én adok sokaknak keresetet. — Hogy értsem azt? — Állandó foglalkozást adok a csendöröknek.

És még egy: Apa a kérőhöz: Van keresete? — Az még nincs, de jó kilátásain vannak. — Akkor önnek nem feleség kell, hanem — távcső.

KÖNYVISMERTETÉS.

Csatárkiképzés (2. füzet). *Irtó: Üregdy-Nagy László* ny. százados. A szerző az előszóban utal arra a nagymérvű érdeklődésre, amellyel a kiképzésre hivatottak munkája 1. füzetét fogadták. Ez biznysága annak, hogy a könyv a gyakorlatban jól bevált. De nemcsak a kiképzésre hivatottak vehetik hasznát a könyvnek, hanem mindazok is, akik ismereteikben a katonai kiképzés terén a korról lépést akarnak tartani. A most megjelent 2. füzet a csatárkiképzés teljes anyaga szakszerű összeállításban áll rendelkezésre az érdeklődőknek. Nem merev katonai stílusban írott könyv, hanem élvezetes olvasmány, amely könnyedén, szinte játszva tanít.

A második füzetben a szerző fejezetenként tárgyalja többek közt a jelentő futók kiképzését, az erdőben és sötétségben történő kiképzést és járőrszolgálatot, amely kiképzési ágak kapcsolatban vannak a csendőr szolgálatával. A roham, műszaki kiképzés, gáz és harcserű lövés teszik teljessé a munkát. Mindenkinek ajánljuk a könyv beszerzését, akit a modern kiképzés érdekel.

Megrendelhető a szerzőnél, Budapest, I., Színház-utca 7. Ara 3.50 P, amit a csendőrség tagjai kifejezett kívánságra két részletben is fizethetnek.

—0—

Az erődítés harcászati és műszaki ismereteinek rendszeres összefoglalása. *Irtó: Hahn Sándor* ny. m. kir. honvéd utász őrnagy (Budapest). A tábori erődítés nagy és fontos szerepét a harcban, mint ezt a szerző is megállapítja előszavában, ismeri mindenki, de már a gyakorlati kiképzésben ennek oktatását vagy alkalmazását alig látjuk.

Ennek okát főképpen abban kell keresnünk, hogy a mai kiképzés sokoldalúsága mellett sem a tisztikart az erődítési munkálatok tervezésével és megszervezésével, sem pedig a legénységet ezen munkálatok gyakorlati végrehajtásával foglalkoztatni nem igen lehet. Ez a körülmény pedig annál súlyosabban esik latba, mert a világháború óta az ott szerzett tapasztalatok értékelése alapján éppen a hevenyészett erődítés jelentős változásokon ment át, úgy, hogy még a harctéri tapasztalatokkal rendelkező mind jobban és jobban fogyó tisztikar is útmutatásra és támogatásra szorul ezen a téren.

Az erődítéssel foglalkozó két szabályzatunk, a »Harcászati szabályzat« és az »Erődítési utasítás«, mint minden viszonyokra érvényes szabályzatok harcászati és műszaki szempontból tárgyalják az erődítés rendszerét, megadják az erődítés berendezésének szerkezetét és ismertetik a tervezéshoz szükséges munkaerők, munkaidő, anyag és szerszámellátás adatait, de arra már nem terjedhetnek ki, hogy a maximális munkateljesítményt az említett tényezők segítségével a különböző viszonyok között mint lehet elérni.

Hahn könyve főképpen egyszerű példákkal igen érthetően és világosan magyarázza a »Harcászati Szabályzat« és az »Erődítési utasítás« általános érvényű szabályait, még pedig szigorúan azoknak szellemében, amiben a háború előtti hasonló művektől, melyek gyakran szerzőik egyéni felfogását domborították ki, dícséretesen eltér.

Hahn könyve valóban hézagpótló, mert ebben a szerző háborús és békebeli szolgálatában szerzett értékes erődítési

ismereteit a világháború tapasztalatai és tanulságai alapján igen szerencsésen dolgozta fel.

Könyve négy fejezetre tagozódik, amelyek elseje az erődítés általános tulajdonságait, célját, nemét és feladatát, a hevenyészett erődítés munkafolyamatát, a műszaki munka tényezőit, a munkateljesítmények és a munkaerő elosztásának számítását, az anyag és szerszám elosztását, valamint a szállítóeszközök szükségletének számítását tárgyalja.

A második fejezet a védőállások berendezésének munkafolyamatát beszéli meg, részletesen kiterjeszkedve a térképmunkákra, a védőállás kiválasztására, a szemrevételezésre és tervezésre, a kiadandó intézkedésekre, valamint a védőállás berendezésének végrehajtási munkálataira.

A harmadik fejezet a támadásban alkalmazott erődítés munkafolyamatát ismerteti.

A negyedik fejezet az erődítés gyakorlati oktatásának módjára ad értékes és megbecsülendő útmutatásokat.

A könnyebb megértést két igen ügyesen összeállított táblázat is megkönnyíti.

Hahn őrnagy könyvének kiválóságát — a könyvet egyébként a honvédelmi miniszter úr is tansegédletnek ajánlja — mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy rövid időn belül immár a második kiadás is fogytán van.

Elolvasása és beható tanulmányozása a csendőrség minden tagjának is érdeke, mert hiszen határvédelmi és karhatalmi, esetleg más szolgálatban is könnyen kerülhetnek olyan helyzetbe, ahol az erődítést alkalmazniuk kell. *Vidos Géza.*

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(14. közlemény.)

III. CÍM

Igazságügyi rendészet.

I. FEJEZET.

A csendőrtisztekről és őrsvezetőkről, mint igazságügyi rendészeti tisztekről.

I. ALFEJEZET.

Az igazságügyi rendészet sajátosságáról.

110. §. Az igazságügyi rendészet célja: a büntettek, vétségek és kihágások kinyomozása, azok bizonyítékainak összegyűjtése és a tetteseknek a büntető bíróság elé állítása.

A csendőrség különböző rendfokozatú tisztjei a köztársaság ügyészeinek kisegítő igazságügyi rendészeti tisztjei abban a hatáskörben, amelyet ők szolgálatukkal kapcsolatosan betöltenek.

A köztársasági ügyészek ugyancsak kisegítő igazságügyi rendészeti tisztjei:

1. A francia őrsvezetők és csendőrök, mint őrsparancsnokok, Tunisban és Reunionban.

2. Guyanában, Uj-Caledoniában és általában azokon a gyarmatokon állomásozó őrvezetők, ahol nekik ez a jelleg külön rendelettel megadatott.

Algierban az őrparancsnokok a polgári területen a köztársaság ügyészének, a kimondottan katonai területen pedig a hadosztályparancsnoknak kisegítő igazságügyi rendészeti tisztjei. Ebből a minőségükből kifolyóan kötelesek a felvett jegyzőkönyveket és iratokat, továbbá az őrizetbe vett tárgyakat és eszközöket, letartóztatás esetében pedig a gyanúsítottat a köztársaság ügyészének, illetve a hadosztályparancsnoknak átadni.

111. §. Tettesítés esetében vagy a ház fejének a felkérésére a csendőrtisztek, a rangosztályba nem sorolt, továbbá az 1., 2. és 3. osztályu őrvezetők, valamint az őrparancsnokok, mint igazságügyi rendészeti tisztak jogosultak jegyzőkönyvet felvenni, panaszokat átvenni, a tanukat kikérdezni, helyszíni szemlét tartani és mindazokat a nyomozási cselekményeket végrehajtani, amelyek említett esetekben a köztársasági ügyész hatáskörébe tartoznak. (Bűnvádi perrendtartás.)

112. §. A köztársaság ügyésze hivatása gyakorlása közben az előbbi szakaszban említett esetekben, a 62. szakaszban foglalt feltételek betartása mellett jogosult a csendőrtisztet vagy őrparancsnokot, ha különben igazságügyi rendészeti tisztak, a hatáskörébe tartozó összes vagy egyes nyomozó cselekmények keresztülvitelével megbízni.

113. §. A csendőrtisztek és az őrparancsnokok, ha akár igazságügyi rendészeti tiszt minőségükben ténykednek vagy ha közvetlen tettesítésről vagy ügyészi megkeresés végrehajtásáról van szó, a felügyeleti körletük egész területén eljárhatnak. Megállapítják a büntetteket és vétségeket, összegyűjtik mindazokat a bizonyítékokat, amelyek a tettesek nyomára vezethetnek. Nehogy azonban hatáskörüket túllépjék. szükséges, hogy jól ismerjék mindazokat a tényállás körülményeket, amelyek alkalmasak a büntettek, vétségek és egyszerű rendőri kihágások megkülönböztetésére.

Az a törvénysértés, amelyet a törvények rendőri büntetéssel torolnak meg: kihágás.

Az a törvénysértés, amelyet a törvények javító büntetéssel (bizonyos tartalmú elzárás valamely javítóintézetben, bizonyos időre a polgári jogok gyakorlásának megvonása, pénzbüntetés) sújtanak, vétség.

Az a törvénysértés, amit a törvények fenyítő vagy meggyalázó büntetéssel büntetnek: büntett.

Fenyítő büntetések: a halál, életfogytiglani kényszermunka, deportáció, időleges kényszermunka, börtön és fogház. Megszégyenítő büntetések: száműzés és a polgárjogok elvesztése.

A törvénysértések ezen három neme szerint ítélkeznek a rendőri büntetőbiróság, a javító és a büntető törvényszékek.

114. §. Minden olyan eset, amire a törvény legfeljebb 5 napi elzárást és 15 franc pénzbüntetést állapít meg, egyszerű rendőri kihágás. (Büntető törvénykönyv.) Csendőrtisztek és őrparancsnokok, ha mint igazságügyi rendészeti tisztak járnak el, e minőségükben ilyen fajta kihágásokról szóló feljelentéseket vagy panaszokat nem vehetnek át. Ilyenkor a feljelentőket vagy panaszosokat a rendőrbiztoshoz, a községi előljáróhoz vagy annak helyetteséhez küldik, mert mint igazságügyi rendészeti tisztak ezek vannak az ily természetű feljelentések és panaszok átvételével megbízva. (Bűnvádi perrendtartás.)

115. §. Olyan törvénysértések esetében, amelyek javító, fenyítő vagy megszégyenítő büntetéssel sújtanak, a csendőrtisztek és őrparancsnokok, ha igazságügyi rendészeti tiszt jelleggel vannak felruházva, e minőségükben a feljelentéseket és panaszokat átvehetnek, de csak akkor, ha a büntettet vagy vétséget az ő működési területükön követték el. Ha panasz-

ról van szó, azt csak olyan panaszostól lehet elfogadni, aki a büntett vagy vétség által tényleg sérelmet szenvedett.

Ha feljelentésről van szó, feljelentést csak azok tehetnek, akik a büntett vagy vétség elkövetését látták vagy tudják, hogy az elkövetett. (Bűnvádi perrendtartás.)

116. §. A panaszt vagy feljelentést a panaszos vagy feljelentő, vagy a teljhatalmú megbízott, avagy csendőrtisztek, illetve az őrparancsnokok szerkesztik, ha utóbbiak igazságügyi rendészeti tisztak s ez iránt megkerestették.

A panaszt és a feljelentést minden oldalon alá kell írnia az átvevőnek, valamint a panaszosnak vagy feljelentőnek, avagy utóbbiak meghatalmazottjainak.

A visszavont vagy áthuzott részeket az igazságügyi rendészeti tiszt kézjeggyel látja el és a panaszossal, feljelentővel, illetve a megbízottal is kézjeggyezteti.

Ha a panaszos, a feljelentő vagy a megbízott nem tudja vagy nem akarja aláírni, erről a jegyzőkönyvben említést kell tenni.

A megbízást a panaszhoz vagy a feljelentéshez mindig mellékelni kell. (Bűnvádi perrendtartás.)

117. §. Ha a csendőrtisztek és őrparancsnokok, mint igazságügyi rendészeti tisztak járnak el, a megbízottól a panaszt vagy feljelentést csak akkor vehetik át, ha annak felhatalmazása határozottan és kifejezetten feljogosítja a megbízottat, hogy azt a büncselekményt, amely a feljelentés vagy panasz tárgyát képezi, feljelenthesse. (Bűnvádi perrendtartás.)

118. §. Ha a feljelentést vagy panaszt az igazságügyi rendészeti tisztnek átadták, az nem tehet és nem tétethet hozzá semmit és csak arra szorítkozhatik, hogy az minden oldalon aláírva legyen, amint azt a 116. szakasz elrendeli.

Ha a panasz vagy feljelentés alá van írva, az igazságügyi rendészeti tiszt meggyőződnie köteles, hogy az aláírás tényleg a panaszosé, feljelentőé vagy megbízotté-e.

119. §. Ha felkérés folytán az igazságügyi rendészeti tiszt jelleggel bíró csendőrtisztnek vagy őrparancsnoknak kell a panaszt vagy feljelentést megszerkeszteni, akkor a büncselekményt világosan jelölje meg, tárja fel az enyhítő és súlyosbító körülményeket és nevezze meg a tettest. Írja alá és irassa alá a feljelentést, illetve panaszt úgy, amint az a 116. szakaszban el van rendelve.

120. §. A csendőrtisztek és őrparancsnokok, mint igazságügyi rendészeti tisztak, ha ily minőségükben panaszt vagy feljelentést vettek át, azt kötelesek a köztársaság ügyészének haladéktalanul megküldeni. Hatáskörük többre nem terjed ki. Önállóan csak akkor járhatnak el, ha valakit a büntetlen vagy a vétségen rajtaértek vagy ha valamely házban büncselekményt követtek el és a házzal vagy a lakással rendelkező annak megállapítását kívánja. (Bűnvádi perrendtartás.)

II. ALFEJEZET.

Bírói megbízásokról, kényszereszközökről, házkutatásokról.

121. §. Négyféle bírói megbízás van: megjelenési, elővezetési, bekísérési és letartóztatási rendelet.

A megjelenési rendelet tulajdonképpen idézés a bíróságnál, bizonyos meghatározott napon való megjelenésre.

Az elővezetési rendelet felhívás a karhatalom tagjaihoz valamely gyanúsítottak, ha kell erőszakkal a megkereső tisztviselőhöz való elővezetésére.

A csendőrök azt, aki ellen ilyen elővezetési rendelet van kiadva, kötelesek elfogni, felszólítani, hogy kövessék őket, azt erre kényszeríteni s ha kell erőszakot alkalmazni. (Bűnvádi perrendtartás 99. és 100. §-ok.)

(Folytatjuk.)

Névtelenek.

Az erényekre a jiatalságot rá lehet nevelni. Az erények megtanulhatók. Ezt az igazságot már az ókorban felismerték a görögök és megragadtak minden alkalmat, hogy a történelemből és a mindennapi életből vett példák oktatásával fiaikat az erényre rászoktassák.

Nagy tűz volt minap a Károly-köruton. Egy hatemeletes bérpalota égett. Hatalmas tömeg szorongott a rendörkordon mögött és nézte nézői gyönyörűséggel az idegborzongató, félelmetesen szép látványt. Azokat a letakart hordágyakat csak kevesen vették észre, amelyekben időnként jüsttől elkábult, tüztől megpörkölődött, vízszugártól feltépett bőrű, vértelen arcu embereket vittek a mentők zöldre festett, piros zászlós kocsijához.

A tüzet eloltották. A kíváncsiak tömege szerteoszlott, az izgalom sokaknál bizonyára serkentőleg hatott az emésztő szervek idegszalacsáira és negyedórával a szokottnál később elfogyasztott ebéd jobban esett, mint máskor. Vajjon jutott-e eszébe valakinek, amikor a tűzoltókocsik nagy szirénabúgással az eloltott tűz színhelyéről elrobogtak, hogy miért ül az egyik kocsin 12 helyett csak 7 ember, a másikon 20 helyett talán csak 14-15? És hányan olvasták, különösen pedig hányan éppen a jiatalság közül azt a kisbetűs három mondatot, mely a hosszú, több hasábos tudósítás utolsó bekezdésében húzódott meg s amelynek szószerinti szövege a következő: »...A tűz eloltása után Cseppko Lajos segédcsövezető összeesett a tűzoltólaktanyában. Mint kiderült, a Károly-körúti tűz oltása folyamán égő gerenda zuhant a lábára, de azért dicséretes kötelességtudással továbbra is résztvett az oltásban. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy csonttörést szenvedett és most 39 fokos lázzal ápolják.«

A csonttörés nagy fájdalom akkor is, ha rögtön készen áll a sín, ha ott van mellettünk a kitűnő orvosprofesszor, a gipsz, a vattacsomók, meg a kényelmes kórházi ágy. Törött csonttal azonban ott állni fenn az égő palota tetijén, összeharapott ajkakkal leküzdeni a kínokat és nem kiejteni a csövet, amíg a veszély el nem múlt, hát ez bizony nem kis dolog.

Vajjon nem volna-e okos dolog, ha mi ezeket a Cseppko-jéle eseteket nem hagynók elveszni az apró ujsághírek között, hanem valahogyan, valamilyen rendszer alakjában kötelességévé tesszük az ifjúság nevelésére hivatottaknak, hogy a mértan vagy földrajz órából 2 vagy 3 percet ellopva, oktatólagosan előadják Csonka-Magyarország 6-18 éves nemzedékének, akik ujságból az ilyen eseteket sohasem fogják olvasni, mert nem olvasnak ujságot.

Annyi mindenre, oly kimondhatatlanul és felszámlálhatatlanul sok mindenre van helyünk, időnk, pénzünk. Hát ha valamicskét, csak egy nagyon kicsike kevéskét tudnánk szorítani az ilyen Cseppko-jéle esetek publikálására is?

Vagy oly bőviben vagyunk az erény úton-útfélen való megnyilatkozásának, hogy az ilyen Cseppko-jéle eseteket,

mint köznapi tucatjelenséget egyszerűen félredobhatjuk? Annyi a lelkiismeretes, önfeláldozó ember, hogy a Cseppko-jéle példák megőrzése és szem elé tárása teljesen fölösleges?

A tüzet eloltották. A Cseppko nevet éppen úgy nem ismerik se Budapesten, se Zemplénagárdon, mint a sarki hordárét. Az egész eszternek utójátéka egy kis kórházi szobácskára törpült és szűkült, amelyben egy asszony vizes borogatást rak a lázálomban félrebeszélő férje forró fejére.

A hírlapok bőven beszámolnak róla, hogy ki találta el legpontosabban a legutóbbi futballmérkőzések gólarányát, a mesés könyvekben és rádió mesedélutónokon vasorrú bábák és törpék ügyefogyott meséjével teszik zavarossá a gyermekek tiszta, okos fejét, egy másik helyen pedig megtudjuk, hogy Miss Ausztrália farsangi cipőbetétjének milyen lesz a csattja...

...csak a Cseppko Lajosokról sehol semmi...

Pedig, ha már nincs szívünk, nincs érzékünk az ilyesmi iránt, akkor legalább eszünk lehetne hozzá. Ha már a szívünk elsodródott a nagy Rohanásban, okoskodjunk legalább kissé. Ugy értem ezt, hogy latolgassuk, vajjon kifizetné-e magát ennek és az ilyen Cseppko-jéle eseteknek a jiatalság szeme elé tárása? Rá fogunk jönni, hogy igen.

—0—

Csendőr tiszti bajtársi összejövetel és táncmulatság Budapesten. November 8-án szolgálatilag megjelentek Budapesten a kerületi parancsnokok s ez alkalommal vacsorával egybekötött bajtársi összejövetel volt Schill Ferenc tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének részvételével a Böszörményi-úti csendőrlaktanya tiszti kaszinójában. Ezen az összejövetelen résztvettek a vidéki kerületi parancsnokok és a Budapesten állomásozó törzstisztek, valamint a főtisztek közül is számosan. Másnap este 9 órakor ugyancsak a Böszörményi-úti laktanyában vette kezdetét a szokásos bajtársi összejövetel keretében rendezett táncmulatság, amely közvetlen és kellemes hangulatban a reggeli órákig tartott.

A közlekedési kódex tömör, könnyen áttekinthető feldolgozásban, a Kihágások Kézikönyvének megfelelő alakban a közeljövőben jelenik meg Dr. Elthes Gyula kiadásában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 35., III. 8.). Megrendelhető nála portómentesen 1.20 P árban.

A Magyar Anyák Naptára már hetedik éve jelenik meg s tartalma évről-évre gazdagabb. A Naptár élén gróf Bethlen István miniszterelnök üzen a magyar anyáknak, rámutatva arra, hogy az igazi nemzetmentő munkának első feladata a családmentés. Ezt az eszmét szolgálja a Naptár minden sorával. Dr. Fekete Sándor főorvos tartalmas és képekkel gazdagon illusztrált »Anyák Iskolája« közvetlen hangon s minden részletre kiterjedő figyelemmel tárgyalja a csecsemő táplálásának, gondozásának kérdéseit. A Naptár gazdag tartalmából ki kell emelnünk még Dréhr Imre államtitkár: »A mi kötelességünk«-ről, Dr. Cságoty Sándor: »Az étvágytalan gyermek«-ről, Dr. Bangha Béla: »A családmentés etikai alapjai«-ről, Dr. Kovács Józsefné: »Az emberi táplálkozás«-ról, Dr. Okolicsányi-Kuthy Dezső: »Az egyes ember teendőiről a tuberkulózis ellen való védekezésben«, Dr. Sz. Liebermann Leó: »A hibás és helyes testtartás«-ról, Dr. Donát Gy.: »Az alvásról«, Dr. Bród Miklós: »Az angolkór«-ról írt oktató cikkét, de a Naptár olvasói még több közhasznú közleményt és érdekes szórakoztatót találnak a Naptárban, amelyet teljes naptári rész, postai díjszabás, névnapok jegyzéke, országos vásárok jegyzéke és száznál több kép egészíti ki. A 208. oldalas Naptár ára 1.— pengő. Kapható az Országos Stefánia Szövetség Igazgatóságánál (Budapest, VIII., Vas-utca 10.), az összes anya- és csecsemővédő intézetekben

és Stefánia Fiókszövetségéknél, de megrendelhető a könyvkereskedések útján is.

Kérjük azokat a parancsnokságokat, gazdasági hivatalokat és bajtársakat, akiknek a *Csendőrségi Lapok* 1929. évi 1., 3., 7., 9. és 10. számaiból fölös példányaik vannak, sziveskedjenek azokat szerkesztőségünkhöz bekiildeni. Lapunk f. évi számaiból a fenti számok kivételével néhány tartalék példányunk még van, azokat szivesen kiadjuk.

Nyugállományú csendőr altisztek vidéki, kisebb fix jövedelemmel is járó körzetképviselőkhöz juthatnak a Norma cipőkereskedelmi rt.-nál (Budapest, V., Erzsébet-tér 13.). Ajánlatokat közvetlenül az említett céghez kell intézni.

Eladó egy használt, de jókarban lévő »Stoewer« gyártmányú írógép, asztallal együtt 240 pengőért. Érdeklődők irjanak az alábbi címre: *Nagy Lajos I.* csendőr, Csónok-Augusztatelep.

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon“ rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekkszámájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám“.

N. A., Kispeszt. Levélben senkinek se adunk választ. Ha elítélték, akkor semmiesetre se lehetett a dologban olyan ártatlan, amint azt a levelében írja. Különben maga is azt írja, hogy »szó szót követett« s bizony az ilyen egymást követő szavakból kerekednek ki sokszor a legsúlyosabb dolgok is. Szándékát teljesen reménytelennek tartjuk, de azért próbálja meg: jelentkezék annál a kerületi parancsnokságnál, amelyiknek az állományából leszerelt. Még nehezebbé teszi a helyzetét az, hogy közben megnősült. A levelében 16 f. bélyeget találtunk, azt lapunk javára bevételítettük.

Homály. 1. A tiszthelyetteseknek ezüst kalapzsínort kell viselniük, mert az van számukra rendszeresítve. 2. Szolgálati úton jelentést kell tenni az osztályparancsnokságnak. A közigazgatásnak semmi köze az egész dologhoz.

T. L. H. B. A. Ezek a kiadások az irodaátalányt terhelik, de egy-egy csendőrnél ez évente olyan csekély ki-

adást jelent, hogy kár a kérdést firtatni. Az irodaátalány olyan csekély, hogy az őrsparancsnoknak van éppen elég gondja, ha be akarja érni vele. Legyenek ebben is az őrsparancsnokuk támogatására s ami önöknek külön-külön csak fillérek kérdése, ne háriítsák azt át az őrsparancsnokra, mert az a sok fillért már megérzi. Szép dolog a takarékoskodás, az önök problémája azonban már nem takarékoskodás, hanem egészen más valami. Hogy micsoda, azt önök is eltalálják.

Jön a tél. 1. Az őrsiroda világítási költségeit a kincstár fedezi, a közigazgatást ezzel megterhelni nem lehet. 2. Az ideiglenesen vezényelték a napibetétet 20%-kal felemelten fizetik, arról nem tudunk, hogy télen 30%-kal felemelt napibetétet kellene fizetniük. Egyébként önök elég reménytelenül indulnak neki a télnek, ha még kályha sincs a szobájukban s abban, amint ön írja, »holmi eldobott papírral befűthetnének néha«. Ennyire talán még se szegények? Az egészség rovására nem szabad takarékoskodni, de nem is lehet, mert az orvos és patika se túlságosan olcsó.

Ibolya. Az államrendőrséghez felvétel nincs, a közeljövőben nem is lesz.

Cegléd. Levelz második bekezdésében helyesen válaszolt arra, amit az első bekezdésben kérdez. Ugy tudjuk, hogy a nyugdíjasok kórházi ápolása tekintetében is kedvező tárgyalások folynak.

Nagymaros. Honvéd százados, címe: 7. honvéd gyalogezred, Kaposvár.

V. törm. Csak az illetményei mentesek az egyházi adó alól, ingatlana egyházi adóköteles. Két esztendőre 12 P 47 f. egyházi adót követelnek öntől a háza után, ön azonban ezt sokallja. Nem ismerjük annak az egyházközségnek az anyagi viszonyait, de a kirótt adót semmiképpen se mondhatjuk túlzottnak. Ha azonban önnek mégis terhes ez az adó is, akkor forduljon fellebbezésével a magasabb illetékes egyházi fórumhoz.

S. N. M. örmester. 1. Választ a lekszikon rovatban fog kapni. 2. Olvassa el a Szut. 296. pontját, ahol a csendőr szolgálati ténykedése fokozatosan vannak felsorolva: a fegyverhasználat a legutolsó eszköz. A levelében leírt esetben a figyelmeztetésen már túl vannak, de az elfogásról, megbilincselésről és kényszerítő eszközökről szót se említ, hanem egyenesen a fegyverhasználatra gondol. Ha a hangosabbakat elfogja, esetleg meg is bilincseli vagy a Szut. 328. pontjában megengedett kényszerítő eszközök alkalmazásával eltávolította, a többi hamarosan észbekap.

M. E. Előfizetése jövő évi január 31-én jár le. A kért példányt elküldöttük.

Hideg a tél. Az őrsirodát az köteles fűteni, aki a fűtési átalányt felveszi, tehát vagy az őrsparancsnok vagy pedig a közigazgatás. Ez csak azokra az őrsökre vonatkozik, ahol az őrsparancsnok nős, mert a nőtlen őrsparancsnok által vezetett őrsökön az őrsiroda után a kincstár irodafűtési átalányt nem folyósít, ezeken az őrsökön az őrsirodát — amely egyben a nőtlen őrsparancsnok lakása is — a közigazgatás fűti. Hogy aztán ez jól van-e így, arról nekünk megvan a magunk véleménye.

Költözködés. Aki a csendőrségtől leszerelt és később újból belépett a testületbe, az költözködési illetményekre nem tarthat igényt. Ha azonban valaki nyugállományból lép újra tényleges szolgálatba, az a lakóhelyéről beosztási helyére költözködési költségekre igényjogosult.

Magyar állampolgár. Ön 1922 július 26-ig optált, vagyis bejelentette, hogy a magyar állampolgárságra igényt tart, az illető utóállam tehát saját katonaszökevényének nem tekintheti. A hazamenetellel azonban még várjon.

X. Y. Géphiba volt, amit a jóhiszeműek amúgy is tudnak.

Szebb jövőt. Lehetséges, hogy valami tévedés történt. Adja elő ügyét őrskihallgatáson s kérje, hogy az ügy elbírálásra szolgálati úton az osztályparancsnoksághoz felterjesztessék. Valószínűleg csak említette eddig az ügyet, de nem jelentette őrskihallgatáson, mert akkor az őrsparancsnok már felterjesztette volna.

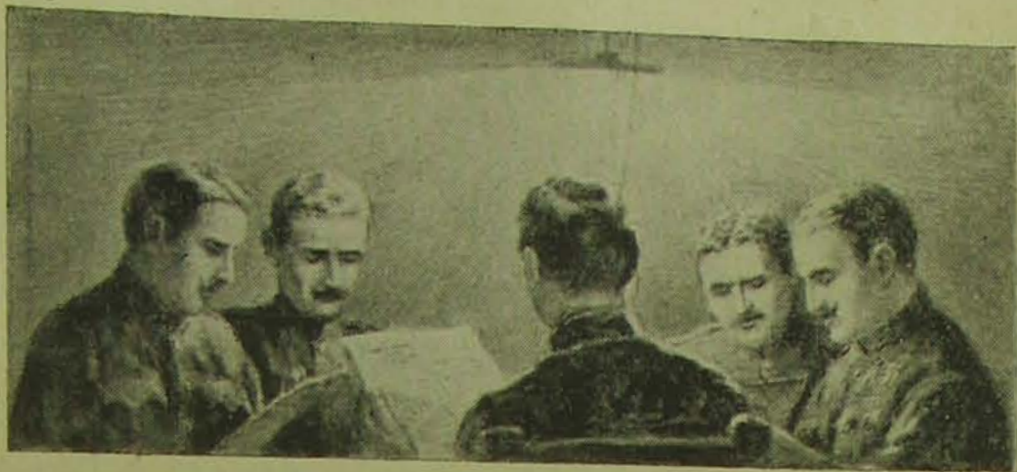
Csász. Az utolsó évben legalább hat hónapot az őrsön kell töltenie, hogy az őrsparancsnokképző iskolába bejuthasson.

Csanádi. Ha vagyona nincs, akkor nem tudja behajtani rajta. Levonni ezen a címen nem lehet. Ha magában az adósban nem ébred fel a becsületérzés, akkor a pénz elveszett.

Marcali. Az ideiglenesen vezényelték a napibetétet 20%-kal felemelten fizetik, de csak azokért az étkezésekért, amelyeket valóban igénybevettek. Azért fizetnek 20%-kal többet.

Cegléd. A másik is sorra kerül.

P. A. ny. th., Somogyitelep. Sorrendben közöljük.

Turkesztáni képek.

Irta: **TOLDY ÁRPÁD százados.**

(1).

A kis Európa, ahol ma még jóformán az egész világ sorsát intézik — ha ránézel a térképre, a roppant területű Aзиának csak félszigetét látszik képezni —, eltörpül Ázsia óriási méretei mellett, jelentéktelen nyugati nyulványként tűnik a szemedbe. Összefügg vele földrajzilag úgy, mint ahogy kezünk a testünkkel s mégis mily más a két világ, mennyire idegen egyik a másiknak. Eurázia: az összevont földrajzi elnevezés bizony nem hozza mégsem közelebb egymáshoz; úgy van Európa az öreg Áziával, mint unoka a nagyszülökkel, nincs közös gondolatuk, az unoka új utakon halad, a nagyszülök meg csak maradnak a régi jó szokásaik mellett; függetleníti az unoka magát teljesen gondolatban és tettekben, nem ad semmit az öregre, legfeljebb tekintélyes korát tiszteli benne s ha vannak oly értékei, amelyeket fel tud használni, elmegy érte, mert hiszen az öreg úgysem tud élni azokkal.

Igy vagyunk mi Áziával. Tudjuk, hogy össze vagyunk növe vele, tudjuk, hogy egy test vagyunk, hogy ő volt mindannyiunknak őshazája, onnan hoztuk magunkkal már azt a tökélet, amit tudomány, művészet, kultúra, nemzeti erő formájában ma kamatoztatunk s mégis elszakadtunk tőle; még mint jó ivadékhoz illene, a rokonságot is alig-alig tartjuk. Igaz másrészt, hogy Ázsia sem tekint többé gyermekeinek minket; nagyon elszakadtunk, az öregek pedig feledékenyek, no meg haragosak is és bizony egyenesen kitagadott bennünket a vén Ázsia; gyűlöl azért, mert

európaiak vagyunk és más dolgunk sincsen, mint öt zavarni nyugodt magányában és visszavonultságában.

Nálunk, magyaroknál, azonban régi hagyomány a rokoni kötelék megtartása, a kapcsolatok megőrzése, súlyt helyezünk rá e téren is: a »turánizmus« jelszavával keressük végig Áziát, kutatva ősi földünk és rokaink után, egyet-siteni akarjuk Turán fiait, mert Európában a finn rokonnal együtt elszigetelt magányban érezzük magunkat a nagy germán, szláv és román áradatban. Turán fiai közül mi vittük legtöbbré, hivatva érezzük hát magunkat, hogy vezérszerepet vállaljunk őseink s rokaink felkutatásában. Ugy tesszük ezt, mint az az Amerikába szakadt gyermek, aki eltűnt az ismeretlenség homályában, nem bánta, hogy megfélekedeznek róla otthon, de amikor összeszedte a dollárokat, jön haza és keresi a régi fészket, keresi saját véreit, hogy segíthessen rajtuk és hogy azok büszkének lehessenek rá s tudja meg az őshaza, hogy egyik fia a távolban derekasan állotta meg a helyét.

Nem szabad hát lekicsinyelni a turáni mozgalmat, távolról sem. Sőt igen helyénvalónak tartom, ha hűek maradunk hagyományainkhoz és büszkén emlegetjük, hogy részesek voltunk mi is valamikor a nagy Ázsia fényes mongolvilágának s hogy urai voltunk hajdanán annak a mérhetetlen kincsnek, amit Ázsia rejteget s hogy tőlünk félt valaha Kína, amikor 2000 km hosszú fallal vette magát körül.

Igen! Nagyszzerű erőforrás a dicsőséges nagy múlt tudata: őseink ereit karjainkban érezni, hatalmukat hatalmunknak tudni, visszatérni gondolatban a virágzó mezőkre, ahol világraszóló győzelmeiket aratták elődeink, elkalandozni a mérhetetlen pusztákra és rengetegeken, hol ők voltak az egyedüli urak; végigszáguldani solymászó ijászokkal Turán mezőin, látni magunk előtt vezéri díszben a kócsagtollas és párduc-gacakányos vitézt, aki a mi vérünkől való: fel-emelő érzés.

Kedves olvasóm, én gondolatban gyakran jártam arra felé, de amióta megismertem őseink hajdani birodalmát, mindennapos vagyok ott és érzem, hogy nem lehetünk itt se törpék, kicsinyek se lélekben, se testi erőben, mert hiszen az, amit onnan magunkkal hoztunk, oly határtalan, oly büszke, fenséges és szabad.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmárka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — **Bpest, II., Lánchíd-u. 5.**
Alapított: 1770. évben. Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

KATONAI ESŐKÖPENY gummizott keki-szövetből, csuklyával **P 45**

KÖRGALLÉR minden hosszban csuklyával **P 50**

négy havi részletfizetésre is kaphatók

PANNONIA gummikereskedelmi Rt. Budapest VI., Andrassy-út 19. Tel. Aut. 268-54

BÜTORHITEL

ÚJ ALAPON,

készpénzárban, 18 havi részletfizetésre. Ezen rendkívüli fizetési kedvezményt vidéki vevőknek is megadom. **Sándor Ignác bútórúháza Budapest, VI., Dessewffy-uca 18-20.** Vilmos császár út és Nagymező-u. között (saját házában). 2-es és 10-es villamos megálló.

Portyázó csendőrnek nélkülözhetetlen

AXA-szérum

vízhatlanná teszi.

Nagy üveg ára 2.— P, 3 1/2 üvegnek megfelelő bádogkannában 5 Pengő. Használati utasítás mellékelve. Megrendelések: **BACHRACH TESTVÉREK**

Telítő anyagok gyára, **BUDAPEST, VII. kerület, Szövetség-utca 36/b. szám alá küldendők.**

az egyetlen létező impregnáló szer, mely cipőt, csizmát rövid kezelés után egyszersmindenkorra

Lelkünk Turán szabad, határokat nem ismerő végtelenjében nem ismert korlátokat és erők magá volt Turánnak ösereje. Ott nem szoktuk meg a demarkációt, nem voltak kényszerhatáraink, nem rablók által letett határkövek jelezték mozgási lehetőségünket, nem! Ott az Ur a természet nagyszerűségével szabta meg a teret: délen az Irán sziklabirodalma, a Hindukus csillogó jéggerince, a megmászhatatlan Pamir, északon pedig az örök hó és jég birodalma volt az, amely megállásra szólította a száguldó magyart.

Hej! Valamikor így volt ez itt is: a Kárpátoktól az Aldunáig szabad volt a magyar, emberi kéz nem vetett elébe gátat, a Teremtő volt az, aki hazát adott neki. S a határokon nem orozva leselkedő sakálok acsarkodtak, hanem a teremtés békéje állt ottan őrt.

Most más világ járja, nem magyarnak való! Szolgalelek fogad el embertől határokat és boldog, hogy békén szolgálhat. De Te magyar vagy. Szolgalelek sohase voltál. Egy úr volt és van feletted csak, — és az a magyarok Istene. Az, aki vezetett és akit követtél a nagy Hadúrban évezredek át, azt szolgálj csak s őt kövesd, mert ő vezet téged tovább.

Elkalandozom! Turánban járok, magával ragad az ősi erő. Teher és gyötrellem a trianoni korlát, mert magyar vagyok. Ő, csak látnád meg Turánt, ismernéd meg végtelen távolságait, éreznéd otthon magad Te is a mérhetetlen tájon és merítenél erőt abból az öseréből, amit földje lehel.

Turánt, Turkesztánt nem forrásmunkákból akarom itt leírni, nem más szemének tapasztalatait és képeit fogom eléd rajzolni s nem célom az se, hogy száraz útleírásban tárjam eléd egy idegen földrészt sejtelmes életét, ha-

nem vezetni akarok magammal, lelkeimmel a lelkedet, magyarságommal magyar voltodat arra a tájra, amit én is mint magyar láttam, néztem és igyekeztem megismerni. Azt fogom elmondani, amit Orenburgtól Szamarkandig és Krasznovodszktól Kasgárig magam láttam.

A háború sok váratlan, soha nem képzelt helyzetet teremtett: elhozta Európa szívébe az indust éppúgy, mint az afrikai feketét, felvonultatta ugyanott Amerika »békés« polgárát s viszont ezer és ezer kilométer távolságokra szakított el számtalan magyart is hazájától. A magyar fiúk bejárták egész Afsziát, véreink százezrei ették ott a fogság keserű kanyerét s szenvedték végig annak borzalmait. Az élők már hazajöttek, szívükre ölelték itthon hagyott szeretteiket s békés magyar falu harangja hívja őket nyugovóra, de megborzadnál, kedves olvasóm, ha látnád az ázsiai temetőket. Ott maradtak, ott pihennek sokan, rengetegen. A Kárpátok és Przemysl rettenthetetlen hősét Szibéria jeges lehelete, a sivatagok s mocsarak gyilkos levegőjének és szennyezett vizének mikrobái ölték meg. Megemlékezem majd róluk is, kik őseik porához tértek vissza s vérükkel avatták szentté újra az ősi haza földjét. Megmutatom a helyeket, hol testvéreink alusszák örök álmukat s nem lesz idegen már Turkesztán tája, mert gondolatban szeretetteljes kegyelettel fogunk elzarándokolni a távoli magyar temetőkhez.

*

Arról, hogy a Kárpátoktól Afsziáig hogyan kerültem, nem beszélek részletesebben: egyszerű, közös hadifogolysors. A sok foglyot összeszedték, vagonokba hajtották és elindították a kievi erődbe.

Mindannyiunkat meglepett Ukrajna magas kulturája, különösen a nagyszerű vasútvonalak, a hatalmas és izléses állomásépületek és különösen Kiev európai, nagyvárosi jellege.

Hegedű
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gitéra

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

Kerékpárt és grammofont

a m. kir. csendőrség tagjainak 7⁰/₀-os árengedménnyel, 15 havi részletfizetésre adunk. Addig ne vegyen, míg nem kérte árjegyzékünket

BÁLINT LÁSZLÓ VIII., Üllői-út 52/b. szám.

Telefonszám: József 426—89.

„CORVIN“ BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

A m. kir. csendőrség tisztii és altisztii-karának állandó bevásárlási helye!

SZŐNYEG

Valódi keleti perzsa, Szmirna angol velour, argaman, német-perzsa, torontáli, ebéd-lőszőnyegek és összekötők, futószőnyegek, paplanok, takarók, selyem moketasztal- és diványtakarók, függönyök

Cimre ügyelni!

bámulatolcsó árusítása. Mindenből a legjobbat a legolcsóbban. — Kedvező fizetési feltételek.

SCHILLINGER BÉLA
SZŐNYEGNAGYÁRÚHÁZ

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

Utaltvány nem szükséges. — o— 24 sz. árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Takarékosság“ tagja.

CSENDŐRSÉGI FELSZERELÉSEK

sapkák, kardok, kardbojtok, érmek, gombok s minden ezen szakrnába vágó cikkek gyári lerakata legolcsóbban

H A L M O S N Á L, M I S K O L C, V á r o s h á z t é r.

Közgazdálkodásokban és magánháztartásokban

a jó kávé nélkülözhetetlen

Újból szállítjuk a békebeli eredeti 3 és 5 kilós plombált zsákokban.

3 kg. SOERABAJA kávékeverék ára P 23.— —o— 5 kg. SOERABAJA kávékeverék P 38.—

Költségmentesen leszállítva, ingyen csomagolásban, kívánatra 3 havi részletfizetésre.

— Kérje ingyen árjegyzékünket összes gyarmatárunka.

FIUMEI KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF-TÉR 5.

Kievből irányították a hadifogolyszállítmányokat a különböző táborokba. Nagyszerű cseheink és az addig hangosan magyar oláhjaink, mint »megbízhatók« jobb, többnyire európai táborokba, a magyar és német foglyok pedig Ázsiába kerültek. Néhány zsidónk — emlékezve a nagy oroszországi zsidóüldözésekre — félt elárulni zsidó mivoltát és »felekeztnélküli«-nek vallotta magát.

Kievből Vorones felé vándorogtunk vonaton, át a fekete vízü Dnyeper hidján, azután hosszú napokon keresztül utazva hagytuk el Penzát, Szamarát és a több kilométer széles hőmpölygő Volgát, mígnem megérkeztünk Európa keleti szélére: az ázsiai határállomásra.

*

Orenburg. Európa határállomása az Ural folyó mellett. Hajdani német telepesek nevéhez fűződik a város keletkezése és ők tették azt virágzóvá. Egészen európai, de nem orosz, hanem felismerhetően német jellegű. Hatalmas pályaudvarán nyüzsgő élet. Ez természetes is, hiszen egész Turkesztán Oroszországba igyekvő utasait ide hozza az egyetlen vasútvonal. A sok orosz népség, katona és kozák között feltűnik már egy-egy kirgiz, szárd, tatár, turkomán vagy kalmük. Nem kényszerre jönnek ide, mert nem szívesen utaznak a »saitán arabán« (vonat), hanem terményeiket, marháikat adják el itt.

Különösen meglepő — hirtelenében azt hihetnéd az utas, hogy valahol a Németalföldön jár — az a rengeteg vörös, gömbölyű hollandi sajt, amit minden élelmiszerárús kínál: ezt is a német telepesek hozták ide.

Hosszas vesztegelés után megszólal a hármaskör jelzés az indulásra (az orosz vasútnál ez mindenütt így van) és erre nekivág a vonat a hosszú ázsiai útnak. Orenburg előtt még európai kultúrát láttunk: alföldi táj mezőgazdasági műveléssel, de milyen más és mennyire Ázsia már az Ural tulsó partja. Átröbög vonatonk a hatalmas hídon, de az az érzés fogja el az embert, mintha lassítaná iramát a prűszkölő gőzös, mihelyt a tulsó partra ér: eltörpül sebessége a végtelennek látszó puszták távlatában, nem változnak a képek, nem rohannak fák s házak a vonat ablaka előtt, órákon keresztül ugyanaz a táj: sík, vég-

telen zöld mező. Csak itt-ott cammog lusta, kimért, ringó léptekkel egy-egy tevekaraván, vagy kéröznek valóban ázsiai nyugalommal a pihenő állatok.

Mily éles ellentét: itt a robogó vasparipa és ott a steppének (puszta), sivatagnak ez az egyetlen ősi szállítója, a teve. A tevéen a kirgiz hajcsár épp oly szótlan nyugalommal csodálja a gyűlölt, zakatoló vonatot, mint azok a jámbor jószágok. Elgondoltam, milyen rettenetes érzés lehetett a kirgiznek látnia, amint ősi birodalmába betolakodnak azok, akiket ő sohase hívott, akik végtelen vaskígyókat raknak le szüzi pusztáin és dübörögve, süvítve szágud azokon a füstökádó fekete szörnyeteg. Hiszen neki nem kellett ez, nem kellett neki kultúra, amit a gyűlölt európai fegyverrel terjeszt; meg volt ő békén, boldogan enélkül. Jó volt neki és jó is lesz még sokáig a csendes rónák lassú állata: a teve (tüve). Neki nem kell sietnie, nincs sürgős dolga és nem is kíváncsi az idegenekre: más az ő élete, más a gondolatvilága és csak kárát látta az idegennek, mert az ölni, rabolni jött és ezért teljes joggal gyűlöli is azt.

Sokáig megyünk a végtelen síkon, hiszen Taskent, Turkesztán fővárosa vasúton is több napi járóföldre van még. Kanyarogni kezd vonatonk az Ural déli sziklás nyulványai körül, majd végtelennek tetsző hófogókkal szegélyezve kigyózik tova. Nagy távolságra vannak az állomások, a kirgiz települések után lakott helyeket jó ideig nem lehet látni.

A sivatagi állomásoknak nem is az a rendeltetésük, hogy valami helységnek be- és kirakodó helyei legyenek, vagy hogy a jövő-menő utasokat csérélgessék: ezek csaknem kizárólag a vasútvonalak technikai támpontjai a felügyelő és forgalmi személyzet elszállásolására, kisebb javítóműhelytel és kúttal a mozdonyok szomjának oltására. Kastélyszerű, szép, erős és magas építésű házak ezek, kényelmesen berendezve.

Étterem majdnem minden állomáson van: az átutazókat itt várja az elmaradhatatlan »scsi« (káposztaleves) és a »kotlet« (sült hússzelet), amit — tekintve a háború alatti alkoholtilalmat — pukkanó szénsavas, gyümölcsízű vízzel (»kvasz«) fogyaszt el a jóétvágyú utas. Itt elláthatja magát szükséges útravalóval és dohányval is. Szivriáló óriási bő-

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).

Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

Rádiólaboratórium — és alkatrészek
Gramofónok és alkatrészek. Gyermekekocsik és hozzá kerekük. Central-Bobbin varrógépek. The Whitworth kerékpárok

Speciális javítóműhely. Kerékpár nikkelezés, zománcolások gyorsan és olcsón. Képes árjegyzék ingyen, ha megírja miről.

LÁNG IMRE műszerész-mester Budapest, Teréz körút 3. (sarok üzlet)

Ha megbízható
beszabályozott,
pontra járó

ÓRÁT

akar venni, forduljon hozzám bizalommal

SÁRGA JÁNOS

királyi udvari ékszerész
Alapítva: Kolozsvár 1895.

BUDAPEST, IV. KERÜLET, KIGYÓ-UTCA 5 SZÁM. — Klotild-palota.

Uj, képes árjegyzék ingyen, bérmentve!

A legjobb gyártmányu

GYERMEKKOCSIK

a legdúsabb választékban

HOCHMANN LAJOS-nál

Budapest, VII., Erzsébet körút 4.
Telefon: József 418-90.

Ugyanott: réz, vas és kerti butorok matracok, paplanok, stb. Vidékre megrendelést azonnal elintézzük. — Képes árajánlat díjtalan. Legelőnyösebb fizetési feltételek.

Ugyanott: réz, vas és kerti butorok matracok, paplanok, stb. Vidékre megrendelést azonnal elintézzük. — Képes árajánlat díjtalan. Legelőnyösebb fizetési feltételek.

Csillárok részletre

előleg nélkül, olcsón, havi 10—20 pengős törlesztésre
készpénz **Uránia szaküzlet** Rökk Szilárd-u. 18.
áron az iskolával szemben.

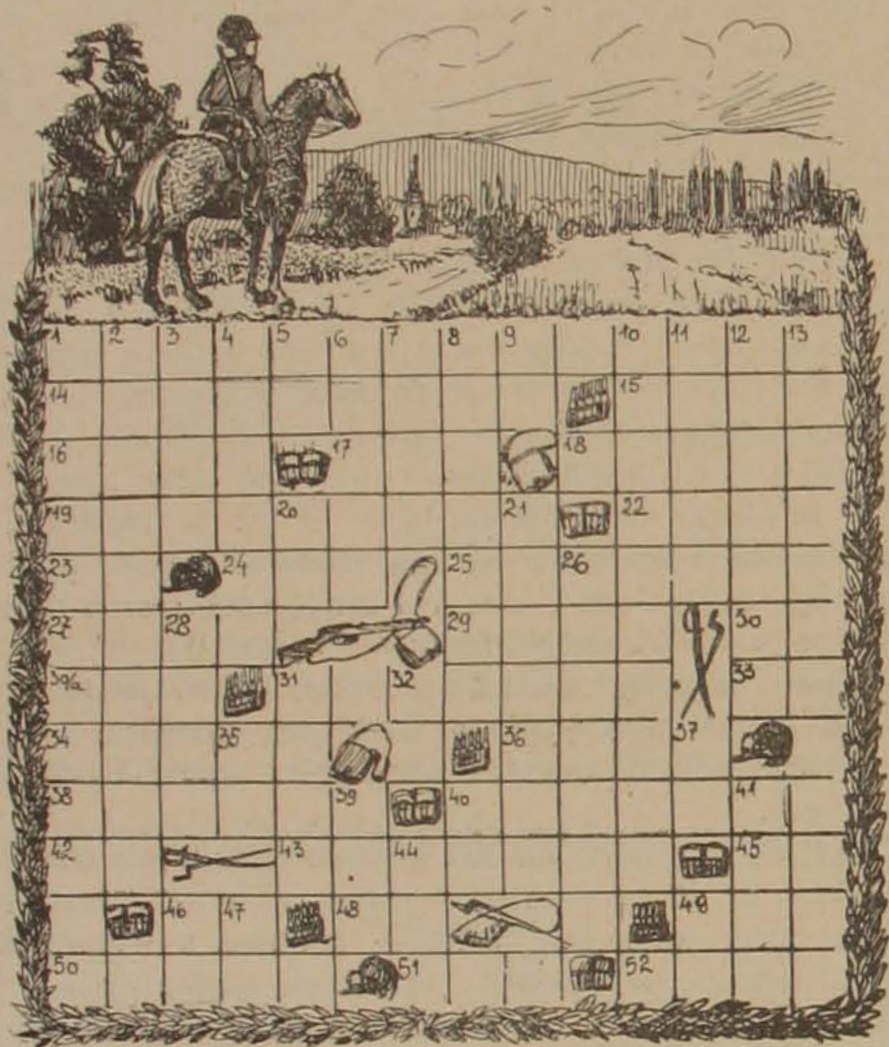
ségben állt mindenütt rendelkezésre: több száz fajta cigareta és szivar volt a választék.

A haranggal újra elindítja vonatunkat és megyünk tovább. Sehol egy fa, mindenütt csak a láthatárba vesző zöld mező-tenger. Olyan ez a steppe tavasszal, mint a mi Hortobágyunk, csak a gémeskút hiányzik róla s épp úgy leperzseli a nyári nap, mint a mi savataggá váló szikes legelőinket. Elkanyarodunk az Aral-tó északkeleti partja mellett. Nyugodtan pihen a tengernyi kék tó: vize összefut a

parttal simán, zökkenő nélkül, mintha csak a szín volna az, amiben föld és víz különbözik. »Aralszkoje more« (Aral-tenger) a kis állomás, ahol csaknem ingyen kínálják a sült, füstölt és szárított halat a halászasszonyok. Kövér, pirosra füstölt méteres vizák oly étvágygerjesztően hevernek sorban a padkákön, hogy akad is vevő elég; a friss rántott halat is egykettőre elkapkodja a sok éhes hadifogoly.

(Folytatjuk.)

KERESZTREJTVÉNY.

Vízszintes sorok:

1. Rendesen éjszaka követi el a berúgott ember. 14. Örül a csendőr, ha így végzi el a nyomozását. 15. Kártyában egyenlőt jelent. (Közismert idegen szó.) 16. Ilyen ige is van. 17. Rag. 18. Jelentést irsz rája. 19. A bünözöt fogja el a kikérdezés alatt. 22. Növény része. 23. Régi pénzünk rövidítése. 24. Jég németül. 25. Nem örül a csendőr, ha a tettést hiába... 27. Női keresztnév. 29. Nem fiatal. 30. »F«-el szájban van. 30/a. Vaj készül belőle. 31. A rablás is az. 33. Háziállat hangja. 34. Imádkozol előtte. 36. Nem fér több bele. 38. A disznóval teszik télen. 40. Még az első előtt van. 42. »É«-vel közte nagyon öreg. 43. A pesti új automatikus telefonnál ezt kell a beszélgetés előtt beigazítani. 45. A régi rómaiak pénze. 46. Kardnak is van, ha kiköszörülük. 48. Helyhatározó rag. 49. A világháború híres tábornoka volt. 50. Csendőröknél gyakori az ilyen szolgálat. 51. Testet fedi. 52. Hagymájáról híres.

Függőleges sorok:

1. Vidéken bizony gyakran nyomozol utána. 2. Nem örülsz az ilyen végű nyomozásnak. 3. Ékezzettel »díszes«-t jelent. 4. Aki gyöngé hangot vagy lármát hall. 5. Ügyvéd, orvos használja ezt a rövidítést neve előtt. 6. Vérmérsékletre mondjuk, de vármegye neve is. 7. Földmunkát végeztet. 8. Részeg ember gyakran... a másikba. 9. Ékezzettel fém. 10. Iparosok a tagjai. 11. Taposó teszi a szőlővel. 12. Börtön más szóval. 13. Ha valakinek ok nélkül mondom, hogy tolvaj. 20. Kérdőszócska. 21. Vadász használ ilyen puskát. 26. Hitehagyott, közismert idegen szóval. 28. Repülő használ ilyen ernyőt. 31. Nemzet. 32. A feleségem ragja. 35. Nem valódi. 37. Így is, fordítva is igekötő. 39. Nem haszon. 40. »É«-vel közte fűrészelt fa. 41. Van déli és északi. 44. Börtönben ül. 46. Lükttet és folydogál. 47. Vadász igéje. 49. Azonos magánhangzók.

Megjejtéseket csak a csendőrség legénységi állományú egyéneitől fogadunk el. Határidő: 1929. december 10. A megjejtést a j. évi 36. számunkban közöljük. A helyes megjejtők között egy szép könyvet sorsolunk ki.

Megjejtés.

Folyó évi 30. számunkban közölt „Burkus csendőr mesél“ c. pályázatunk megjejtése.

1925-ben történt. Ha jól emlékszem, június 7-én 23 órakor hagytam el a karácsondi laktanyát, hogy az éjjél előtti vonatot elérhessék.¹⁾ A fogyó hold²⁾ alig világította meg a vasúthoz vezető girbe-görbe utat.³⁾ Csetlettem, botlottam s bizony nem a legjobb kívánságokat küldtem a sápadt hold halavány D⁴⁾ betűje felé. Amint azonban így magamban morfondiroztam, egyszer csak éles kattánzó lövést hallok s látom is utána a felvillanó tüzet,⁵⁾ az út mellett levő virágba borult⁶⁾ gesztenyefa alól. Odasietek, hát a karácsondi vízimolnár⁷⁾ levente fia, Jani áll ijedten a fa alatt, kezében a lelőtt uhuval, amely — mint mondá — éppen kis csirkét⁸⁾ vitt fiainak a fa tuskái⁹⁾ közt lévő fészekbe.¹⁰⁾

— No Jani, — mondom neki — nem azért tanítanak titeket célbalőni,¹¹⁾ hogy uhura lödözz, idz azzal a légpuskával.¹²⁾ — Jani könyörgött, de én kérlelhetetlen maradtam. Felírtam személyi adatait. Jót nevettem, mert éppen nevenapján¹³⁾ érte a baleset. Ugyanis 1907. június hó 7-én született.

Az esetnek különben két 3-as¹⁴⁾ baka tanúja is volt, akik Mezőkövesdről vonultak be szabadságról Gyöngyösre.¹⁵⁾ — Amikor az eltávozásról bevonultam, az alhadnagy¹⁶⁾ úr eljárásomért megdicsért.

1) 1925-ben Karácsondon 23 és 24 óra között vonat nem közlekedett. 2) 1925-ben június hó 7-én telehold volt. 3) A vasúthoz nyílegyenes út vezet. 4) A fogyó hold nem D, hanem C betű alakú. 5) Lövésnél előbb látjuk a tüzet s azután halljuk a hangot, mert a fény gyorsabb, mint a hang. 6) Júniusban a gesztenyefa már elvirágzott. 7) Karácsondnak nincsen folyóvize s így vízimolnára sincs. 8) Az uhu nem él kis csirkével, de éjjél nehezen is jutna hozzá. 9) A gesztenyefának nincsen tuskéje. 10) Az uhu fák odújában fészkel, de semmi körülmények között sem forgalmas helyen. 11) A leventék lökiképzése csak 1926-ban kezdődött. 12) A légpuska nem ad tüzet. 13) Nem nevenapja, hanem születésnapja volt. 14) Gyöngyösön nem a 3-as, hanem a 14-es bakák állomásoznak. 15) Mezőkövesdről vonattal mehetnek egészen Gyöngyösig. 16) 1925-ben még nem volt alhadnagy. Végül Burkus nem mondta meg, mi történt a légpuskával.

Beérkezett összesen 89 megjejtés. Helyesen fejtették meg: Magyar József 1. őrm. Tab, Nagy Sándor őrm. Szolnok, Fejes Imre őrm. Sarkad, Zalezsák János őrm. Szeged, Csap Mihály csendőr Doboz, Veszprémi Antal őrm. Lébény, Bakk József őrm. Kölcse, Balogh Sándor őrm. Abádszalók, Rácz Cseter János őrm. Szabadbattyán, Tóth János II. törm. Sze-József őrm. Nádasladány, Kovács Mihály csendőr Szeged, Baranyi István őrm. Szeged, Szűcs József csendőr Berekböszörmény, Györgyik János csendőr Bodvaszilás, Földvári István őrm. Alattyán, Szliska József csendőr Pétervására, Nagy János csendőr Kenézlő, László Sándor őrm. Hidas.

A szerkesztőségben megejtett sorsolás alapján a bőr szivartárcát Nagy Sándor őrmester (Szolnok) nyerte. A nyere-ménynt egyidejűen postára adtuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.